

BOUWEN AAN EEN GEESTELIJK THUIS
SAMEN *onze waarden* **UITLEVEN**

BOUWEN AAN EEN GEESTELIJK THUIS

SAMEN *onze waarden* **UITLEVEN**

Uitgever

© Landelijk Kantoor Kerkgenootschap der Zevende-dags Adventisten,
Huis ter Heide, Nederland

© Inter-Europese Divisie van het Kerkgenootschap der Zevende-dags
Adventisten, Zwitserland

© Trans-Europese Divisie van het Kerkgenootschap der Zevende-dags
Adventisten, Verenigd Koninkrijk

Projectleider: Ruben Grieco (Zuid-Duitse Unie van het Kerkgenootschap
der Zevende-dags Adventisten), Bert Seefeldt (Noord-Duitse Unie van het
Kerkgenootschap der Zevende-dags Adventisten)

Expert review: Stephan Sigg

Vertaling uit het Duits naar het Engels: Brent Blum

Vertaling uit het Engels naar het Nederlands: Matthijs de Reus, Nelske Verbaas

iCOR trainers Nederland: Madelon Comvalius & Jacob Engelgeer

Layout: Simon Eitzenberger (www.desim.de)

Foto's: © shutterstock.com

Eerste editie Nederland: 2020

Tenzij anders aangegeven zijn alle geciteerde BijbelKERNPUNTen afkomstig uit de Nieuwe Bijbelvertaling (NBG, 2013).

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

iCOR

... werd ontwikkeld door de jeugddepartementen van de Inter-Europese Divisie (EUD) en de Trans-Europese Divisie (TED). Het is een hulpmiddel van het Kerkgenootschap der Zevende-dags Adventisten voor een op waarden gebaseerde vorm van gemeentegroei.

... ondersteunt gemeenten in het leren kennen van hun waarden en die met elkaar uit te leven. Ongeacht leeftijd, in het gemeenteleven van alledag. Zo versterkt de vitaliteit van je gemeente en maakt de gemeente haar waarden relevant voor de gemeenschap binnen en buiten de kerk.

... is een hulpmiddel om gemeenten te helpen een geestelijk thuis te worden.

P. 2 → INFORMATIE OVER DEZE PUBLICATIE

P. 6 → VOORWOORD

P. 10 → DE SCHRIJVERS AAN HET WOORD

P. 12 → REDACTIONEEL

P. 14 → INLEIDING

P. 146 → APPENDIX

P. 16

1: GOD IS LIEFDE

P. 26

2: GODS GEZIN

P. 36

3: NAAR ELKAAR TOEGROEIEN

P. 46

4: VERBINDEN

P. 56

5: ZORGEN

P. 66
6: DEELNEMEN

P. 116
11: BEGELEIDEN

P. 76
7: AANBIDDEN

P. 126
12: TRAINEN

P. 86
8: ONDERWIJZEN

P. 136
13: LEIDEN

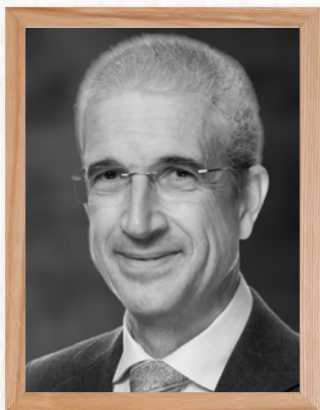

P. 96
9: DIENEN

P. 106
10: VERZOENEN

DE KERK: WAARDEVOL EN VOL VAN WAARDEN

Mario Brito

Voorzitter van de Inter-Europese Divisie

Hoe stoppen we het leeglopen van onze gemeenten? En hoe draaien we het terug? iCOR is het resultaat van goed nadenken over en onderzoek naar die vraag. Want onze gemeenten verliezen hun jongste en veelbelovendste mensen. We moeten onze jonge leden vasthouden en actief betrekken bij de activiteiten en opdracht van de kerk. Dat geeft levendigheid, aanstekelijk enthousiasme en zorgt ervoor dat ons adventistisch gezin een schitterende toekomst heeft. Er is geen betere manier om dit doel te bereiken dan met een gemeente waarin jong en oud elkaar steunt. Waarin iedereen vriendschappelijk samenkomt en het evangelie samen wil delen met anderen.

Barna Magyarosi

Secretaris van de Inter-Europese Divisie

iCOR is een initiatief op basis van Bijbelse waarden en principes van kerkgroei. Alle leeftijdsgroepen komen samen in deze manier van gemeente zijn. Want samen staan de gemeenteleden voor Elia's boodschap. Een gemeente komt tot bloei doordat ouders zich verzoenen met hun kinderen en kinderen met hun ouders (Maleachi 4:6) Jezus' opdracht om leerlingen te maken, moet niet iets zijn wat de kerk af en toe doet. Het hoort haar levensstijl te zijn: haar belangrijkste activiteit. iCOR is ontworpen om dat doel te bereiken.

Raafat Kamal

Voorzitter van de Trans-Europese Divisie

iCOR is positief en geloofwaardig; het stuurt en verspreidt de Bijbelse kernwaarden. Dankzij iCOR kunnen alle leeftijden deze waarden met elkaar uitlevén. Dit is nodig: deze methode draagt bij aan een gezond klimaat in de kerk in de breedste zin. Dat is onmisbaar voor het geloofsleven en het emotionele en sociale welzijn van iedereen, maar vooral van jonge mensen. iCOR wil hun levens positief veranderen door kerkleiders aan te moedigen beter voor jonge mensen te zorgen. Ook daagt het de leiders uit om de jeugd te zien als echte partners in het gemeentelven. De Trans-Europese Divisie draagt bij aan geloofsgroei en leiderschap onder onze jonge mensen. iCOR is één van de gidsen die ons kan helpen het evangelie van Jezus Christus waar te maken. Dat gaat via een proces dat is gebaseerd op relaties en op actief meedoen aan de gemeenschap.

‘Zelfs engelen herkennen de goddelijke wijsheid die door jou en mij schijnt door de manier waarop we in de gemeente met elkaar samen zijn! Dat zegt eigenlijk alles al – met uitzondering van één ding: deze visie op kerk-zijn maakt het de moeite waard de pagina’s van deze studiegids te openen, om met een eerbiedige en stille geest bij God te komen en om vervolgens samen te studeren en verbondenheid te ervaren.’

JONATAN TEJEL

Jeugdsecretaris van de Inter-Europese Divisie

Ik ben een predikantszoon. Als kind verhuisde ik van stad naar stad door. Na elke verhuizing was ik bang om naar de gemeente te gaan. Ik vroeg me af of ik zou worden geaccepteerd. Of ik geliefd zou zijn en of de gemeenteleden zouden vinden dat ik ertoe deed. Een gemeente zonder liefde verliest haar betekenis en groeit niet meer. Liefde zou de belangrijkste eigenschap van de plaatselijke gemeente moeten zijn. Ik herinner me de gemeenten nog waarvan ik lid was: in sommige werden mensen snel geaccepteerd en in andere moest je stevig in je schoenen staan als het ging om je geloofsovertuigingen. Ook nu ben ik lid van een plaatselijke gemeente. En ik wil heel graag dat iCOR daar wordt gebruikt, want iCOR helpt de gemeente om een instrument van Jezus te worden op deze aarde. Ik kan iCOR van harte aanbevelen.

RAINER WANITSCHEK

Coach predikanten, ouderlingen & diakenen en gezinspastoraatleider van de Inter-Europese Divisie

Thuiskomen. Geliefd zijn. Vreugde en verdriet delen. Niet eenzaam zijn. Vriendschap. Aanvaard worden, ondanks tekortkomingen en onopgeloste problemen. Praten en zwijgen. Zijn wie ik ben. Veranderd worden door bemoedigende ontmoetingen. Het Woord van God bestuderen en geloven zonder angst. Bidden. Zelf zorg ontvangen en zorg geven aan anderen. Een spiritueel thuis en een veilig toevluchtsoord scheppen voor mensen van alle leeftijden en culturen. Dat is iCOR. Voor mij is het de basis van de ontwikkeling van gemeente-zijn en Gods opdracht in de praktijk brengen: 'maak alle volken tot mijn leerlingen.'

ZLATKO MUSIJA

Jeugdsecretaris van de Trans-Europese Divisie

Als we onze jongeren willen koesteren en bij de kerk houden, moeten we ons best doen. We moeten ervoor zorgen dat er in de gemeente een sfeer is van respect voor alle generaties. Een plek waar iedereen zich thuis voelt en waar voor elkaar wordt gezorgd. iCOR helpt plaatselijke gemeenten om een ondersteunende en spirituele plek te zijn. Zo'n gemeente sluit iedereen in de armen, iedereen is betrokken. De gemeente groeit sneller wanneer zij de jeugd ziet als het belangrijkste zendingswerk en hen uitnodigt belangrijke deelnemers te zijn aan haar opdracht. iCOR is een goed hulpmiddel. Het helpt gemeenten meer aandacht te geven aan wat onze jeugd geestelijk nodig heeft. En om hen op een goede manier tot leerlingen van Jezus te maken.

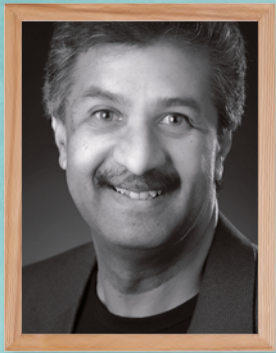

PATRICK JOHNSON

Coach predikanten, ouderlingen & diakenen en Departementshoofd gemeentegroei van de Trans-Europese Divisie

Ik ben ervan overtuigd dat de toekomst van de kerk afhangt van de kwaliteit van haar relaties. iCOR legt de nadruk op relaties waarvan iedereen deel uitmaakt. iCOR laat relaties groeien en ontwikkelen die ervoor zorgen dat onze jeugd een gezonde band krijgt met alle leeftijdsgroepen. Een aantrekkelijke gemeente voor jongeren is een gemeente die de drie belangrijkste principes begrijpt en die zich inzet om te leven volgens de tien kernwaarden. Ik raad iCOR aan als praktisch hulpmiddel bij het uitvoeren van ons deel van Jezus' opdracht om leerlingen te maken van alle volken.

GILBERT CANGY

Voormalig leider van het jeugddepartement van de Generale Conferentie

In de afgelopen paar jaar bevestigde intern en extern onderzoek wat we al wisten: de kerk verliest veel mensen, vooral jongvolwassenen. Maar iCOR is vernieuwend. De adviesgroep voor jongerenwerk van de Generale Conferentie besloot in 2015 om iCOR officieel te accepteren als één van de belangrijkste initiatieven in de wereldkerk. Begin 2016 keurde de Leiderschapsraad van de Generale Conferentie iCOR goed als onderdeel van de plannen om mensen in de gemeente te inspireren en te binden. 1. iCOR besteedt heel weinig tijd aan diagnose maar werkt direct aan de oplossing. 2. iCOR richt zich op de plaatselijke gemeente. 3. Het is geen programma voor een keer, maar een echte verandering in de cultuur van de gemeente en onze manier van gemeente zijn. 4. Het deelt de gemeente niet meer in op leeftijdsgruppen: de gemeente is een gezin. 5. Het is holistisch. 6. Het is praktisch en er is heel veel materiaal voor beschikbaar. Als ik een plaatselijke predikant was, zou ik iCOR een heel belangrijk onderdeel van het gemeentelven maken om vooruit te komen. Ik beveel iCOR van harte aan.

GARY BLANCHARD

Leider van het jeugddepartement van de Generale Conferentie

Zevendedagsadventisten zijn geen betere mensen dan andere christenen, maar we hebben wel een grotere verantwoordelijkheid gekregen! Jezus gaf onze kerk de allerlaatste boodschap van waarschuwing en hoop voor de wereld voor Hij terugkeert! Ik geloof dat God wil dat jonge mensen de vleugels zijn van de drie-engelenboodschap! Interessant is dat Ellen White dit wel drie keer zegt: 'hoe snel', 'hoe spoedig' 'hoe spoedig' het evangelie naar de wereld zal gaan met zo'n 'goed getraind leger van arbeiders als onze jeugd' (*Karaktervorming*, 269). Als we de waarden van iCOR niet bewust deel laten zijn van onze gemeenten, ontdekken we uiteindelijk dat onze 'vleugels' zijn 'gekortwiekt'. We kunnen onze jonge mensen niet met zulke schrikbarende aantallen verliezen. We hebben ze heel hard nodig! Gemeenten die voor alle leeftijdsgroepen een toevluchtsoord zijn (in het Engels: Intergenerational Churches of Refuge, oftewel iCOR) zijn gemeenten die hun jonge mensen liefhebben, vriendschap sluiten en zorgen voor 'empowerment'. Ik beveel iCOR aan en ik steun dit initiatief. Ik daag predikanten, jeugdleiders, ouders en iedereen die van jongeren houdt uit om hetzelfde te doen. God zorgt er juist op dit moment voor 'dat ouders zich verzoenen met hun kinderen en kinderen zich verzoenen met hun ouders' (Maleachi 4:6).

KATIA REINERT

Departementshoofd Leven en Gezondheid van de Generale Conferentie

Ik ben enorm enthousiast over iCOR! De principes zijn Bijbels: relaties opbouwen, empowerment bevorderen, geloofsgroei beschermen en jongeren betrekken bij zending. Het is net als hoe Jezus omging met mensen. Hij deed dat met mededogen, door samen met hen op weg te gaan op hun geloofsreis. En Hij gaf hun de kracht om zijn liefde te delen met een gebroken wereld. We hebben het iCOR-model om leerlingen te maken opgenomen in het herziene Youth Alive-programma. We kijken uit naar hoe God ons gaat helpen zijn kinderen als nooit tevoren te omarmen en hen tot zijn leerlingen te maken.

DE SCHRIJVERS AAN HET WOORD

GUDRUN GATTMANN

Leraar, mediator en schrijver

Ik groeide op in een gemeente waar ik me als jongere geaccepteerd voelde, waar ze me nodig hadden en waar ik me gerespecteerd voelde. Zelfs vandaag heb ik daar nog voordeel van. Het gaat om het gevoel van het horen bij een gezin en het hebben van een echt thuis. Het overbrengen van dat gevoel op de jeugd van nu, dat is één van de doelen van iCOR. Ik vind dat fascinerend en ik zet me er graag voor in. Samenwerken, dat maakt ons als gemeente sterk!

RUBEN GRIECO

Departementshoofd Jeugd in Duitsland

Mijn overtuiging en enthousiasme voor iCOR is gebaseerd op mijn persoonlijke achtergrond. Ik ben van Italiaans-Spaanse afkomst en groeide op in de Duitse regio Zwaben. Waar ik ook heen ging, ik was nergens op mijn plek. Het was in de gemeente dat ik me voor het eerst ergens thuis voelde. Daar waren oudere mensen die hun best deden om kinderen en jongeren, en dus ook mij, te ondersteunen. Zij hadden vertrouwen in mij. Daardoor kon ik ook zelf uitdagingen aangaan. Dankzij iCOR kan ik nu een middel opstellen dat alle leeftijdsgroepen ondersteunt, terwijl ze samenwerken om van hun gemeente een geestelijk thuis te maken.

DAGMAR JANSSEN

Onderwijsadviseur voor jeugd in het gebied Middenrijn

Ik weet zeker dat de visie van iCOR het concept van gemeentegroei is voor de toekomst. iCOR schept een ondersteunend spiritueel thuis en helpt om samen waarden uit te leven. Samenwerken om het leven en de vriendschap in de gemeente te vormen, dat is voor iedereen nuttig. Wat hun geslacht, leeftijd of cultuur is maakt niet uit. In iCOR-gemeenten ervaar je echt diversiteit. Daar komen mensen samen die van elkaar houden, hoe verschillend ze ook zijn. Dit soort vriendschap op basis van vertrouwen is iets waar mensen naar verlangen en daardoor vindt gemeentegroei praktisch vanzelf plaats.

BERT SEEFELDT

Departementshoofd Jeugd in Duitsland

Gericht op relaties, geïnteresseerd in dialoog, deelname aan de gemeenschap verwelkomend en aanmoedigend: dat is het soort gemeente dat ik wil hebben. Voor mij is iCOR een middel dat mij en de gemeente erbij helpt om daarop meer te gaan lijken. Met iCOR bedrijf je ook pure zending. Ik ben ervan overtuigd dat niets de kern van zending meer laat zien dan wanneer wij hier en nu samen Gods Koninkrijk kunnen ervaren.

MARK SEEFELDT

Predikant in Berlijn

We denken vaak dat het vanzelfsprekend is dat er kinderen en jongeren in onze gemeenten zijn. Maar de meesten van hen zijn nog geen bekeerde gelovigen. Deze groep moeten we daarom als allereerste met Gods liefde willen bereiken. Volgens iCOR is gemeente zijn een gezin zijn met alle leeftijdsgroepen, waarin iedereen voor elkaar zorgt. Wanneer iCOR wordt uitgeleefd, ervaart elk kerklid, elke jongere en elke gast het belangrijkste dat de leerlingen van Jezus en daarom ook de gemeente moet karakteriseren: liefde.

STEPHAN SIGG

Voorzitter van de Zwitserse Unie

Met iCOR gaat het over de echte opdracht van het kerkelijk gezin van Christus: leven als de gemeente van God. De zendingsdeskundige Bryan Stone vat het samen in een notendop. De zorg waarom het allemaal draait bij iCOR is deze: het gaat om gelovigen van alle leeftijden die met elkaar op een echte manier vorm geven aan vriendschap om zo actief te getuigen naar deze wereld. Het doel van iCOR is om op een holistische manier te leven als leerling van Jezus. Met behulp van onderzoek beschermt en bevordert het de belangrijke Bijbelse waarden voor de gemeente.

MARKUS VOSS

Predikant in Greifswald

Wat mij boeit aan iCOR is het feit dat jong en oud hun geloof samen kunnen herontdekken, er voor elkaar kunnen zijn, van elkaar kunnen leren, naar elkaar toe kunnen groeien en dichterbij Jezus Christus kunnen komen. Waar gemeenten leven naar deze waarden, daar kunnen zoekende mensen God leren kennen op een manier die hen aantrekt.

DE KERK: WAT IS DAT

Wat komt er in je op als je aan ‘de kerk’ denkt? Sommigen denken aan een gebouw, een heilige plaats. Het is een plek waar je God tegenkomt en in zijn aanwezigheid komt. Vroeger zou je het een tempel noemen. Het Engelse woord *sanctuary* (heiligheid) betekent een heilige of gewijde plaats. Het is geen toeval dat dit woord vaak wordt gebruikt voor een kerkgebouw of een plaats van aanbidding.

Er zijn ook mensen die de kerk vooral zien als een ervaring: de kerk is niet alleen een plaats, maar ook een gebeurtenis. Naar de kerk gaan betekent dan meestal dat je deelneemt aan of zelfs betrokken bent bij een religieuze bijeenkomst of eredienst. Dit verloopt volgens een bepaald plan met allerlei vaste elementen. Het geestelijke programma kan aantrekkelijk en inspirerend zijn, of in plaats daarvan misschien juist ergernis opwekken. Zo veel, dat sommigen er niet langer naartoe gaan. Sommige mensen denken dat we van het naar de kerk gaan een hele happening moeten maken en de eredienst moderner en professioneler moet zijn.

Als anderen aan de kerk denken, denken zij aan een organisatie met structuren, wereldbeelden en geloofsovertuigingen die nooit veranderen. Ze zien de kerk als een bewaker van de traditie en van de betrouwbaarheid, of juist als een subcultuur die er niet echt meer toe doet en die het contact heeft verloren met onze wereld.

Voor weer anderen is de kerkelijke organisatie, met zijn geschiedenis, vertegenwoordigers en eigenaardigheden, een heel belangrijk onderdeel van hun identiteit. Het geeft betekenis aan hun persoonlijke geloof. Er zijn ook mensen voor wie de kerk alleen een geschikte plek is om samen met anderen het Woord van God te verkondigen en het evangelie zo snel mogelijk te delen met de wereld. Want we hebben niet veel tijd meer.

Het woord kerk kan dus veel verschillende dingen betekenen. Maar kerk of gemeente zijn, betekent vooral jij en je ‘gezinsleden’ in het geloof. De gemeente, dat zijn **wij**. Het is een gemeenschap van mensen voor wie Jezus redder, heer en vriend is. De gemeente, dat is hoe en wat we samen in geloof uitleven. Wat gemeente-zijn betekent in de Bijbelse zin van het woord, dat kun je vergelijken met: een tuin van God, een vreugdevolle viering, een levend wezen, het lichaam van Christus, een gemeenschap van mensen die samenwerken in verbondenheid, met een toevluchtsoord en met een gezin waar je voor jezelf een thuis kunt maken en waar je je thuis voelt.

Wat betekent het woord kerk of gemeente voor jou? Hoe willen we het gemeente-zijn van Christus leven en vormen? Wat is het belangrijkste in dat proces? Wat wil Jezus dat wij doen als zijn gemeente? Juist daarover willen we nadenken en dat willen we met elkaar bespreken. Met jong en oud. Samen, met behulp van deze iCOR-studiegids. Dit helpt je gemeente haar kernwaarden te ontdekken en ernaar leven. Ook helpt het als je als gemeente een geestelijk en ondersteunend thuis wil zijn voor alle leeftijden. Jezus identificeert zich met jou **en** met je naaste. Hij is er en Hij is bij ons, waar we ook samenkomen als een levendige gemeenschap die in Zijn naam als vrienden leeft. Dat wil zeggen dat we onszelf identificeren met Jezus en dat Hij het middelpunt is van onze vriendschap (Matteüs 18:20). Als gemeente zijn we Gods zending naar deze wereld.

Stephan Sigg

Schrijver en initiatiefnemer tot het samenstellen van het iCOR-materiaal

HOE WERKT HET?

Deze iCOR-studiegids werkt als een periscoop voor jou en je gemeente. Periscoop is een deftig woord, samengesteld uit de Griekse woorden voor 'kijken' (skopein) en 'rond' (peri). We bedoelen dat de studiegids je helpt om de thema's en kerkelijke waarden van het iCOR-initiatief vanuit verschillende perspectieven en standpunten te bekijken en te bespreken.

Deze studiegids is met zijn dertien wekelijkse lessen erg geschikt voor persoonlijke studie en je dagelijkse wijding, een kwartaal lang. Maar het is ook bedoeld om er juist over te praten met gemeenteleden van alle leeftijden. Bijvoorbeeld in een sabbatschool met mensen van verschillende leeftijden of in een reeks iCOR-bijeenkomsten in je gemeente. Je kunt er ook voor kiezen om het materiaal te bespreken in bestaande Bijbelstudiegroepen bij mensen thuis. Of juist in kleine groepen speciaal voor het praten over iCOR!

Jouw gemeente bouw je samen op, met jongeren en ouderen. Om dat te kunnen doen, moet je gemeenschappelijke waarden hebben. En je moet altijd met elkaar blijven praten. Want je moet constant met elkaar in gesprek zijn om samen een ondersteunend spiritueel thuis te scheppen. Deze studiegids kan jou en je gemeente bij dit proces helpen.

DE OPZET VAN DE STUDIEGIDS

De iCOR-studiegids werkt hetzelfde als Dialogo, het wekelijkse sabbatschoolmateriaal. De dertien wekelijkse lessen zijn verdeeld in zes dagdelen: de perspectieven.

Vragen en activiteiten helpen jou en je iCOR-gespreksgroep om de onderwerpen gedetailleerd en praktisch te bespreken.

OVERZICHT

Op de eerste twee pagina's van het studiegedeelte van de week vind je een overzicht van het iCOR-studiethema met de perspectieven. Handig voor bij het groeps gesprek.

PERSPECTIEF

Ieder perspectief heeft een aandachtspunt met één of meer belangrijke BijbelKERNPUNTen. Die gaan over de belangrijkste aspecten van het onderwerp dat we bestuderen. Het beste is om niet alleen het citaat te lezen, maar ook de BijbelKERNPUNTen die in de lijst staan. Doorloop de vragen, de stellingen en activiteiten. Die vind je in het gedeelte Praktisch perspectief.

SPOTLIGHT

Elk iCOR-studiethema sluit af met de spotlight-pagina. Daar vind je nog meer stof tot nadenken. Bijvoorbeeld een foto, een citaat, of verwijzingen en suggesties. We verwijzen er ook naar nuttige websites en ander materiaal om te lezen.

De schrijvers van dit boek hebben een wens. Die wens is dat dat deze iCOR-studiegids jou en je gemeente helpt belangrijke Bijbelse waarden te ontdekken. Om die waarden goed te onderzoeken en om er uiteindelijk naar te leven, hoe jong of oud je ook bent.. Deze wens kan uitkomen. Je kunt vandaag beginnen!

GOD IS LIEFDE

1

“God is liefde.” Dat staat op elke ontluikende knop en op elk grassprietje.’

Ellen White, *Schreden naar Christus*, 10

GOD IS LIEFDE

KERNPUNT → 1 Johannes 4:7-21; Johannes 13:34-35; Galaten 5:22-23

› THEMA

Hoe we denken over liefde is heel belangrijk en heeft te maken met hoe we over God denken. Dit is de belangrijkste uitspraak in de Bijbel over Gods aard: ‘God is liefde.’ Onze ideeën over geloof, redding, heiligmaking en de gemeente moeten allemaal daar vandaan komen. Want ‘God is liefde’, is het middelpunt van alles. Een leerling van Jezus wil leren lief te hebben, omdat God liefde is. Je merkt of iemand een echte leerling is van Jezus door hoe ze de liefde laten zien.

› FOCUS

Perspectief 1: Liefde is meer dan een kenmerk van God; het is zijn karakter

Johannes zegt twee keer dat God liefde is (1 Johannes 4:8,16). Hij zegt niet: ‘God is als de liefde’, of: ‘God heeft lief’. Hij beschrijft geen eigenschap van God. Het vertelt ons over Gods karakter.

- ❓ *Welke invloed heeft deze uitspraak op jouw Godsbeeld?*
  - ❓ *Voor welk deel zijn jouw ideeën over God hetzelfde als deze uitspraak?*
- Johannes schrijft: ‘Wie niet liefheeft kent God niet’ (vers 8) en: ‘Want iemand kan onmogelijk God, die hij nooit gezien heeft, liefhebben als hij de ander, die hij wel ziet, niet liefheeft’ (vers 20).
- ❓ *Waarom kun je God liefhebben niet los zien van anderen liefhebben, vooral onze medegemeenteleden?*
  - ❓ *Wat betekent dat voor ons, als wij als gemeente zeggen dat we God volgen?*

Perspectief 2: Liefde is meer dan een gevoel: het is een opdracht

Jezus zei dat het gebod van de liefde het grootste gebod is en dat dit de basis is van alles wat in de wet en de profeten staat (Matteüs 22:37-40). Daarom staat of valt de hele oudtestamentische traditie met het gebod van de liefde.

- ❓ *Waarom is dat zo?*
- ❓ *In een gesprek met Jezus geeft een wetgeleerde het juiste antwoord (Lucas 10:25-37), en toch zat hij er helemaal naast. Waarom?*

Perspectief 3: Liefde is geen bijzaak, het is het allerbelangrijkste

Paulus zegt dat liefde het doel is van de opdracht (1 Timoteüs 1:5). Daarom is het doel van het christelijk geloof niet zoveel mogelijk studie, maar zoveel mogelijk liefde.

- ❓ *Ben je het daarmee eens?*
- ❓ *Waarom heb je niks aan kennis zonder liefde?*

Perspectief 4: Liefde geen etiketje, het is een handelsmerk

Jezus gaf zijn leerlingen een nieuw gebod. Zij moeten elkaar liefhebben. Lees Johannes 13:34-35

- ❓ *Wat zou je zeggen dat het handelsmerk is van jouw gemeente?*
- ❓ *Elkaar liefhebben is de overtuigendste reden voor echt leerling zijn van Jezus. Waarom is dat zo? En waarom is dat ook zo voor Gods gemeente?*
- ❓ *Hoe kan de manier waarop de mensen van verschillende leeftijden in de gemeente samen leven, anders zijn van hoe het leven daarbuiten is?*

Perspectief 5: Liefde is geen rechtvaardigmaking, maar heiligmaking

We kunnen nooit genoeg doen om de hemel te verdienen, zelfs niet door lief te hebben. Maar de hemel is het wel waard om gevuld te zijn met liefdevolle mensen. Gods liefde roept ons en geeft ons de kracht van elkaar te houden. Het gaat om groeien in liefde.

Lees Galaten 5:22-23 en Kolossenzen 3:12-14.

- ❓ *Waarom kunnen we liefde opvatten als een uitdrukking van blij zijn, vrede, geduld, vriendelijkheid, goedheid, geloof, zachtaardigheid en zelfbeheersing?*
- ❓ *Wat zijn de gevolgen voor ons als we het groeien in liefde zien als het doel van heiligmaking?*

Perspectief 6: Liefde is niet tijdelijk, het is er voor altijd

Aan de liefde komt nooit een einde! De liefde zal er altijd zijn, omdat God liefde is en omdat zijn gebod van liefde voor altijd geldt. Liefde is en blijft de basis voor al het leven dat God heeft geschapen. Voor Petrus is de oproep aan de gemeente lief te hebben de kern van de boodschap voor de eindtijd.

- ❓ *Volgens de Bijbel is de liefde belangrijk voor de gemeente en ook voor ons geloof. Vindt jouw gemeente de liefde echt zo belangrijk?*
- ❓ *Waarom is de oproep om 'elkaar voor alles innig lief te hebben' de kern van de boodschap van de eindtijd aan de gemeente (1 Petrus 4:7-10)?*

Hoe we denken over liefde is heel belangrijk en heeft te maken met hoe we over God denken. De belangrijkste uitspraak in de Bijbel Gods aard is: 'God is liefde.'

LIEFDE IS GEEN KENMERK, MAAR DE KERN VAN HET LEVEN

KERNPUNT → 1 Johannes 4:7-21

› FOCUS

Wanneer we iemand proberen te omschrijven, gebruiken we meestal bijvoeglijke naamwoorden. We zeggen bijvoorbeeld dat iemand groot is, of aantrekkelijk. De persoon die we beschrijven, kan grappig, intelligent, gemeen of knorrig zijn. Beschrijvingen zijn positief of negatief. De lijst met bijvoeglijke naamwoorden is bijna oneindig lang. Er zijn heel veel woorden zijn om te beschrijven wat iemand is of hoe iemand is. In de Bijbel staan ook veel beschrijvingen van God. Veel teksten leggen uit hoe God is en waarmee je Hem kunt vergelijken. De volgende uitspraak is een echt belangrijke: 'Liefdevol en genadig is de Heer, Hij blijft geduldig en groot is zijn trouw' (Psalm 103:8). Hij is ook rechtvaardig en machtig, heilig en goed.

Je hebt veel woorden om Gods eigenschappen te beschrijven. Maar zijn karakter kun je maar op één manier beschrijven. God is liefde. Kijk maar goed: Johannes zegt niet dat God is als de liefde. En hij zegt ook niet dat God liefheeft. Nee: God is liefde. Dat is geen beschrijving, dat vertelt precies wie God is. Daarom kan Johannes ook zeggen: 'God is liefde. Wie in de liefde blijft, blijft in God, en God blijft in hem (1 Johannes 4:16). Er is eigenlijk geen andere tekst in de Bijbel die zo direct en precies Gods karakter beschrijft. Omdat God liefde is, is er niets belangrijker voor zijn kinderen dan om zelf te zijn zoals Hij is.

› PRAKTISCH PERSPECTIEF

- ❓ *Wat is het verschil tussen zeggen dat God liefheeft en zeggen dat Hij liefde is?*
- ❓ *Johannes zegt dit: 'Wie niet liefheeft kent God niet, want God is liefde' (1 Johannes 4:8) en: 'iemand kan onmogelijk God, die hij nooit gezien heeft, liefhebben als hij de ander, die hij wel ziet, niet liefheeft' (verse 20). Waarom kun je God liefhebben niet los zien van anderen liefhebben, en zeker niet onze medegemeenteleden?*
- ❓ *Wat betekent dat voor ons als Gods gemeente?*

'Eén van de sterkste bewijzen van echte bekering is dat iemand God en mensen liefheeft.'

Ellen White¹

LIEFDE IS GEEN GEVOEL, MAAR EEN OPDRACHT

KERNPUNT → **Matteüs 22:34-40; Marcus 12:28-32; Lucas 10:25-37**

› FOCUS

Wat is het grootste of belangrijkste gebod? Die vraag vinden we in de evangeliën van Matteüs, Marcus en Lucas. In Matteüs en Marcus is het een vraag die iemand aan Jezus stelt. Jezus antwoordt door twee geboden uit het Oude Testament met elkaar te verbinden: de opdracht om God lief te hebben (Deuteronomium 6:5) en om van je naaste te houden als van jezelf (Leviticus 19:18). Hij benadrukt dat er geen belangrijker gebod is dan dit (Marcus 12:31). Het is een samenvatting van de hele wet en de profeten. De luisteraars van toen begrepen dat Jezus het hele Oude Testament bedoelde. Uiteindelijk draait alles om dit gebod van de liefde. Daar draait het om bij God.

In het Evangelie van Lucas vind je dit gebod van de liefde in een andere situatie. Daar wordt Jezus niet gevraagd welk gebod het grootste is. Iemand vraagt wat je moet doen

‘Geloof en liefde zijn de kern van het christen-zijn. Geloof ontvangt, liefde geeft. Geloof trekt je naar God toe, liefde trekt je naar andere mensen toe. Door geloof sta je God toe goede dingen voor jou te doen en door de liefde doe je goede dingen voor anderen.’

Martin Luther²

om het eeuwige leven te krijgen. Als antwoord stelt Jezus deze religieuze wetgeleerde een andere vraag. ‘Wat staat er in de wet geschreven?’ Dat betekent dus: wat staat er in de Thora? Verrassend genoeg noemt deze leraar het gebod van de liefde. Dat is hetzelfde antwoord als Jezus gaf toen Hem werd gevraagd naar het grootste gebod. ‘U hebt juist geantwoord,’ zegt Jezus. ‘Doe dat en u zult leven!’ (Lucas 10:25-28) Het gebod van de liefde zegt ook dat wij onze vijanden moeten liefhebben (Matteüs 5:43-45). Dat is onmogelijk voor ons om te doen. Het laat zien dat we vergeving en redding van God nodig hebben. Jezus geeft de wetgeleerde een voorbeeld van het gebod van de liefde, en in het bijzonder van liefde voor onze naasten. Dat doet hij met het verhaal van de barmhartige Samaritaan. Het zijn vooral de religieuze mensen die zich niet aan het gebod van de liefde houden. Lees het verhaal maar. Zowel de priester als de Leviet hielden zich er niet aan.

› PRAKTISCH PERSPECTIEF

- ❓ *Hoe kan iemand het eens zijn met Jezus en het toch helemaal verkeerd hebben, net als de wetgeleerde?*
- ❓ *Wat betekent het voor jou om een naaste te zijn voor anderen?*
- ❓ *Doe je best om vandaag een naaste te zijn voor de mensen die je tegenkomt. Schrijf aan het eind van de dag op wat je hebt meegemaakt.*

KERNPUNT → 1 Korintiërs 8:1-3; 13:1-3

> FOCUS

Experts benadrukken steeds maar weer dat kennis doorgeven niet het doel is van onderwijzen. Het ontwikkelen van je karakter en het vormen van je persoonlijkheid zijn belangrijker dan feitjes leren. Dit kun je eigenlijk niet tegenspreken. Maar er is echt niemand die alleen dankzij een goed karakter de stelling van Pythagoras begrijpt. Of een eenvoudig percentage kan uitrekenen. Toch is onderwijs meer dan kennis. Dit geldt vooral als het gaat om ons geloof in God en het evangelie van Jezus Christus. Kennis alleen kan ons arrogant maken. We kunnen gelijk hebben, maar dat heel erg liefdeloos en vernietigend laten merken. 'Kennis maakt verwaand; alleen de liefde bouwt op' (1 Korintiërs 8:1).

Het Griekse woord *pistis* betekent geloof, maar het staat ook voor vertrouwen. Vertrouwen wordt ondersteund door kennis. Bijvoorbeeld doordat je iemand al kent of ervaring hebt met iets. Vertrouwen is nog veel meer dan dat. Vertrouwen, en ook geloof, zijn begrippen die gaan over relaties. Stel je voor dat geloof alleen maar ging over geloven of iets waar is, of kennis hebben van hemelse dingen. Dan is Satan (Gods tegenstander) de grootste 'gelovige' (Jakobus 2:19), want hij leefde net als de gevallen engelen in Gods aanwezigheid. De Bijbel zegt nergens dat we door kennis of begrip dichter bij God komen. Het kennen van God en de waarheid gaat over het groeien in liefde. Liefde voor God en voor onze naaste. Waar geen liefde is, heeft kennis geen nut. Het doel van het geloof doorgeven is daarom meer dan kennis van de Bijbel overdragen of geloofspunten accepteren. Het gaat erom dat we een leven leiden dat gericht is op het volgen van Jezus. Een leven dat draait om het liefhebben van God en onze medemensen.

> PRAKTISCH PERSPECTIEF

- ❓ *Als ik kennis heb en geen liefde, dan ben ik niets. Is het tegenovergestelde ook waar?*
- ❓ *Hoe laat je zien dat je God kent?*
- ❓ *Hoe wil je jouw geloof doorgeven aan anderen? Wat is jouw ervaring met hoe geloof wordt doorgegeven in jouw gemeente?*

'Het doel van je opdracht is de liefde die voortkomt uit een rein hart, een zuiver geweten en een oprecht geloof.'

1 Timoteüs 1:5

LIEFDE IS GEEN ETIKETJE, HET IS EEN HANDELSMERK

KERNPUNT → Johannes 13:34-35; 15:9-17

› FOCUS

Misleidende etiketten, die zijn vervelend! Bijvoorbeeld wanneer je iets koopt en er iets heel anders in de verpakking blijkt te zitten! Net zoals wanneer iemand iets zegt of belooft dat helemaal niet waar is. Maar als je blij bent met een product, dan wordt het etiket van dat product een handelsmerk. Het staat voor de kwaliteit van de inhoud. Met de gemeente is het precies zo.

Jezus legt uit dat liefde voor elkaar het handelsmerk is waarmee zijn leerlingen laten zien dat zij anders zijn. De wereld, dat zijn dus de mensen die God niet kennen. Zij herkennen echte leerlingen van Jezus aan de liefde die zij voor elkaar hebben. Of we nu wel of geen volgeling van Jezus zijn, komt niet door de plaats waar we samenkomen. Ook niet door hoe we onze kerkdiensten houden of door onze leerstellingen. Jezus' volgelingen herken je aan hoe ze met elkaar omgaan. De manier waarop de gemeente samenleeft, laat zien hoe God is. Wanneer er liefde is onder de volgelingen van Jezus, dan wordt God overtuigend. Waar je ziet dat het evangelie in de praktijk wordt gebracht, kun je Jezus voelen. Voor Jezus is dit zo belangrijk dat Hij er een 'nieuw gebod' van maakt: 'Mijn gebod is dat jullie elkaar liefhebben zoals Ik jullie heb liefgehad' (Johannes 15:12).

› PRAKTISCH PERSPECTIEF

- ❓ Wat zou jij op het etiket van je gemeente schrijven?
- ❓ Wat vind je dan in de verpakking?
- ❓ Wat zou je zeggen dat het handelsmerk is waarmee jouw gemeente anders is?
- ❓ Wat kun jij daaraan bijdragen?

‘Wanneer mensen met elkaar zijn verbonden, niet door geweld of door eigenbelang, maar door liefde, dan tonen zij de uitwerking van een invloed die verheven is boven elke menselijke invloed. Waar deze eenheid bestaat, is het een bewijs, dat het beeld Gods wordt hersteld in de mensen, dat een nieuw levensbeginsel is ingeplant.’

Ellen White³

LIEFDE IS GEEN RECHTVAARDIGMAKING MAAR HEILIGMAKING

P5

KERNPUNT → Galaten 5:22-23; Kolossenzen 3:12-15

› FOCUS

Hoe veel we ook zouden doen, het is niet genoeg om de hemel te verdienen. Zelfs niet als we liefdevolle mensen zijn. Maar de hemel verdient het wel om gevuld te zijn met liefdevolle mensen. In de Bijbel staat de hemel voor een plaats waar het leven vrij is van zonde. Er is dus niets in de hemel wat echte relaties kapot maakt. Redding betekent het opnieuw inrichten en herstellen van het leven, zoals God het schiep in het begin. Dit was een leven van evenwicht (in het Hebreeuws: *sjalom*) tussen de Schepper, scheepsels en de hele schepping. Door de oneindige liefde van God in Jezus (Romeinen 8:38-39), zijn wij al deelnemers van dit nieuwe, herstelde soort leven. We worden daarom geroepen en krijgen ook kracht om te leren hoe we ons leven kunnen leiden zoals God het heeft bedoeld. We zijn geschapen om in relaties te leven en de basis van echte relaties is liefde. Het gebod om lief te hebben geeft echte vervulling in het leven.

Liefde voor God, onze naaste en onszelf: dit is het voorbeeld voor het leven dat we volgen. Daar moeten we in groeien en volwassen in worden. We zijn op deze aarde om dat in de praktijk te brengen. In de hemel zullen er alleen maar liefdevolle mensen zijn. We moeten heiligmaking daarom vooral begrijpen als groeien in liefde. Dat bedoelt Paulus als hij de liefde beschrijft als de vrucht van de heilige Geest. Paulus heeft het in Galaten 5:2 niet over de vruchten van de Geest, maar over één vrucht. Daarom zeggen veel Bijbelgeleerden dat hij Gods liefde beschrijft als een sinaasappel. Een sinaasappel bestaat uit meerdere partjes. Liefde als de vrucht van de Geest maakt zich bekend in de praktische dingen en in hoe we in onze dagelijkse relaties omgaan met anderen.

Elk aspect van deze vrucht gaat in de basis over relaties. Het is er alleen in relaties en in onze omgang met anderen. Een beschrijving die daar erg veel op lijkt, vinden we in Kolossenzen 3:12-15.

› PRAKTISCH PERSPECTIEF

- ❓ *Waarom kunnen we liefde zien als een uitdrukking van blij zijn, vrede, geduld, vriendelijkheid, goedheid, geloof, zachtaardigheid en zelfbeheersing?*
- ❓ *Waar heb je zelf liefde ervaren die zich zo laat zien?*
- ❓ *Stel je voor dat we groeien in liefde zien als het doel van heiligmaking. Wat zijn de gevolgen voor ons als gemeente?*
- ❓ *Heb je ideeën voor hoe we naar elkaar toe kunnen groeien om dit doel samen te bereiken?*

‘Ware heiligmaking is het gevolg van een uitleven van het beginsel van de liefde.’

Ellen White⁴

LIEFDE IS NIET TIJDELIJK; HET IS ER VOOR ALTIJD

KERNPUNT → 1 Petrus 4:7-10; 1 Korintiërs 13:8-13

› FOCUS

Als adventisten geloven we dat Christus terugkomt. We geloven dus dat Jezus zijn belofte nakomt. Dit ‘adventistische geloof’ vind je bij veel echte gelovigen van Abraham (Hebreeën 11:8-10), tot op de dag van vandaag. De apostel Petrus was er zo van overtuigd dat Christus snel zou terugkomen dat hij de gemeente daarop wilde voorbereiden: ‘Het einde van alles is nabij’ (1 Petrus 4:7). Petrus had goede redenen om dat te geloven. Ten eerste was de groeiende vervolging van de gelovigen in zijn tijd een bewijs. Ook zagen de leerlingen de hemelvaart van Jezus. Een engel vertelde toen aan de verbaasde leerlingen dat ze Jezus zouden zien terugkeren op dezelfde manier als waarop

‘Wat altijd blijft voor ons, dat vinden we in God. Hij kwam in de wereld en stierf voor ons vanwege de liefde. Wat God uit liefde deed, dat blijft. Dat kan vandaag voor ons opnieuw gebeuren. Zijn liefde voor ons inspireert ons ook om lief te hebben. Wat we doen omdat we liefhebben, dat blijft, ook als we dat rustig en ongezien doen. Want Gods liefde inspireert ons tot liefde. De liefde blijft.’

Cae Gauntt⁵

ze Hem naar de hemel hadden zien gaan (Handelingen 1:11). Het einde van de wereld is nabij! Wat moeten we doen nu we dit weten? Wat moet de gemeente doen? Hoe moeten we ons voorbereiden? Petrus zei: denk goed na, wees helder van geest en bid. Ga niet mee in fanatiek of onnadenkend gedrag, maar bid. Houd vast aan je relatie met God. Bewaar boven alles en altijd de liefde voor elkaar en dien elkaar met de gaven die je van God kreeg. Daardoor zal God je verhogen in alles wat jullie voor elkaar doen. Wees oprecht. Bid, heb lief en wees dienstbaar. Petrus begrijpt het zo: de oproep om elkaar lief te hebben is de echte boodschap voor de gemeente in de eindtijd. Het einde is dichtbij, en daarom is het belangrijk ons leven te leven net zoals we dat samen gaan doen op de nieuwe aarde. Dat doen we in liefdevolle relaties met God, en met elkaar. Aan de liefde komt nooit een einde! De liefde duurt eeuwig, want God is liefde. En zijn gebod tot liefhebben geldt voor altijd. Liefde is de basis voor al het leven dat God heeft geschapen. Dat was in het begin waar, het is nu waar en het zal altijd waar zijn. Geloof, hoop en vertrouwen vinden in God wordt echt wanneer Christus terug komt. Maar de liefde is nog groter. De liefde zal blijven, want daar gaat het om in het leven.

› PRAKTISCH PERSPECTIEF

- ❓ Wat vind je van het feit dat Petrus zegt dat de liefde en het dienen van onze naaste de boodschap is voor de gemeente in de eindtijd?
- ❓ Wat betekent dat voor jou en voor ons als Adventkerk?

Volgens de Bijbel draait voor God alles om de liefde, want God is liefde. In Gods woord is liefde altijd het doel, omdat dat de kern is van de wet en de profeten. Jezus zei dat liefde voor elkaar het belangrijkste is wat zijn gemeente anders maakt dan alle andere mensen. Zo ziet de wereld dat wij zijn leerlingen zijn. Heiligmaking betekent dat je groeit in liefde. Wij moeten er liefdevoller door worden, want liefde is de vrucht van de heilige Geest. We denken dat dat waar is. Moet een leven van in de praktijk gebrachte liefde dan niet de kern zijn van ons persoonlijke geestelijk leven? En moet dat niet gewoon zijn in onze kerkcultuur?

GODS GEZIN

2

Het gezin is een belangrijk symbool om ons geloof en onze gemeente te begrijpen.

GODS GEZIN

KERNPUNT → Romeinen 8:15-16; Marcus 10:28-30; Efeziërs 2:19-22; Filippenzen 2:1-5

› THEMA

Het iCOR-initiatief gaat uit van een Bijbels idee: God schiep twee sociale groepen die de kern zijn van geestelijke groei. Het is dan ook vooral het kerngezin en de familie daaromheen die het geloof doorgeven en ondersteunen. Het gezin en de familie zijn een sociale leefruimte. En die bestaat uit verschillende leeftijdsgroepen. Het is een leefruimte waarin mensen er voor elkaar zijn, elkaar ondersteunen en aanmoedigen. Het gezin staat voor een gemeenschap die je accepteert, waar je welkom bent, waar je thuis voelt en echt een veilige plaats is.

Voorals het Nieuwe Testament spreekt over onze relatie met God met woorden die verwijzen naar een gezin. God is onze Vader, wij zijn zijn kinderen. Dit is de basis van onze relatie met God en met elkaar. Alleen door Jezus kan deze relatie bestaan en dat staat heel duidelijk in de Bijbel. God zegt zelf dat de gemeente zijn gezin is. Dat betekent dat gelovigen in de gemeente honderden vaders en moeders, broers en zussen hebben. Dat zijn dus allemaal belangrijke mensen. Zij ondersteunen gelovigen en zijn rolmodellen voor het leven als volgelingen van Christus in deze wereld.

Er is geen belangrijker voorbeeld of idee van de gemeente in het Nieuwe Testament dan het gezin. Het symbool van het gezin betekent dat relaties en hoe we met elkaar samenleven de focus is van gemeente-zijn. De gemeente is een liefdevolle, zorgzame en ondersteunende gemeenschap die bestaat uit verschillende leeftijdsgroepen. Deze gemeente steunt haar leden, helpt hen om dicht bij Jezus te komen en om al hun kwaliteiten te ontwikkelen in hun relatie met God.

We leven in een tijd waarin steeds meer mensen verlangen naar een gevoel van verbondenheid en naar echte relaties. Samenleven als een groot gezin van God wordt in deze wereld opnieuw één van de grootste voordelen van het evangelie.

› FOCUS

Perspectief 1: ‘Abba, mijn geliefde vader’

Het is niet arrogant, maar gewoon een feit: we kunnen God ‘Vader’ noemen en dus ‘Papa’.

- ❓ *Wat betekent dat voor jou persoonlijk en voor je relatie met God?*
- ❓ *Iedereen van wie God de Vader is, heeft ook broers en zussen. Wat betekent dat voor ons als gemeente?*

Perspectief 2: De gemeente, het gezin van Jezus

In onze maatschappij zie je steeds meer individualisme.

- ❓ *Welke waarde hebben de gemeenschap en het samenzijn van het gezin voor jou en voor jouw geloof?*
- ❓ *Voor veel mensen hebben familie- en gezinsbetrekkingen ook een negatieve betekenis. Toch hebben we nog steeds wel een idee over hoe gezonde familie- en gezinsbanden eruit zien. Wat leert het beeld van een gezin jou over de gemeente?*
- ❓ *En over hoe de verschillende leeftijden met elkaar zouden moeten omgaan?*

Perspectief 3: Moet ik soms waken over mijn broer?

De mens kreeg de opdracht om voor zijn omgeving te ‘zorgen’ (Genesis 2:15). Precies zo moet hij ook de ‘bewaker’ of ‘bewaarder’ zijn van zijn broer (Genesis 4:9). Het Hebreeuws gebruikt in beide verzen het woord schamar, de ene keer als werkwoord en de andere als zelfstandig naamwoord. Je zou nooit voor je ‘broer’ te hoeven vluchten. Nee, bij hem zou juist veilig moeten zijn.

- ❓ *Paulus beschreef de gemeente als een plaats van steun, troost en meeleven en liefde. Hoe krijgt dit idee serieus vorm in jouw gemeente?*
- ❓ *Wat kun je doen om daarbij te helpen?*

Perspectief 4: De gemeente als gezin – een succesformule

‘Mensen bekeerden zich niet alleen tot het christendom door wát de vroege christenen geloofden. Ze bekeerden zich door de manier waarop de vroege christenen zich gedroegen ... De eerste christenen stonden bekend om hun onderlinge liefde.’⁶ Er is geen twijfel over. De echte gemeenschap van de vroege christenen trok mensen van de wereld. Het evangelie werd niet alleen in de gemeente verkondigd, maar ook geleefd.

- ❓ *Hoe moet de christelijke gemeenschap zijn om jou en anderen te overtuigen?*

Perspectief 5: Gods gezin in Gods huis

Door Christus zijn we allemaal leden van Gods huisgezin. Niet alleen straks, in de hemel. Paulus vertelde ook dat de gemeente het ‘huisgezin van God’ is. Hij bedoelde dan niet het gebouw of de plek. Hij bedoelde de gemeenschap. God woont daar waar vrede heerst onder gelovigen (2 Korintiërs 13:11) en waar mensen leven en handelen volgens de liefde (Romeinen 12:9-21).

- ❓ *Hoe we leven als gemeente heeft meer te maken met het huis van God dan met wat we in het kerkgebouw doen. Voor welk deel is dit waar?*
- ❓ *Het vroegchristelijke kerkgezin was geen ontmoetingsplaats maar een levende gemeenschap. Welke beschrijving past het beste bij jouw gemeente?*

Perspectief 6: De uitgebreide familie

Als gemeente kunnen we leven als een gezin. Een gezin met alle leeftijden samen.

- ❓ *Hoe en waar ervaar je dit in je gemeente?*
- ❓ *Wat is er zo speciaal aan de relaties tussen ‘broers’ en ‘zussen’ in het geloof (Filemon 15-16)?*

ABBA, MIJN GELIEFDE VADER

P1

KERNPUNT → Romeinen 8:15-16; Galaten 4:6

› FOCUS

Jezus verraste zijn tijdgenoten door hoe Hij over God sprak. Dat deed hij namelijk vertrouwd en kinderlijk. Hij noemde Hem niet alleen ‘Vader’, maar ook Abba – Papa (Marcus 14:36). Hij deed dat niet om te zeggen hoe speciaal zijn relatie met God was, of omdat alleen Hij zo tegen God mocht praten. Hij geeft ons juist een voorbeeld! Wij mogen God en onze relatie met Hem net zo zien. Door de heilige Geest mogen alle gelovigen God aanspreken met Abba. Het laat zien dat zij kinderen zijn van God. Het feit dat de heilige Geest ons helpt God zo te noemen en te begrijpen, laat zien dat God dat zo wil. Hij is onze liefdevolle Vader en wil opnieuw onze ‘papa’ worden. We dragen allemaal de gevolgen van een min of meer onvolmaakte relatie met onze biologische vaders. Misschien is de relatie zelfs wel negatief of niet-bestaand. Toch kunnen we ons goed voorstellen hoe diep, warm en krachtig de band, kan zijn als we onze relatie met God zo zien. Voor Paulus was dit geen wettelijk recht voor het toekomstige leven in Gods koninkrijk. Mensen die kunnen zeggen ‘Abba, mijn lieve Vader’ weten dat ze ook nu al veilig zijn bij God.

Als God de Vader van ons allemaal is, betekent dat nog meer, dan dat Hij ons schiep en dat we Hem toebehoren. In de tijd van de Bijbels bepaalde je vader je identiteit en je beroep. Kinderen (vooral de zonen) volgden meestal hun vaders voetsporen en kregen ook de erfenis. Als God onze Vader is, betekent het dat we allemaal broers en zussen van elkaar zijn, of we nu jong of oud zijn. Onze gemeenschap en de vriendschap met elkaar heeft deze enorm belangrijke relatie als basis.

› PRAKTISCH PERSPECTIEF

- ❓ Wat betekent het voor jou persoonlijk dat je God je Vader kunt noemen? Wat betekent het voor jou en je relatie met God?
- ❓ Wat vertelt het feit dat alle gelovigen kinderen van God zijn over onze relatie met elkaar in de gemeente?

*‘Sterker dan alle vragen,
geheimenissen en angsten is dit ene
woord “Abba”. De Vader weet het.’*

Joachim Jeremias⁷

DE GEMEENTE, HET GEZIN VAN JEZUS

KERNPUNT → Marcus 3:31-35; 10:28-30

› FOCUS

Onze samenleving is erg individualistisch. Persoonlijke vrijheid is het belangrijkste. Dit heeft veel goeds gebracht: iedereen moet zijn of haar eigen leven zo veel mogelijk zelf kunnen bepalen. Maar niemand is een eilandje! Wij mensen zijn gemaakt om in relaties te leven. Dat komt overeen met Gods karakter. De Schepper heeft ons niet gemaakt als individuen die zomaar zelf uit een ei kruipen. We worden geboren in de armen van zorgzame ouders. Dat is in ieder geval het ideaal. In een gezin en in een gemeenschap ontdekken we wat het leven betekent. Van daaruit geven we daar vorm aan. Dat is waar voor ons hele leven. We raken betrokken bij onze omgeving en dragen bij aan ons gezin en aan de samenleving. We nemen verantwoordelijkheid voor onze wereld. Misschien worden we op een dag zelf ouders en grootouders. We helpen en steunen anderen en handelen vanuit verbondenheid. Zo keken samenlevingen naar het leven toen Jezus hier op aarde was. Het belangrijkste was het groepsgevoel. Individuen zagen hun identiteit als onderdeel van een natie, een stam en vooral van een familie. Familie was het allerbelangrijkste.

Veel van de leerlingen van Jezus volgden niet langer het idee dat hun familie had. In plaats daarvan volgden zij Jezus en kon Petrus zeggen: 'Wij hebben alles achtergelaten om U te volgen!' (Marcus 10:28) Het antwoord van Jezus maakt duidelijk wat dat 'alles' was. Dat ging namelijk over broers en zussen, moeder, vader en erfenis. Het ging om het gezin waarin zij waren geboren. Gezin en familie zijn 'alles'. Het gezin van de gelovigen is zelfs nog meer dan dat! Jezus zegt dat zijn volgelingen 'het honderdvoudige' zullen ontvangen (Marcus 10:30). Zij ontvangen zoveel meer broers en zussen,

moeders en vaders (dat zijn rolmodellen en mentoren) en erfenis in deze tijd. Niet pas in de hemel! Jezus belooft zijn volgelingen in het hier en nu dat zij de gemeente zullen hebben. Daarmee bedoelt Hij zijn gezin. Hij had dit al duidelijk gemaakt toen zijn moeder en broers Hem lieten halen (Marcus 3:31-35). Iedereen die er toen bij was, dacht dat Jezus een pauze had in zijn programma. Dat hoorde zo, omdat de familie eerst kwam. In plaats daarvan maakte Jezus er een heel belangrijke les van. Hij beledigde zelfs zijn eigen moeder om zijn punt te maken! Voor Jezus wordt het echte gezin niet bepaald door bloedbanden, maar door de band die je hebt in geloof. Je maakt ook deel uit van dat gezin.

› PRAKTISCH PERSPECTIEF

- ❓ Welke waarde heeft de gemeenschap voor jou en je geloof?
- ❓ Hoe laat je dat zien in je leven?
- ❓ Je hebt nu veel nagedacht over het gezin. Wat leert het over de gemeente en hoe leef-tijds-groepen met elkaar zouden moeten leven?

Er is waarschijnlijk geen belangrijker uitspraak over de gemeente dan deze: we zijn het gezin van Jezus Christus en we moeten onze levens in overeenstemming daarmee leiden.

MOET IK SOMS WAKEN OVER MIJN BROER?

P3

KERNPUNT → Genesis 4:8-10; Filippenzen 2:1-5

› FOCUS

Wat gebeurt er als een mens zijn Schepper afwijst? Daar vertelt de Bijbel over in het eerste verslag dat over een direct gevolg van de zonde gaat. Het gaat niet over overspel, diefstal of leugens, maar over een broedermoord. Het gaat over iemand die zijn eigen broer vermoordt. Het verhaal van Abel die door zijn broer Kain wordt gedood, is een soort oerbeeld. Als je gaat beschrijven wat zonde is, krijgt dit beeld een heel belangrijke plek. Het Bijbelse concept is dat we eigenlijk allemaal bij hetzelfde gezin horen en dat iedereen dezelfde vader heeft. Door de zonde keert de mens zich tegen zijn eigen broer. En dus ook tegen zichzelf. Broers worden vijanden. Het gezin wordt verdeeld en 'ieder voor zich'. Dat wordt het motto. 'Moet ik soms waken over mijn broer', dat was Kains duistere antwoord toen God hem vroeg naar zijn broer (Genesis 4:9). Ons antwoord op die vraag zou een overtuigend 'ja' moeten zijn.

Ja, wij letten op (of waken over) onze broers en zussen in de gemeente. We moeten elkaar 'bewaren'. Dit zijn allemaal woorden waarmee je *schamar* kunt vertalen. De mens kreeg de opdracht om over zijn omgeving te 'waken' (Genesis 2:15). Precies zo moet hij ook de 'waker' of 'bewaarder' zijn van zijn broer (Genesis 4:9). In het Hebreeuws wordt in beide verzen *schamar* gebruikt: in de ene tekst is het een werkwoord en in de andere een zelfstandig naamwoord. We dragen een echte verantwoordelijkheid voor elkaar. We moeten in liefde over elkaar waken. Dat is precies wat Jezus ons leert. Hij zegt namelijk dat we niet de belangrijkste moeten willen zijn. We moeten anderen niet overheersen, maar elkaar dienen als broers en zussen (Matteüs 23:8-12). Paulus vertelde hetzelfde in de vroegchristelijke kerk. Het leven in het gezin van Christus, heeft

als kenmerk dat gezinsleden elkaar in Christus ondersteunen. Zij troosten elkaar in zijn liefde, en kennen elkaar door vriendschap in de Geest. Dat doen we ook door harten die zachtaardig en barmhartig zijn. En door elkaar lief te hebben, door een te zijn in geest en doel en door dezelfde houding aan te nemen als die Jezus had. Niemand denkt alleen aan zijn eigen belangen; we denken ook aan wat anderen nodig hebben (Filippenzen 2:1-5). Zeker in de gemeente moet er plaats zijn om de 'waker' te zijn over onze broers en zussen. Onder leiding van de heilige Geest willen we in de gemeente vooral de gemeenschap die we kwijt zijn tussen broers en zussen weer ontdekken en nieuw leven inblazen. Hier zorgen we voor elkaar en waken we over elkaar.

› PRAKTISCH PERSPECTIEF

- ❓ *Steun en troost, liefde en mensen die meelevende, waar ervaar jij dat voor jezelf?*
- ❓ *Wat kun je doen om daaraan bij te dragen?*

De gemeente is meer dan een verzamelplaats waar we samenkomen voor religieuze bijeenkomsten. Het is in de eerste plaats, en vooral, een echte gemeenschap, waar we leven in de naam van Jezus. De gemeente draait om mensen, niet om programma's.

DE GEMEENTE ALS EEN GEZIN: EEN SUCCESFORMULE

KERNPUNT → Handelingen 2:41-47

› FOCUS

When the Church Was a Family (Toen de gemeente nog een gezin was) is een boek van professor Joseph H. Hellerman. Daarin laat hij zien dat de vroegchristelijke kerk zichzelf niet alleen theologisch zag als het gezin van God. De kerk leefde ook heel praktisch als een groot gezin. De nieuwtestamentische gemeente heeft een aantal typische familiewaarden en -structuren. De gemeente zag zichzelf vooral als een levende gemeenschap. De broederlijke gemeenschap (*koinonia*) stond centraal. De eerste gelovigen in Jeruzalem gingen in het begin naar de tempel op de tijden van gebed. Al snel kwamen zij samen in de huizen van de mensen zelf. Ze aten samen en deelden het voedsel met elkaar. Vaak deelden ze ook hun eigendommen met elkaar. Ze lazen de Schrift, prezen God, spraken met elkaar, baden voor elkaar, moedigden elkaar aan en ondersteunden elkaar in geestelijke en praktische dingen. Ze voelden zich verbonden als broers en zussen (1 Korintiërs 16:20). Ze benadrukten hun eenheid ondanks hun verschillen. Het maakte niets uit wat je sociale achtergrond was of waar je vandaan kwam. Je leeftijd, of je man of vrouw was maakte ook niet uit (Galaten 3:26-28; 2 Korintiërs 13:11-14).

Onderzoekers bestudeerden de groei van de vroegchristelijke kerk. Zij zeggen dat de kerk de bevrijdende boodschap van Jezus Christus met elkaar deelde. Ook deelden de gemeenteleden hun persoonlijke ervaringen. Want zij hadden in hun dagelijks leven ook onderling contact. De onderzoekers zeggen dat het vooral de speciale gezinsband van de gemeenten mensen aantrok. Het ging om de liefde die de gemeente uitleefde. En die liefde voelden mensen. Dat lijkt inderdaad het beste evangelisatie-instrument

te zijn geweest in de eerste paar eeuwen (Johannes 13:35). De eerste gemeente in Jeruzalem stond als positief bekend bij het hele volk. Dat kwam door de gemeenschap waarin de leden leefden dankzij hun geloof (Handelingen 2:47). Zie een christelijke kerk die leeft als Gods gezin niet als een knuffelgroep. Goed leven is één van onze beste evangelisatiemethoden. Echt en geloofwaardig samenleven als een christelijke gemeenschap, dat blijft mensen aantrekken.

› PRAKTISCH PERSPECTIEF

De echte gemeenschap van christenen was duidelijk aantrekkelijk en overtuigend voor de mensen in de wereld van de oudheid.

🕒 *Hoe moet christelijke gemeenschap eruit zien om jou te overtuigen?*

‘Mensen bekeerden zich niet alleen tot het christendom vanwege wat de vroege christenen geloofden. Ze bekeerden zich vanwege de manier waarop de vroege christenen zich gedroegen ... De eerste christenen stonden bekend om hun onderlinge liefde.’

Joseph H. Hellerman⁸

KERNPUNT → Efeziërs 2:11-22

› FOCUS

Het is geen toeval dat Paulus zoveel nadruk legde op de kracht van het evangelie van Jezus Christus. Die kracht verenigt de gemeente en maakt er een eenheid van. Paulus zelf veranderde helemaal door zijn ontmoeting met Jezus. Hij was heel erg vóór het religieuze jodendom en vervolgde de christenen zelfs. Maar hij werd de belangrijkste zending naar de niet-Joden. Paulus begreep het allerbeste dat Joden en niet-Joden samenkomen in Jezus als broers en zussen als een nieuw gezin. Dankzij Jezus mogen we allemaal bij de Vader komen. We zijn echte leden van het huisgezin van God en dus een deel van Gods gezin. Wat een voorrecht! Het is een belofte aan iedereen en niet alleen een geestelijke werkelijkheid. Paulus maakt duidelijk dat het ook een werkelijk-

---

De plek waar God woont, is niet gebonden aan een bepaalde plaats of aan een kerkgebouw. God woont in het midden van zijn volk. Door de tempel te gebruiken als voorbeeld, zegt Paulus niets over bepaalde vormen van aanbidding, rituelen of gebruiken van de tempeldiensten. Het gaat hem juist om hoe ze dat doen, de mensen die 'wonen in het huis van God'. De mensen die echt samen leven in zijn 'huis'. Daarom maken zij deel uit van zijn gezin.

heid moet worden in de gemeente. Wij zijn als mens tempel van de heilige Geest, maar nog belangrijker: we zijn met elkaar gemeente, een plek waar God gaat wonen.

Net als de gemeente in Efeze moeten alle gemeenten een huis' zijn. Let op, Paulus gebruikt het woord 'tempel'. Hij bedoelde daarmee niet de **dienst** in de tempel. Hij gebruikt het **tempelgebouw** als een voorbeeld van wat de gemeente is. De ontmoetingstent of de tempel was het idee van Gods woning (Exodus 25:8) en aan het einde van de tijd wordt het hele Nieuwe Jeruzalem Gods woonplaats (Openbaring 21:3). Op de nieuwe aarde is er geen tempel, want dan is God zelf onze tempel (Openbaring 21:22). God wordt dus onze 'woonplaats'. We zijn allemaal samen en wonen in een nieuwe werkelijkheid. We wonen dan in het huis van God en God zelf is ook onder ons. Paulus verwijst naar dit idee van de tempel. In die zin is de tempel een illustratie van de gemeente. God woont daar waar er vrede is onder iedereen (2 Korintiërs 13:11) en waar mensen leven en handelen volgens de liefde (Romeinen 12:9-21).

› PRAKTISCH PERSPECTIEF

- ❓ *Als gemeente zijn we een gezin dat in het huis van God woont. Wat is voor jou in dit verband belangrijk?*
- ❓ *Het vroegchristelijke kerkgezin was meer een levende gemeenschap dan een ontmoetingsplaats. Welke beschrijving past beter bij jouw gemeente: een levende gemeenschap of een ontmoetingsplaats? En waarom vind je dat?*

HET GROTE GEZIN/FAMILIE

KERNPUNT → Filemon 1:10-20

› FOCUS

Dit verhaal maakt een diepe indruk. Een slaaf van het christelijke gezin van Filemon loopt weg. Dan komt hij Paulus tegen in de gevangenis in Rome. Deze slaaf, Onesimus, gaat door Paulus in Jezus geloven. Onesimus' geloof veranderde niet alleen zijn relatie met God, maar ook die met Paulus en met Filemon, zijn voormalige meester en eigenaar. Voor Paulus was Onesimus zijn zoon. Paulus speelde namelijk een belangrijke rol bij het 'verwekken' (vers 10, NBG) van dit nieuwe kind van God. In de oude en ervaren Paulus vond Onesimus eindelijk een geestelijke vader en mentor. Onesimus werd deel van het gezin van God. Paulus was iemand die altijd aan zijn zijde stond (verzen 17-19). Paulus hielp hem om zijn leven op het goede spoor te krijgen.

Het idee van het grote gezin en familie is steeds belangrijker in de tijd en de wereld van vandaag. Veel mensen, vooral jongeren, hebben in hun dagelijks leven geen gezonde gezins- en familiebanden. Vaste en betrouwbare rolmodellen die hen steunen en begeleiden, zijn er te vaak niet. Terwijl het vooral voor jonge mensen belangrijk is om goede relaties te hebben met andere volwassenen dan hun eigen ouders.

Onesimus was nu wel gelovig, maar hij was nog steeds een weggelopen slaaf. Paulus zal hem hebben aangemoedigd het probleem op te lossen door terug te gaan naar zijn aardse meester. Filemon, de wettige eigenaar van Onesimus, was zelf ook christen. En hij kende Paulus ook! Hoewel Onesimus zakelijk gezien nog steeds Filemons slaaf was, veranderde hun relatie met elkaar enorm door zijn bekering. Onesimus kwam terug als 'een geliefde broeder' (vers 16). Deze twee mensen waren nu broers van elkaar en allebei een deel Gods gezin. Hoe zal dit hun relatie hebben veranderd?

Het verslag maakt heel duidelijk dat de gemeente als een groot gezin is voor alle mensen. Wat hun persoonlijke achtergrond ook is, en waar ze ook vandaan komen, hoe oud of jong ze ook zijn. In de gemeente vinden ze allemaal een plaats en worden ze geaccepteerd. De verbondenheid tussen hen is als die van vaders en moeders, broers en zussen. In de geloofsgemeenschap zijn we er voor elkaar en vinden we hulp en ondersteuning. En niet alleen in goede tijden.

› PRAKTISCH PERSPECTIEF

Als gemeente kunnen we als gezin leven en daar horen alle leeftijden bij.

- ❓ *Hoe en waar voel je dit in je gemeente?*
- ❓ *Wat is er zo speciaal aan de relaties tussen broers en zussen in het geloof (Filemon 15-16)?*

‘Veel mensen begrijpen tegenwoordig dat dit het meest fantastische goede nieuws is dat je kunt horen: het idee van de gemeente als ‘het volk van God’ en als Gods nieuwe samenleving, als zijn gezin en zijn gemeenschap. Wanneer je weet dat je voor eeuwig hoort bij God en zijn volk, dan kan dat alles veranderen! Mensen raken steeds meer van elkaar afgezonderd. In deze tijd is de blijdschap om echt bij God te horen en om deel te zijn van zijn volk (...) één van de belangrijkste kenmerken van de christelijke boodschap van het goede nieuws.’

David Watson⁹

ÉÉN WORDEN

3

‘Als je met elkaar de waarheid van het evangelie viert en wat God heeft gedaan, is er interactie tussen de verschillende leeftijdsgroepen. Dat is een onmisbaar onderdeel voor het voortbestaan van de gemeenschap.’

Howard Vanderwell, geciteerd in: *The Church of All Ages*, Herndon/Virginia: The Alban Institute, 2008, 27.

ÉÉN WORDEN

KERNPUNT → Deuteronomium 29:9-15; 1 Samuel 17:26-40; Maleachi 4:5-6; 1 Korintiërs 12:12-27

› THEMA

Je kunt de gemeente als Gods gezin alleen maar begrijpen als iets waar iedereen van alle leeftijden bij hoort. Want mensen van verschillende leeftijden hebben elkaar allemaal nodig om geestelijk te groeien. Gemeenten die iedereen willen betrekken bij hun gemeenschap en opdracht, doen daarom hun best om relaties, erediensten, Bijbelstudie en leren met en van elkaar beter te maken. Daarbij zijn er geen hokjes voor de verschillende leeftijden. Dat iedereen samenkomt in de kerk is niet genoeg. Ze moeten bewust met elkaar verbonden zijn en actief samenwerken. De gelovigen proberen dat doel te halen, omdat zij vinden dat iedereen van elke leeftijd even belangrijk is en gelijke rechten heeft. En zij vinden ook dat we allemaal van elkaar kunnen leren: jong van oud en oud van jong. Dat geldt voor alles in het leven, maar vooral als het gaat om ons geloof.

› FOCUS

Perspectief 1: Alle leeftijden zijn door God gewenst

Dat er verschillende leeftijdsgroepen zijn, dat is gewoon een feit. Dat er verschillen zijn tussen die groepen ook. Maar het komt niet alleen door de verschillen in leeftijd. Het komt ook door verschillende culturele invloeden, door de tijdgeest (de manier van denken) en de kijk op het leven. Dat zijn dingen die je vormen als je opgroeit.

- 🔍 *Hoeveel verschillende leeftijdsgroepen heeft jouw gemeente, en welke verschillen zijn er tussen die groepen?*
- 🔍 *Leven die groepen goed samen in jouw gemeente, of is er juist spanning en conflict?*
- 🔍 *Waarom kun je dat zien?*

Perspectief 2: We kunnen alleen gezond groeien als we één zijn

Het Oude en het Nieuwe Testament kijkt altijd op dezelfde manier naar de verschillende leeftijden. Ze worden ook allemaal tegelijk aangesproken. Niemand wordt op welke manier dan ook buitengesloten. Dat geldt voor rituelen en vieringen en alle geloofsactiviteiten van de gemeente. Het is logisch om ervan uit te gaan dat alle leeftijden aanwezig waren bij de activiteiten van de nieuwtestamentische huisgemeenten.

- 🔍 *Kun je niet in je eentje geloven en daarin groeien?*
- 🔍 *Hoe helpen relaties met mensen van verschillende leeftijden ons om te groeien in het geloof?*

Perspectief 3: Geloof leer je van en met elkaar

Het delen van ons geloof is geen eenrichtingsverkeer. Geloof leren we van elkaar en met elkaar. Jezus maakt heel goed duidelijk dat volwassenen ook iets van kinderen kunnen leren als het om geloof gaat. In een gezond kerkgezin leren de verschillende leeftijden allemaal van elkaar. Geen leeftijdsgroep is belangrijker dan een andere.

- ❓ *Het doorgeven van het geloof gebeurt de hele tijd en alle gemeenteleden doen mee. Of dat nu bewust of onbewust is, positief of negatief. Voor welk deel is dat waar?*
- ❓ *Denk aan jouw geloof. Wat kun jij leren van de verschillende leeftijdsgroepen in je gemeente?*

Perspectief 4: Als je uitrusting niet past

David versloeg Goliath op zijn eigen unieke manier. De Bijbel geeft ons nog veel meer voorbeelden van hoe God vooral jongeren gebruikt om zijn volk wakker te schudden en te veranderen. Wanneer we goed kijken, zien we ook dat Jezus' leerlingen jonger waren dan we misschien dachten. Veranderingen en opwekkingen in de geschiedenis begonnen en slaagden meestal door jongeren. Dat ontdekken we als we de geschiedenis bestuderen. Ook die van onze eigen kerk!

- ❓ *Hebben we tegenwoordig ook een bepaald soort 'uitrusting' die we jongeren proberen te geven, ook als die ze misschien niet echt past?*
- ❓ *Mensen zeggen dat ouderen dingen graag hetzelfde willen houden en dat jongeren ze liever veranderen. Is dat waar?*
- ❓ *Is de kans groter dat de plannen en ideeën van de jeugd in jouw gemeente worden aangemoedigd of ontmoedigd? Waarom?*

Perspectief 5: Ouders verzoenen zich met hun kinderen en kinderen met hun ouders

Een gezond kerkelijk gezin komt tot leven door een liefdevolle en ondersteunende relatie tussen mensen van verschillende leeftijden. Vooral de oudere generaties worden opgeroepen de hand uit te steken naar de jongeren.

- ❓ *Waarom moeten de volwassenen het eerst beginnen met deze 'verzoening'?*

- ❓ *Wat kun jij doen om te zorgen dat ouderen en jongeren elkaar begrijpen en mensen goed met elkaar omgaan, wat hun leeftijd ook is?*

Perspectief 6: Vier groeigebieden voor leerlingen van Jezus

We kunnen van het voorbeeld van de gemeente als het lichaam leren dat we elkaar nodig hebben. En ook dat groeien in Christus alleen maar kan als we zijn verbonden met anderen en als iedereen actief meedoet, hoe jong of oud ze ook zijn. Om persoonlijk en als groep gezond te groeien, moet iedereen samenwerken. Jong en oud moet begrijpen dat we altijd afhankelijk zijn van elkaar. Als het lichaam van Christus moet de gemeente groeien in haar onderlinge **relaties** (de verbondenheid tussen de leden), **geestelijk** (de verbondenheid met Jezus als het hoofd), in haar **opdracht** om de wereld te bereiken (door als een lichaam actief te zijn en door dienstbaar te zijn). Ook moet de gemeente groeien in geestelijke gaven en talenten (om de leden en hun gaven te laten groeien en **kracht te geven (empowerment)**).

- ❓ *Welke van deze vier groeigebieden vind jij goed ontwikkeld in jouw gemeente? Welke zijn dat niet?*
- ❓ *Op welke van deze groeigebieden zie je sterke punten van verschillende leeftijdsgroepen?*

ALLE GENERATIES ZIJN DOOR GOD GEWENST

KERNPUNT → Genesis 5:1-32

› FOCUS

Niet alle Bijbellezers vinden het vijfde hoofdstuk van de Bijbel even interessant. Je kunt nog lekker praten over de hoge leeftijd van de mensen die erin voorkomen. Maar de geslachtsregisters zijn relatief saai in vergelijking met de verhalen voor en na dat hoofdstuk. Toch doet Genesis 5 verslag van iets heel belangrijks: God ontwierp het leven zo dat er steeds meer leven komt. En om kinderen te krijgen. Zo wilde God het, in ieder geval op deze aarde. Mensen krijgen hun eerste kinderen meestal niet aan het einde van hun leven. Daarom leeft er altijd meer dan één generatie tegelijkertijd. We kunnen alleen raden hoe verschillende generaties vroeger samenleefden. Duidelijk

‘De kinderen houden tegenwoordig van luxe, ze hebben slechte manieren en hebben geen respect voor gezag. Ook voor ouderen hebben ze weinig respect en ze houden van gebabbel in plaats van dat ze leren. Kinderen zijn nu drammers en geen dienaren van het gezin. Ze staan niet meer op wanneer ouderen de kamer binnenkomen. Ze spreken hun ouders tegen, zijn in gezelschap praatziek, schrokken de lekkernijen op aan de tafel, slaan hun benen over elkaar en tiranniseren hun leraren.’

Socrates, Grieks filosoof, 5e eeuw voor Christus

is wel dat het krijgen van kinderen en het samenleven van verschillende generaties onderdeel zijn van Gods plan voor ons.

De oude Grieken (zie citaat) hadden al problemen met de verschillende leeftijdsgroepen. Oudere generaties waren altijd al een beetje bezorgd als jongere generaties een mening kregen. Je weet vast wel wat er dan gezegd wordt: ‘Ach, die jeugd van tegenwoordig!’ of: ‘Pff, ze zijn ook zo ouderwets!’ Vandaag de dag zijn ruzies tussen de leeftijdsgroepen niet zo explosief. Een uitdaging blijft het samen leven en communiceren wel. We zien soms wel tot zes verschillende generaties tegelijkertijd. Mensen leven langer en de tijden veranderen heel snel. Er zijn diverse levensstijlen en verschillende ideeën over wat een gezin zijn betekent. Sociologen gebruiken omschrijvingen als de ‘verloren generatie’, de ‘grootste generatie’, de ‘stille generatie’, de ‘babyboomers’, ‘generatie X’ en ‘generatie Y’ of de ‘Millennials’. Zij zien duidelijke, verschillende kenmerken voor die generaties. Deze omschrijvingen lijken misschien wat onnatuurlijk, maar we merken ook in de gemeente hoe verschillend de generaties zijn en hoe anders zij het geloof benaderen. Dat is toch een goede zaak, toch?

› PRAKTISCH PERSPECTIEF

- ❓ *Hoeveel verschillende leeftijdsgroepen zie je in jouw gemeente, en welke verschillen zie je tussen die groepen?*
- ❓ *Leven die groepen goed samen in jouw gemeente, of zie je eerder spanning en conflict? Waaraan zie je dat?*

ALLEEN GEZOND GROEIEN ALS WE ÉÉN ZIJN

KERNPUNT → Genesis 12:1-2; Deuteronomium 29:9-15

› FOCUS

In onze samenleving kunnen mensen zeggen dat geloof een privézaak is. Dat is waar, maar alleen als je dat zegt zodat alle mensen hun eigen geloof en overtuigingen vrij mogen volgen. Alleen is het op de Bijbel gebaseerde geloof in God geen privézaak. Als je een relatie hebt met God dan is geloof niet van jou persoonlijk, maar onderdeel van een gemeenschap. Bkering en doop zijn geen privé zaken. Meestal gebeuren die dingen in een gemeenschap. En is de gemeenschap daarbij betrokken. Door de hele Bijbel heen zien we dat God niet alleen relaties aangaat met een iemand, maar ook met een heel volk: **zijn** volk. Abraham werd beloofd dat hij de vader zou worden van een groot volk van gelovigen. Dat was de eerste belofte die hij kreeg. Die belofte werd waar door het verbond met Israël. Dit verbond strekt zich uit tot Jezus en ook tot ons. We kunnen niet negeren dat er grote verschillen zijn tussen onze cultuur, taal en dagelijks leven en die uit het Oude Testament. Toch blijft het heel indrukwekkend om te zien hoe God het verbond met Israël in Deuteronomium 29 waarmaakte. Om het verbond te sluiten, laat God niet alleen de oudste en de meest ervaren mensen bijeenkomen. Nee, mensen van alle leeftijden zijn erbij. Van de kleine kinderen tot de bejaarden, en ook iedereen die zich bij hen hadden aangesloten. Zelfs de mensen die nog niet zijn geboren horen erbij! De toekomstige kinderen van God zijn nu al deel van het gezin. Daarom kan iedereen bij Gods gezin horen als ze Hem en zijn woord serieus nemen. Het maakt niet uit hoe jong ze zijn, zelfs als hun ouders hen nog moeten dragen. Het Oude en het Nieuwe Testament kijken naar de verschillende leeftijdsgroepen samen. Ze worden ook samen aangesproken (zie bijvoorbeeld Jozua 8:34-35; Nehemia 8:2-3; 12:43). Niemand wordt uitgesloten, echt op geen enkele manier. Niet van rituelen en

vieringen en niet van andere religieuze activiteiten van de gemeente. Het is logisch dat mensen van alle leeftijden meededen aan de activiteiten van de huisgemeenten in het Nieuwe Testament. Onze relatie met God staat altijd in verband met onze relatie met het Gods volk, of met Gods gezin, want zo staat het in het Nieuwe Testament. We groeien samen in het geloof en door dat geloof groeien we uit tot een eenheid. Verbondenheid is daarvan een heel belangrijk onderdeel. Het is belangrijk om verbonden te zijn met mensen van alle leeftijden, niet alleen met dezelfde leeftijd en dezelfde interesses.

› PRAKTISCH PERSPECTIEF

- ① *Kun je niet gewoon alleen geloven, zonder groep? Vertel waarom je dat denkt.*
- ② *Maak eens een lijstje van mensen in je gemeente die belangrijk zijn voor jou. Kijk naar hun leeftijden. Wat betekenen ze voor jouw geloof?*

*In het geloof groeien we samen en in geloof **worden we één.***

KERNPUNT → Exodus 12:24-27; Deuteronomium 6:6-9; Psalm 78:1-8; Matteüs 18:1-5; Marcus 10:13-16

› FOCUS

Het Nieuwe Testament gebruikt het Griekse woord *pistis* om de kern van het christelijk geloof te laten zien. *Pistis* kun je ook vertalen met ‘vertrouwen’. Geloof is meer dan denken dat dit of dat waar is. Je geeft jezelf aan God en volgt Jezus. Jezelf geven aan God kun je ook jezelf toevertrouwen aan God noemen. Geloof in God is een ‘levende waarheid’. Het is dan de waarheid waar je naar leeft, in de praktijk. Daarom is het belangrijk om geloof door relaties door te geven. Het beste is het als een kind het geloof van zijn ouders leert, in een gezin door te zien en voelen hoe je het geloof ervaart. Een kind ziet en voelt hoe volwassenen hun leven leiden als zij vertrouwen op God. Door wat ze wel doen, of juist niet doen. Kinderen zien wat de basis van het geloof is. In het Oude Testament krijgen ouders de verantwoordelijkheid voor het doorgeven van het geloof. Maar zij staan niet alleen, want ook het hele volk Israël krijgt die verantwoordelijkheid. Dat geldt dus ook voor de hele gemeente. Op basis van wat kinderen hebben

‘De natuur is zo divers! Alles heeft zijn eigen gebied, waarop het actief is. Toch is alles ook met elkaar verbonden. Jezus Christus en de Vader zijn een eenheid en vanuit dit grote middelpunt moet deze prachtige eenheid zich steeds verder uitbreiden ... dwars door alle groepen en al die verschillende talenten heen.’

Ellen G. White¹⁰

meegemaakt, zullen zij zelf vragen om daarover te leren (Exodus 12:26). De echte opdracht is om het verhaal te vertellen van Gods reddende genade (Exodus 13:14) en om zo het Woord van God door te geven (Deuteronomium 6:6-7). De beste plaats om ons geloof door te geven is niet het klaslokaal, maar het gewone leven (Deuteronomium 6:7). Dit betekent dat jongere generaties leren wat geloven in God en zijn Woord betekent door rolmodellen, door de geschiedenis en door de geloofservaringen van oudere generaties (Psalm 78). Daarom is het enorm belangrijk dat ons kerkelijk gezin een levende geloofsgemeenschap is. Zo kunnen we het geloof doorgeven.

Het doorgeven van ons geloof is geen eenrichtingsverkeer. Jezus laat heel goed zien dat volwassen kunnen leren van kinderen als het om geloof gaat. Jezus gebruikt kinderen als voorbeeld van het feit dat we onze redding niet kunnen verdienen. In een gezonde geloofsfamilie hebben kinderen dezelfde status in het kerkelijk leven en de gemeenschap, als ze al een niet bevoorrechte status hebben (Matteüs 18:2-5; Marcus 10:14). In een gezonde geloofsfamilie leren alle leeftijden van elkaar en is niemand belangrijker dan een ander.

› PRAKTISCH PERSPECTIEF

Het doorgeven van geloof gebeurt de hele tijd. En alle gemeenteleden doen mee: bewust of onbewust, positief of negatief.

- ❓ *Waar ben je dat al tegengekomen?*
- ❓ *Wat heb je geleerd van de verschillende generaties in de gemeente?*
- ❓ *Hoe kunnen anderen voordeel hebben van jouw geloof?*

ALS JE UITRUSTING NIET PAST

KERNPUNT → 1 Samuel 17:26-40

› FOCUS

Dit is één van de bekendste verhalen in het Oude Testament: David en Goliath. Voor veel mensen is dit gewoon een geweldig verhaal over de kleine man die de grotere kan verslaan. Het kleintje dat de favoriet kan verslaan. Alleen is de overwinning in het verhaal niet van David, maar van God. God gaf het volk van Israël overwinning door een tiener. Door zijn jeugdige enthousiasme en schijnbaar kinderlijke geloof leerde deze tiener ervaren mannen een lesje. Want David had leren vertrouwen op God. Niemand dacht dat hij ze de les kon lezen. Zijn veel oudere broer zei zelfs dat hij onverantwoordelijk was en verkeerde bedoelingen had (vers 28). Het is toch verbazingwekkend dat Davids vertrouwen en enthousiasme niet verdwenen en hij niet wegliep. De ouderen in de gemeente van God hebben meer ervaring. Zogenaamd weten zij alles beter en kunnen zij alles beter. Een typisch voorbeeld hiervan is dat Saul de jonge David zijn eigen wapenrusting wilde

In de Bijbel staan veel voorbeelden van hoe God vooral jongeren gebruikt om zijn volk wakker te schudden en te veranderen. Wanneer we goed kijken, zien we ook dat Jezus' leerlingen jonger waren dan we misschien dachten. Veranderingen en opwekkingen in de geschiedenis begonnen meestal en lukten meestal door jongeren. Dat ontdekken we als we de geschiedenis bestuderen. Ook die van onze eigen kerk!

aandoen: 'Oké, als je zin hebt om iets voor God te doen, doe het dan maar op onze manier.' Die uitrusting betekent namelijk vechten zoals de oudere generaties dat deed: met hun gevechtstechnieken en hun tradities. Dat is niet verkeerd en het is gebaseerd op ervaring. Zo hebben zij het geleerd en zo doe je het. Maar ja, die uitrusting past helemaal niet bij een tiener. Het is te zwaar en David is er niet aan gewend. Hij doet het liever op zijn eigen manier. Tot verbazing van iedereen, geeft God daarvoor zijn zegen! God geeft de overwinning. Er is geen reus die te groot is voor God. Wel te groot voor David was de uitrusting waarin Saul hem wilde steken.

Als we alleen vertrouwen op de manier waarop we het altijd hebben gedaan en zoals we het altijd hebben geloofd, kunnen we vastlopen. We raken in een sleur en komen nergens. Dat gebeurde toen met de Israëlieten. Misschien hebben wij als gemeente vandaag ook een positieve beweging nodig. Misschien hebben we de moed van het geloof van jonge mensen nodig om Gods zegen te voelen in ons gemeentelven en bij onze opdracht. Zou het kunnen dat hun kijk op de dingen en hun houding ons vooruit helpen?

› PRAKTISCH PERSPECTIEF

- ❓ Hebben we tegenwoordig ook bepaalde soorten 'uitrusting' die we jongeren proberen te geven, ook als het ze misschien niet echt past?
- ❓ Mensen zeggen dat ouderen dingen graag hetzelfde willen houden en dat jongeren ze liever veranderen. Is dat waar?
- ❓ Hoe gaat jouw gemeente om met de plannen en ideeën van jongeren?

OUDERS VERZOENEN ZICH MET HUN KINDEREN EN KINDEREN MET HUN OUDERS

P5

KERNPUNT → Maleachi 4:6

› FOCUS

De laatste verzen van het Oude Testament gaan over de komst van Elia. Dat staat voor een belofte. Deze 'Elia' gaat ouders helpen zich te 'verzoenen' (vrede sluiten, goedmaken) met hun kinderen en om kinderen zich te laten verzoenen met hun ouders (Maleachi 4:5-6). Sommige Bijbel-uitleggers zien dit als een voorbeeld voor maatschappelijke zorg en aandacht voor een terugkeer naar het geloof van hun voorouders in God (Lucas 1:16-17). Hoe je dit ook uitlegt, deze tekst laat zien dat de komst van Jezus het begin was van het messiaanse tijdperk. Dat kenmerkt zich doordat de generaties zich weer met elkaar verzoenen. De rol van het hart wordt heel duidelijk gemaakt. Dat laat zien dat deze verandering een persoonlijke zorg is, waarbij je echt voelt hoe belangrijk het is. Het gaat over relaties genezen en over vertrouwen tussen generaties van de ouders en de kinderen.

Verzoening volgt een patroon en gebeurt niet zomaar. Dat is geen toeval. Het is belangrijk dat de ouders als eerste worden genoemd. Een gezonde en genezende relatie tussen de generaties begint ook met volwassenen. Zij moeten zich eerst verzoenen met de jeugd. Zo heeft God het leven geschapen. Hoe goed het gaat met de jongere generatie en hun ontwikkeling hangt af van de liefdevolle zorg en ondersteuning van de oudere generatie. Dit geldt ook voor de relatie tussen de jongere kinderen en de jeugd. Het gaat dus niet alleen om de relatie tussen volwassenen en kinderen. Iemand moet de eerste zijn om het goed te maken. Meestal horen de volwassenen dat te doen in de gemeente, dat is hun verantwoordelijkheid. Leven volgens het motto: 'Als ze iets willen, moeten ze maar naar me toe komen', is verkeerd.

Dit geldt natuurlijk ook voor de jeugd in de gemeente. Het is altijd het beste om zelf de eerste te zijn: steek je hand uit naar de ander! Jonge mensen hebben meestal niet de leiding, maar ze hebben wel nieuwe ideeën en zorgen. Daarom is het erg belangrijk voor de oudere generaties in de gemeente om interesse te hebben en open te staan voor de jongeren. Wanneer jongeren weten dat ze serieus worden genomen en worden geaccepteerd, staat hun hart ook open voor de zorgen van de oudere generaties. Een gezond kerkelijk gezin leeft door liefdevolle en ondersteunende relaties tussen de generaties. Juist daar zie je het messiaanse tijdperk en het evangelie van Jezus.

› PRAKTISCH PERSPECTIEF

- ❓ *Wat kun jij doen om ervoor te zorgen dat generaties elkaar begrijpen en als gezinsleden zijn?*
- ❓ *Hoe vaak worden er ideeën van de jongeren uit jouw gemeente geïmplementeerd?*

'Wat heeft de waarheid veel verloren doordat er niet genoeg aandacht was voor wat jongeren nodig hadden in het geloof.'

Ellen G. White¹¹

VIER GROEIGEBIEDEN VOOR LEERLINGEN VAN JEZUS

KERNPUNT → **Matteüs 28:18-20; 1 Korintiërs 12:12-17; Efeziërs 4:1-6**

› FOCUS

Jezus liet het zien: 'leerlingen maken' draait om relaties. Een leerling zijn van Jezus staat niet op zichzelf. Je kunt het niet los zien van de onderlinge band tussen de gelovigen. Dat begrijpen we door het voorbeeld van de gemeente als het lichaam van Christus. Paulus laat dat zien. Er is één lichaam, maar veel leden. Christus is het hoofd. We hebben elkaar nodig. Ook groeien in Christus kan alleen maar in gemeenschap met mensen van alle leeftijden, die allemaal meedoen. Echt iedereen! Jong en oud, man en vrouw. Om goed te kunnen groeien, persoonlijk en als groep, moeten alle leeftijden samenwerken. Ze moeten ook niet vergeten dat het alleen zo kan. Dit zijn twee gebieden van groei in het leven als volgelingen van Christus die je niet apart van elkaar kunt zien. Christus volgen gaat via vier belangrijke kerngroei gebieden en die gelden voor alle leeftijden.

'De resultaten van meer dan veertig jaar onderzoek laten zien dat samenwerking tussen verschillende leeftijden positief is voor de ouderen en de jongeren die daarbij betrokken zijn. ... De houding van kinderen naar ouderen verbetert als ze tijd doorbrengen met elkaar. De ouderen worden minder negatief en gelukkiger, en hebben een beter zelfbeeld.'

Holly Catterton Allen and Christine Lawton Ross¹²

Relaties: Je kunt niet in je eentje christen zijn. Jezus vraagt ons altijd om een onderdeel te zijn van zijn gemeenschap. Een gemeenschap waarin de leden een echte band hebben. Hoe beter de relaties tussen de leden, hoe gezonder het lichaam.

Geestelijke groei: Zolang je leeft, ben je een leerling. Volg je Jezus? Dan is jouw doel niet om leerling te worden, maar om dat te blijven. Om te groeien, hebben we aanmoediging nodig en ook uitdagingen. Dat zijn het Woord van God en het geestelijke leven in de gemeente.

Opdracht: Alleen maar stilzitten? Daar is een lichaam niet voor gemaakt. Als gemeente en ook als mens hebben we uitdagingen nodig. Die vinden we in het dienen van en het delen van Gods liefde met onze maatschappij. Alleen dan blijven we geestelijk gezond.

Empowerment: We hebben als leden van het lichaam allemaal geestelijke gaven en talenten gekregen. We moeten ze ontdekken, ontwikkelen en gebruiken. Dat is onze opdracht. Door je lichaam te trainen, maak je het sterker. Daarom is dit ons doel: we helpen elkaar onze sterke punten te ontwikkelen en ondersteunen elkaar in onze zwakke punten.

› PRAKTISCH PERSPECTIEF

- ① Welke van deze vier groeigebieden zijn goed ontwikkeld in jouw gemeente? Welke zijn dat niet?
- ② Op welke van deze gebieden zie je de sterke punten van de verschillende generaties naar voren komen?

‘God geeft ons geen karakter dat al helemaal af is. God vormt onze karakters ook niet door oppermachtig te handelen. Hij verwacht niet dat wij ons eigen karakter zelf vormen. Dat gebeurt in een gemeenschap, want zo heeft God zijn schepping ingericht. Wij helpen elkaar om onszelf te vormen. God werkt door anderen in ons. Met verschillende leeftijden samenwerken is een belangrijk onderdeel van gezonde vorming. Elke leeftijdscategorie leert iets van de andere.’

Howard Vanderwell³

VERBINDEN

Strek je handen uit naar anderen en ga echte, liefdevolle relaties aan, ook buiten jouw generatie. En sta open voor anderen. We hopen dat dit hoofdstuk daarbij helpt!

VERBINDEN

KERNPUNT → Romeinen 8:38-39; 1 Korintiërs 12:12-13; Matteüs 18:20; Psalm 84:5-10; Galaten 1:18; Hebreëën 13:2

› THEMA

God is liefde. Vader, Zoon en heilige Geest zijn samen God. Een relationele God, noemen we dat. Zijn gemeente moet dat relationele ook hebben. Werken aan gezonde relaties is één van de belangrijkste taken van de christelijke kerk. Een taak waarmee de kerk niet kan wachten. De liefde van Jezus' volgelingen onderling laat zien waar alles draait. En maakt duidelijk dat zij bij God horen. Deze liefde maakt hun geloof geloofwaardig. Je kunt God niet liefhebben en tegelijkertijd je medemensen negeren. Christelijke gemeenschap moet worden opgebouwd en uitgeleefd. Het is niet genoeg om als een groep mensen samen te komen op een plek voor een dienst of ander geestelijk programma.

Gemeenten die mensen samenbrengen, willen bewust echte en liefdevolle relaties vormen. Daarbij tellen grenzen zoals leeftijd, cultuur en sociale achtergrond niet. Zulke gemeenten komen in contact met mensen binnen en buiten de kerk. Hoe zij denken over God en de mensen, daar praten zij over met elkaar. Dat geldt voor mensen binnen en buiten de gemeente. Ze willen een liefdevolle houding hebben naar hun medemensen en de wereld waarin ze leven. Zij willen open en eerlijke gesprekken. Deze gemeenten denken na over en doen hun best om manieren te vinden die Gods liefde tonen, die nuttig en geschikt zijn voor deze tijd.

› FOCUS

Perspectief 1: God zoekt verbinding

God komt op bezoek. Hij zoekt ons gezelschap. Hij wordt één van ons. Hij laat zich vrijwillig bespotten en aan het kruis nagelen. Omdat Hij wenst dat jij weer met Hem samen kunt leven (Johannes 14:2-3). God wil contact hebben met jou en met je buurman. Hiervoor heeft Hij alles op het spel gezet, alles gegeven. Lees het citaat van Dietrich Bonhoeffer iets verderop (zie ook het vervolg op de SPOTLIGHT-pagina).

- ❓ *Wat is volgens jou het verschil tussen 'echte mensen' en de 'perfecte mens'? Beschrijf een paar duidelijke kenmerken.*
- ❓ *Wat maakt het uit of we het ene of het andere idee geloven?*

Perspectief 2: God scheidt verbindingen

Jezus doorbreekt maatschappelijke en religieuze hindernissen. Jezus verbindt wat wij mensen van elkaar hebben gescheiden. Jezus stijgt uit boven onze vooroordelen. Hij maakt de onderlinge band het kenmerk waaraan je ziet dat zijn gemeente anders is. Voor Jezus zijn we allemaal een deel van hetzelfde lichaam en Hij is het hoofd. Vroeger waren het de Grieken, de slaven en de vrouwen die werden uitgesloten van het geestelijke leven in de gemeente.

- ❓ *Welke groepen worden vandaag uitgesloten?*
- ❓ *Waar heb jij deze vooroordelen zelf ervaren?*

❓ *Hoe bouw je bruggen naar (dus hoe maak je verbinding met) buitenstaanders?*

❓ *Voor welke groepen mensen vind je het moeilijk om bruggen te bouwen?*

Perspectief 3: We hebben verbondenheid nodig

In onze samenleving is het heel erg ieder voor zich. Een geïndividualiseerde samenleving, noemen we dat. Maar de Bijbel zegt juist dat mensen heel sociaal zijn. We kunnen niet alleen voor onszelf volgelingen van Jezus zijn! We hebben relaties nodig om mens te zijn, maar ook om een leerling van Christus te zijn.

❓ *Hoe vind je voor jezelf een balans tussen persoonlijk geluk en het geluk van de gemeenschap?*

❓ *Wanneer gaan de wensen van een ander voor die van jou?*

❓ *Wanneer vecht je voor je eigen geluk?*

❓ *Lees het citaat in Perspectief 3. Wat vind je van het idee dat we óf samen groeien of helemaal niet groeien?*

Perspectief 4: Een houding die voor verbinding zorgt

Ondanks zijn negatieve ervaringen hield David blijkbaar vast aan zijn positieve kijk op mensen (Psalm 8:4-10). Jezus zelf stond open voor anderen. Mensen die weinig indruk maakten op anderen maakten wel indruk op hem. Bijvoorbeeld kinderen, ongelovigen of prostituees.

❓ *Denk na over je eigen kijk op mensen. Verwacht je meestal positieve of negatieve dingen van je medemensen?*

❓ *Waarom is dat zo?*

Perspectief 5: Een gesprek dat voor verbinding zorgt

Paulus en Petrus waren allebei leiders met veel invloed in de nieuwtestamentische kerk. Ze schreven brieven die in de Bijbel zijn opgenomen. Zij hadden allebei een sterke persoonlijkheid. Zij hadden ook een sterke mening, die niet altijd hetzelfde was. Toch twijfelde geen van beide eraan dat de ander was geroepen door God. Dat kon blijkbaar door hun historeo. Dat betekent dat zij hun eigen levensgeschiedenis deelden, en hun ervaringen met God.

❓ *Waar is er ruimte voor historeo in het leven van jouw gemeente?*

Perspectief 6: Een gebaar dat voor verbinding zorgt

Voor de mensen in de tijd van het Oude en het Nieuwe Testament was het normaal om gastvrij te zijn. Jezus vond zelfs dat gastvrij zijn betekende dat je God zelf diende (Matteüs 25:34-46). Zou het kunnen zijn dat we vaker gastvrij moeten zijn en dat het een onderdeel is van gelovig leven?

❓ *Wat geeft jou het gevoel dat je welkom bent?*

❓ *Wat kun jij doen om ervoor te zorgen dat mensen zich welkom voelen in jouw gemeente?*

GOD ZOEKT VERBINDING

KERNPUNT → **Genesis 3:6,9; Matteüs 1:23; Romeinen 8:38-39; Johannes 14:2-3; Openbaring 21:1-3**

› FOCUS

De boodschap is simpel, maar misschien ook wel de belangrijkste die God aan je wil geven: ‘God houdt van je!’. Dat geldt dus ook voor mij! En voor je burens, de medewerkers van de supermarkt op de hoek, de parkeerwachster, de asielzoeker, de politicus. God houdt van ons allemaal, en Hij wil dicht bij iedereen zijn van wie Hij houdt. Dit feit vind je overal in Bijbel: God schiep de mens en gaf hem de taak de aarde te bevolken (Genesis 1:26-28).

Verbinding en interactie zijn heel erg belangrijk voor God. Zelfs zó belangrijk, dat Hij er een speciale ‘dag van verbondenheid’ voor maakte op de zevende dag van de schepping (Genesis 2:2-3). Vanaf het begin kwam God op bezoek (Genesis 3:8-9). Zelfs op momenten dat wij mensen dachten dat we God niet nodig hadden, gaf God niet op. Hij vond een manier om het weer goed te maken (Genesis 3:15).

Tijdens de grote tocht door de woestijn zette God een tent op voor zichzelf. Zo kon hij dicht bij zijn volk zijn (Exodus 25:8). Hij vond het verschrikkelijk toen zijn volk ervoor koos het verkeerde pad op te gaan. Steeds weer stuurde Hij profeten om hen aan te moedigen een andere weg te kiezen. Maar op de tijd die God bepaald had, werd de Schepper zelf één met zijn schepsels: een verwoorpene, een asielzoeker en een verbannen timmerman. Hij werd bespot, verraden, verlaten en wreed terechtgesteld. Toch koos Hij heel bewust voor dit pad, omdat Hij wil dat we op een dag weer bij Hem wonen (Johannes 14:2-3; Openbaring 21:1-23). God houdt eindeloos veel van ons en

Hij zoekt contact met ons: met jou en met je naaste. De Bijbel laat daar geen twijfel over bestaan. Want Hij heeft alles op het spel gezet en er alles voor gegeven.

› PRAKTISCH PERSPECTIEF

Lees het citaat van Dietrich Bonhoeffer hieronder (en het vervolg op de SPOT-LIGHT-pagina).

- ❓ *Wat is volgens jou het verschil tussen ‘echte mensen’ en de ‘perfecte mens’? Beschrijf vijf duidelijke kenmerken van echte mensen en van perfecte mensen.*
- ❓ *Wat maakt het uit of we het ene of het andere idee geloven?*

‘Ecce homo!’ Dat betekent, zie de God die mens is geworden. Dat is het ondoorgrondelijke mysterie van Gods liefde voor de wereld. God houdt van de mens. God houdt van deze wereld. Hij houdt niet van de perfecte mens, maar van de mens zoals die echt is. Hij houdt niet van een perfecte wereld, maar van de wereld zoals die echt is. Wat wij heel erg vinden in het verzet van de mens tegen God, waar wij met pijn in het hart en vijandigheid voor terugschrikken, de echte mens en de echte wereld, dat is voor God de reden voor ondoorgrondelijk liefde. Daarmee verenigt Hij zich helemaal. God wordt mens, echt mens.’

Dietrich Bonhoeffer¹⁴

GOD SCHEPT VERBINDINGEN

KERNPUNT → Galaten 3:26-29; 1 Korintiërs 12:12-13

› FOCUS

‘Er zijn geen Joden of Grieken meer, slaven of vrijen, mannen of vrouwen – u bent allen één in Christus Jezus’ (Galaten 3:28) We kunnen alleen maar raden wat de luisteraars hiervan vonden, want de sociale verschillen waren erg duidelijk. De Joden hadden twijfels over niet-Joden. Daarom waren Petrus en de gemeenteleden zo verbaasd toen God de heilige Geest ook op niet-Joden uitstortte (Handelingen 10:45). De samenleving van toen vond slavernij legaal en vrouwen waren het bezit van de man.

‘Opnieuw geboren zijn bepaalt ook wat dat nieuwe gezin is. Het zorgt gegarandeerd voor een nieuw wereldbeeld. Dat nieuwe beeld houdt geen rekening met onze kunstmatige grenzen. Het kondigt een diepere volgzaamheid en vriendschap aan. Jezus vertelt een boodschap van blijdschap voor de mensen van de koninkrijken van deze wereld die Hem trouw zijn: bekeer je en word opnieuw geboren. Zie dat het Koninkrijk van God is gekomen en ontdek je nieuwe identiteit. Het zijn geen politieke voorstellen voor de wereld. Het gaat om de aankondiging en de werkelijkheid van het alternatief daarvoor.’

Shane Claiborne und Chris Haw¹⁵

Dan schrijft Paulus dit: ‘Er is dus geen verschil ... jullie zijn allemaal één in Christus Jezus.’ Wat Paulus hier zegt was schandalig. Het betekent namelijk dat Jezus de maatschappelijke, culturele en religieuze obstakels doorbreekt. Jezus verbindt wat wij mensen hebben gescheiden. Jezus stijgt uit boven onze vooroordelen en maakt de verbondenheid met elkaar zelfs het kenmerk waaraan je zijn gemeente kunt herkennen (Johannes 13:34-35).

Wie Jezus wil volgen, moet accepteren dat hij of zij niet alleen op dat pad loopt. We zijn allemaal onderdeel van hetzelfde lichaam en daarvan is Hij het hoofd (1 Korintiërs 12:12-27). Persoonlijke en maatschappelijke vooroordelen schaft Jezus gewoon af.

› PRAKTISCH PERSPECTIEF

Vroeger waren het de Grieken, de slaven en de vrouwen die werden uitgesloten van het geestelijke leven in de gemeente.

- ❓ Welke groepen worden vandaag buitengesloten?
- ❓ Waar heb jij deze vooroordelen zelf ervaren?
- ❓ Hoe bouw je bruggen naar buitenstaanders?
- ❓ Voor welke groepen mensen vind je dat moeilijk?

KERNPUNT → **Genesis 2:15-23; 1 Korintiërs 12:12-27; Romeinen 12:4-5; Matteüs 18:20**

› FOCUS

Verschijnt er ook een glimlach op jouw gezicht als je Genesis 2:15-23 leest? God plant een tuin en vertrouwt de mens met de zorg voor de tuin. Dan doet Hij een stapje terug en denkt: 'Het is niet goed dat de mens alleen is, Ik zal een helper voor hem maken die bij hem past' (Genesis 2:18). Dan maakt God de dieren. De mens mag de dieren namen geven. Het scheppingsverhaal vertelt daarna: 'Hij vond geen helper die bij hem paste.' (Genesis 2:20) Dan pas maakt God een vrouw uit de rib van de mens en is Adam gelukkig. Eindelijk! Dit kun je leren van dit prachtige verhaal: de mens is

'Langdurige relaties tussen mensen zijn heel belangrijk voor echte vooruitgang in het leven van een christen. Wie blijft, die groeit en wie vertrekt groeit niet ... Wie wegloopt omdat het te moeilijk is om ruzies op te lossen, doet hetzelfde vaak weer in een relatie met iemand anders in een andere gemeenschap. Het is een simpele maar diepgaande Bijbelse waarheid dat we dingen met elkaar delen en dan groeien en het goed doen, of dat we anders bijna helemaal niet groeien.'

Joseph H. Hellerman¹⁶

geschapen om in relaties te leven. We hebben iemand anders nodig: iemand die tegenover ons staat. Heel precies: we hebben een partner nodig. En zelfs dat is blijikbaar nog niet genoeg.

Het geloof is meer dan een persoonlijke zaak, dat maken Jezus en Paulus duidelijk in het Nieuwe Testament. In Matteüs 18:20 belooft Jezus dat Hij daar zal zijn waar twee of drie mensen samenkomen in zijn naam. Een grote groep is het zeker niet, maar het zijn wel meer mensen dan één. Paulus gebruikt later het voorbeeld van het lichaam van Christus om te laten zien dat je Jezus samen volgt. Maar hij vertelt dat in die groep iedereen apart belangrijk is (1 Korintiërs 12:27). Mensen zijn blijikbaar door God gemaakt om sociaal te zijn. Daarom kan ik geen volgeling van Jezus zijn als ik alleen ben. Ik heb verbondenheid nodig om mens te zijn, maar ook om een christen te zijn. Tenminste, dat vertelt de Bijbel ons. Wat een verschil met die geïndividualiseerde samenleving van ons, waar persoonlijk geluk het allerbelangrijkste is.

› PRAKTISCH PERSPECTIEF

- ❓ *Hoe vind je voor jezelf een balans tussen persoonlijk geluk en het geluk van de gemeenschap?*
- ❓ *Wanneer gaan de wensen van een ander voor die van jou?*
- ❓ *Wanneer vecht je voor je eigen geluk?*
- ❓ *Lees het citaat hieronder. Wat vind je van het idee dat we óf samen groeien of helemaal niet?*

EEN HOUDING DIE VOOR VERBINDING ZORGT

KERNPUNT → Psalm 8:5-10

› FOCUS

Je kunt bijna niet positiever over mensen schrijven dan David: ‘U hebt hem bijna een god gemaakt, hem gekroond met glans en glorie’ (Psalm 8:6). In dit lied wordt de lof van mensen bezongen. De schrijver leefde lang als een vluchteling. Door het hele land heen maakten mensen jacht op hem. Hij werd onterecht door zijn eigen koning opgejaagd. David wist hoe macht iemand kan veranderen, hij had alle reden om negatief naar andere mensen te kijken. Blijkbaar was David in staat om vast te houden aan zijn positieve kijk op mensen.

Mensen willen vaak leven zoals belangrijke mensen in hun leven van hen verwachten. Om de wereld te genezen kunnen we het beste vasthouden aan het idee dat de mens in de basis goed is. Zelfs als mensen dat positieve beeld niet altijd zien. De Amerikaanse predikant en theoloog Rob Bell deelde ooit dit idee: ‘Als je mensen er niet steeds

‘Als andere mensen vriendelijk naar ons kijken, komen we tot leven. Als anderen ons bevestigen in wie we als mens zijn, worden we vrij. Waar we ons geaccepteerd en bevestigd voelen, worden we gelukkig.’

Jürgen Moltmann¹⁹

aan hoeft te herinneren wie ze zijn, dan hoeft je ze ook niet steeds te zeggen wat ze moeten doen.¹⁷ Kan dat kloppen?

Jezus’ had wel zo’n positieve houding naar zijn medemensen. Hij ging zoveel om met mensen aan de rand van de samenleving dat Hij ervan werd beschuldigd zichzelf met ‘uitschot’ te omgeven (Marcus 2:13-17). Het Nieuwe Testament spreekt maar twee keer over een groot geloof. Jezus zag het beide keren bij zogenaamde ongelovigen (Matteüs 8:10; 15:28). De mensen waren van mening waren dat ze van kinderen niets konden leren, maar Jezus zei dat kinderen voorbeelden waren in het geloof (Matteüs 18:1-6; 21:15-16; Marcus 10:13-16). John Ortberg vat het kort samen: ‘Eén van de meest indrukwekkende kenmerken van Jezus is dat hij onder de indruk was van mensen die geen indruk maakten.’¹⁸

› PRAKTISCH PERSPECTIEF

- ❓ *Denk na over jouw kijk op mensen. Verwacht je eerder positieve of negatieve dingen van je medemensen?*
- ❓ *Waarom is dat zo?*
- ❓ *Schrijf Psalm 8:6 op een stukje papier en leg het neer op een plek waar je het steeds ziet. Ga de uitdaging aan en ontdek de ‘glans’ en de ‘glorie’ in de mensen om je heen!*

KERNPUNT → Galaten 1:1-11; 2:1-21

› FOCUS

De apostelen Petrus en Paulus kunnen niet meer van elkaar verschillen. Beiden hebben een vaste overtuiging. Beiden zijn toegewijd. Beiden offeren hun leven op voor Jezus en het goede nieuws. Maar ze kunnen niet zo goed met elkaar opschieten (zie Galaten 2). Hun theologie en hun zendingsstrategie zijn verschillend.

Toch kunnen ze elkaar nog steeds erkenning en respect geven (Galaten 2:7). Misschien vinden we het geheim van hun geloof wel in de beschrijving van Galaten 1:18. Daar staat dat Paulus naar Jeruzalem reisde om Petrus **te leren kennen**. Het woord in de Griekse tekst is *historeo*. Dat betekent dat je je levensgeschiedenis met elkaar deelt. De twee mannen namen de tijd om vijftien dagen samen te zijn voor *historeo*. Ze deelden hun levensgeschiedenis en hun ervaringen met God met elkaar. Misschien vertelden ze zelfs hun zwakheden en diepste verlangens. Dat was zo'n sterke ervaring dat ze daarna geen van beiden twijfelden: de ander was geroepen door God als apostel. Zelfs niet toen er een serieus theologisch conflict ontstond.

Wat deze twee mannen alleen maar konden hopen, gebeurde: Paulus en Petrus waren allebei heel erg belangrijk voor de verspreiding van het evangelie. Dat gebeurde niet **ondanks**, maar **dankzij** hun verschillen.

We willen een gemeente met een onderlinge band. Een gemeente waar we zoeken naar verbinding met elkaar. Dan moeten we begrijpen hoe belangrijk levensgeschie-

denissen zijn. Dat geldt voor die van onszelf en voor die van onze gasten. We moeten ruimte maken voor *historeo*.

› PRAKTISCH PERSPECTIEF

- ❓ *Goede vragen kunnen heel nuttig zijn voor historeo. In de appendix vind je zulke vragen. Gebruik ze! Stel je voor dat je van Mars komt en kies iemand uit in de gemeente met wie je het avontuur van historeo wilt aangaan.*

'Stel je voor dat je van Mars komt. Je komt deze wereld bezoeken en alles is vreemd en nieuw. Maar daar word jij niet bang van. Nee hoor: je bent juist ongelooflijk nieuwsgierig en wilt alles leren. Je weet helaas niets van de gebruiken van deze wereld, maar je wilt ze gaan begrijpen. Dus je stelt vragen: zonder vooroordelen, zonder allerlei aannames en zonder te oordelen. Je stelt die vragen omdat je geïnteresseerd bent. Soms ben je verbaasd en soms vind je het grappig. Je doet het altijd met goede bedoelingen en wilt deelnemen aan een open gesprek waarin je leert begrijpen en iets nieuws gaat leren.'

Tobias Faix and Anke Wiedekind²⁰

EEN GEBAAR DAT VOOR VERBINDING ZORGT

KERNPUNT → Hebreëën 13:2; Matteüs 25:34-40; Psalm 23:5-6

› FOCUS

Voor de aardsvaders uit het Oude Testament was gastvrijheid heel logisch (Genesis 18:1-8; 19:1-3). Zelfs als dat een grote opoffering betekende. Gastvrijheid was belangrijk in de wetten van Israël (Leviticus 19:34). De gemeente van het Nieuwe Testament had er nooit kunnen zijn zonder gastvrijheid. Bijna alle activiteiten van de vroegchristelijke gemeente werden gehouden in de huizen van de mensen (zie bijvoorbeeld Handelingen 2:44-47). Voor Jezus is gastvrijheid niets anders dan God zelf dienen (Matteüs 25:34-40; vergelijk Hebreëën 13:2). Gastvrijheid, of liefde voor vreemden (want dat is de letterlijke vertaling van het Griekse woord *philoxenia*), hoort bij de christelijke levensstijl. God is namelijk een gastvrije God (Psalm 23:5-6). Wij zijn allemaal gasten en vreemdelingen op aarde. Al onze spullen en alles wat we hebben, komen van God en van Hem alleen (Leviticus 19:34; Hebreëën 11:13).

Als je er zo tegenaan kijkt, is gastvrijheid misschien wel één van de meest uitdagende geestelijke oefeningen. Daarvoor moeten wij tijd, geld en respect geven aan de verschillen die er zijn tussen ons en vreemden. Dit is wel de enige manier waarop vreemden vrienden kunnen worden.

› PRAKTISCH PERSPECTIEF

- ① *Wat geeft jou het gevoel dat je welkom bent?*
- ② *Wat zorg je ervoor dat mensen zich welkom voelen in jouw gemeente?*
- ③ *Nodig heel bewust iemand die je niet zo goed kent uit bij jou thuis.*

‘Houd de gastvrijheid in ere, want zo hebben sommigen zonder het te weten engelen ontvangen.’

Hebreëën 13:2

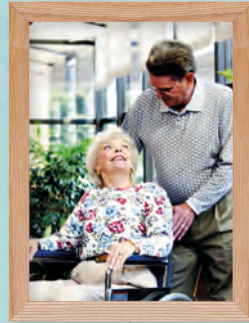
‘Terwijl ons doel is om onze menselijkheid te ontgroeien en om het mens-zijn achter ons te laten, wordt God mens. Wij moeten begrijpen dat God wil dat ook wij echte mensen zijn. Wij maken verschil tussen gelovigen en niet-gelovigen, goed en kwaad, belangrijk en gewoon, maar God houdt van de echte mens. Hij staat niet toe dat wij de wereld en de mensen in hokjes stoppen volgens onze normen en dat wij over hen oordelen. Hij leidt ons ad absurdum (tot in het absurde) door zelf een echt mens te worden en met zondaars om te gaan. Zo dwingt Hij ons om recht te spreken over God. God staat aan de zijde van de echte mens en de echte wereld. Hij gaat in tegen iedereen die echte mensen beschuldigt. God komt samen met de mens en met de wereld voor de rechters, zodat de rechters beschuldigen worden.’

Dietrich Bonhoeffer²¹

ZORGZAAMHEID

5

Behandel anderen met liefde en meeleven en accepteer alle mensen zoals ze zijn. Help en ondersteun anderen waar je maar kunt, en wees niet te trots om hulp te vragen wanneer je dat zelf nodig hebt. Wij hopen dat dit hoofdstuk je aanmoedigt om dat te doen!

ZORGZAAMHEID

KERNPUNT → Romeinen 14:47; Marcus 12:31; Johannes 13:35

› THEMA

Oprecht en actief voor elkaar zorgen geeft wat wij mensen heel hard nodig hebben. Het voorziet in een basisbehoefte. Het zorgt ook voor een hechte band in de kerkgemeenschap. Ieder mens heeft bepaalde basisbehoeften. Er zijn er heel veel, maar deze horen er zeker bij: ergens bij horen, zelf bepalen wat je doet, waardering, communicatie, je nodig voelen, hechte relaties hebben en dat je leven een bepaalde richting uitgaat. In een kerkelijke gemeenschap kunnen we (gedeeltelijk) voldoen aan veel van deze basisbehoeften, door echte zorg voor elkaar. Dit helpt bij het welzijn en de tevredenheid van de leden.

Daarom moeten alle gemeenteleden open staan voor wat anderen nodig hebben en actief voor elkaar zorgen. Jong en oud! Het is natuurlijk niet genoeg om er alleen over te praten. We moeten durven kijken naar ons eigen gedrag en onszelf laten inspireren en aanmoedigen. Er zijn dingen die ons kunnen helpen om actiever en echter te worden als we voor anderen zorgen.

› FOCUS

Perspectief 1: Anderen zien staan

Wat kan het een verschil uitmaken als je anderen echt 'ziet' en ze niet alleen maar opmerkt. Er zijn mensen waarvan je wel weet dat ze er zijn, maar die je niet echt opmerkt. Jezus leert ons dat echte zorg begint met elkaar écht zien.

🔍 *Waarom voel je dat jouw gemeente je opmerkt en je echt ziet?*

Perspectief 2: Echt luisteren

Het is niet altijd makkelijk om erachter te komen wat iemand nodig heeft. Echte zorg betekent wel dat je weet wat de ander nodig heeft. Daarvoor moet je echt naar hem of haar luisteren. Er staan teksten in de Bijbel die dit heel duidelijk maken.

🔍 *Wat betekent echt luisteren voor jou?*

Perspectief 3: Anderen aanvaarden

Jezus wist wat de mensen die Hij ontmoette echt nodig hadden. Hij liet altijd merken dat Hij hen liefdevol accepteerde en dat dit losstond van wat iemand allemaal had gedaan. Hier staan veel voorbeelden van in de Bijbel. Dat je mensen accepteert, zonder te veroordelen, is ook een basis voor een echte zorgzame gemeenschap.

🔍 *Probeer te beschrijven hoe acceptatie voelt of hoe het eruitziet.*

🔍 *Waar kun je dat in je gemeente zien?*

Perspectief 4: Mensen accepteren die niet zo aardig zijn

Als je echt zorgzaam bent, dan ben je dat ook voor mensen die je misschien niet zo aardig vindt. Misschien vindt niemand ze wel aardig. Je kunt er in elk geval niet op rekenen dat iemand anders wel voor hen zorgt. Daaraan denken en echt voor iemand te zorgen is één ding. Maar een diepe liefde voelen voor iemand is weer iets heel anders. Allebei gaan ze samen met acceptatie van die ander. Vooral als we hem of haar niet zo aardig vinden.

🔗 *Probeer voor je zelf te bepalen wat het verschil is tussen zorg en liefde.*

Perspectief 5: Praktische zorg

Er is vaak behoefte aan praktische zorg in de kerkgemeenschap. Soms is luisteren en praten niet genoeg. Je moet dan praktisch zijn en echt helpen. In een gemeente die dit doet, hebben jong en oud een hechte band. En ze zullen goed met elkaar omgaan.

🔗 *Heb je persoonlijk ervaren dat je gemeente actief voor je zorgde?*

🔗 *Kun je deze zorg beschrijven?*

Perspectief 6: Het voorbedegebed

Het bidden voor iemand (voorbede doen) is een geweldig hulpmiddel. Soms kun je niet actief zijn bij praktische zorg. Dan is voorbede erg belangrijk. Je toont je oprechte zorg en vertelt alle problemen aan God, en Hij zorgt juist heel goed voor mensen.

🔗 *Hoe voelt het als anderen voor jou bidden?*

Alle leden van een kerkgemeenschap, jong en oud, zijn geroepen om open te staan voor wat een ander nodig heeft en om actief voor elkaar te zorgen.

ZORGZAAMHEID BETEKENT DAT JE ANDEREN ECHT ZIET

P1

KERNPUNT → Lucas 24:13-15

› FOCUS

Wil je anderen in je gemeente echt zien? Dan is het niet genoeg om ze met je ogen te bekijken en te weten dat ze er zijn. Soms kunnen we dingen heel precies beschrijven. Bijvoorbeeld wat iemand aanhad, hoe hij ging zitten of iets vervelends dat hij zei. Maar toch weten we nog weinig over wie hij echt is en wat hij denkt of voelt. Ik kan alleen voor anderen zorgen als ik echt weet wie zij zijn! Ik moet ze heel bewust zien.

Dit ‘echt zien’ van anderen kunnen we leren van Jezus. Toen Hij de leerlingen tegenkwam op de weg naar Emmaüs, keek hij niet alleen naar hen. Hij deed meer dan reageren op de leerlingen. Als Zoon van God wist Jezus precies met wie Hij te maken had. Hij kon ze al echt ‘zien’, maar Hij gaf ze ook het gevoel dat ze belangrijk voor Hem waren. Hij liep met hen mee en liet hen praten zonder ze te onderbreken. Hij nam hun zorgen serieus en nam de tijd voor hen.

Dit is de enige manier om anderen echt te zien. Oordeel niet te snel, kijk niet alleen, maar loop mee en luister meer dan dat je praat. Dit kost wel tijd en aandacht. Met een snel ‘Hoe gaat het met je?’ ben je er nog lang niet!

› PRAKTISCH PERSPECTIEF

- ❓ *Heeft iemand je ooit echt ‘gezien’ op de manier van Jezus?*
- ❓ *Hoe voelde dat?*
- ❓ *Waardoor voelde je je echt gezien?*
- ❓ *Stel de vraag ‘Hoe gaat het?’ heel oprecht. Verwacht een écht antwoord en neem de tijd om te luisteren. Je kunt dat nu doen: kies iemand uit je gemeente die je echt wilt zien de volgende sabbat (of eerder!). Neem er de tijd voor.*

‘Terwijl ze zo met elkaar in gesprek waren, kwam Jezus zelf naar hen toe en liep met hen mee.’

Lucas 24:15

ZORGZAAMHEID BETEKENT ECHT LUISTEREN

KERNPUNT → Prediker 3:7; Spreuken 29:20; Psalm 34:14

› FOCUS

Oké, je hebt besloten iemand echt te zien. Je hebt tijd voor hem vrijgemaakt. Dan kom je al meteen bij de eerste hindernis. Als iemand je iets wilt vertellen, moet jij ook écht luisteren. Zien betekent meer dan kijken; luisteren betekent meer dan je oren open houden.

Je hebt het zelf waarschijnlijk ook al vaak genoeg meegemaakt. Je praat met iemand en je merkt dat hij niet echt luistert. Uiteindelijk stop je met praten en houd je alles voor jezelf. Meestal merkt de ander het niet eens en blijft hij over zichzelf praten. Dat soort luisteren gaat niet over zorgen voor een ander. Het helpt zelfs helemaal niet, omdat de andere persoon merkt dat je niet echt in hem geïnteresseerd bent. Echt luisteren is niet eenvoudig en je moet het leren.

De Bijbel is hier heel duidelijk over. Praten is niet het allerbelangrijkste. Vaak is luisteren nog veel belangrijker. Alleen mensen die kunnen luisteren, merken wanneer anderen zich echt openstellen.

› PRAKTISCH PERSPECTIEF

- ② Ga op zoek naar meer informatie over de techniek van 'actief luisteren'. Daarmee zorg je ervoor dat mensen weten dat je echt luistert en dat je ze begrijpt.

- ① Probeer vandaag naar iemand te luisteren, zonder al snel je eigen opmerkingen toe te voegen of je mening te geven. Laat mensen zeggen wat ze willen zeggen.
- ② Herhaal wat je hebt gehoord. En dan vraag je of je het goed hebt begrepen. Echt luisteren kun je oefenen en verbeteren!

Luisteren betekent meer dan alleen luisteren. **Actief luisteren** doe je met woorden en zonder woorden. Hier zijn een paar tips:

Met woorden

Herhaal wat je hebt gehoord.

Vraag of je het goed hebt begrepen.

Verduidelijk wat je niet hebt begrepen.

Gebruik bevestigende woorden zoals 'aha', 'oké', 'ik begrijp het', 'ja' enzovoort.

Zonder woorden

Kijk echt naar de andere persoon.

Draai je om en kijk de ander in de ogen.

Gebruik bevestigende gebaren en gezichtsuitdrukkingen zoals knikken met je hoofd.

KERNPUNT → 1Johannes 4:21

› FOCUS

Bij het laatste avondmaal met zijn leerlingen wist Jezus precies wie Hem zou verraden. Maar toch zei Hij niets en zette hem niet te kijk voor de andere elf. Jezus stelde alleen een feit vast, maar veroordeelde Judas niet en verweet hem ook niets. Jezus waste hem zelfs de voeten. Als je iemand accepteert zoals hij is, weet hij dat hij niet wordt veroordeeld. Hij begrijpt dan dat hij als een broer wordt geaccepteerd, wat er ook is gebeurd of nog gaat gebeuren.

Heb je ooit zoiets meegemaakt? Iemand luisterde écht naar je en je weet dat hij jou en je probleem begreep. Dan komt het. Hij zal je wel eens even heel duidelijk vertellen dat wat jij ziet en doet verkeerd is en dat je iets moet veranderen. Hij zegt het op zo'n manier dat je weet dat hij je niet gaat accepteren zolang je dat ene niet verandert. Het gaat er helemaal niet om wat je hebt gedaan of om wat je denkt. Misschien had je al ontdekt dat je het verkeerd had. Nee, hij bedoelt jou *als mens*. In zijn ogen ben jij zelf niet goed genoeg en is er iets mis met je. Als je naar hem luistert, voel je je ook zo.

Wat gebeurt er dan? Je trekt je terug. Je kruipt in je schulp en je kropt het op. Het idee om voor elkaar te zorgen is helemaal weg. Jezus is anders. Hij accepteert zondaars altijd liefdevol. Hij veroordeelt niet, maar scheidt eerder een sfeer waarin mensen zelf dingen kunnen inzien.

› PRAKTISCH PERSPECTIEF

Bedenk waarom acceptatie zo belangrijk is.

- ❓ *Is er een verschil tussen zonden, fouten of zwaktes van een persoon en de persoon zelf?*
- ❓ *Waarom is dat vaak zo moeilijk?*
- ❓ *Let op je woordkeuze. Beoordeel je de mens of zijn gedrag?*
- ❓ *Als je het over diegene hebt, praat je dan over hem als mens of over zijn gedrag?*

Stel je hart open voor anderen. God zal je helpen als je het Hem vraagt. Zorg er eerst voor dat je eraan toe bent en bereid bent het in de praktijk te brengen!

ZORGZAAMHEID IS EEN KEUZE VAN LIEFDE

KERNPUNT → **Matteüs 5:44-48**

› FOCUS

In het evangelie van Johannes zegt Jezus dat we elkaar moeten liefhebben, zodat iedereen weet dat we zijn leerlingen zijn (Johannes 13:34-35). Later zegt Hij het nog duidelijker: 'Ik zeg jullie: heb je vijanden lief en bid voor wie jullie vervolgen, alleen dan zijn jullie werkelijk kinderen van je Vader in de hemel' (Matteüs 5:44-45). Alsof het zo eenvoudig is! Er is iemand in de gemeente waarmee het niet klikt, ja, ik mag die persoon gewoon niet. Moet ik dan echt van zo iemand houden? Kán dat eigenlijk wel? Dan hebben we het nog niet eens over de mensen buiten de gemeente ...

Liefde betekent niet altijd hetzelfde. Jezus zegt nergens dat we alle mensen evenveel moeten liefhebben. Hij verwacht wel dat we andere mensen accepteren en voor hen zorgen als ze problemen hebben. We kunnen onze vrienden, onze man of vrouw, onze kinderen en iedereen die we graag mogen op een andere manier liefhebben dan mensen met wie we niet zo'n hechte band hebben. Dat heel erg menselijk en is onderdeel van onze natuur. Zo heeft God ons geschapen.

Mensen die we misschien niet zo aardig vinden hebben ook aandacht, voorbede en zorg nodig. Je moet ook naar hen luisteren. Ook zij kunnen worden aanvaard als kinderen van God, dus als jouw gezinsleden. Zo krijgen ook zij wat ze nodig hebben, bijvoorbeeld als het gaat over gemeenteactiviteiten. Dit kunnen we niet helemaal zelf: we hebben de hulp van Jezus nodig. Het is belangrijk om te kijken hoe we omgaan met mensen die we minder aardig vinden en vooral om met Jezus te bespreken wat we zien.

› PRAKTISCH PERSPECTIEF

- ① *Denk na over de gevoelens die jij hebt over de mensen in je gemeente.*
- ② *Kun je echt accepteren dat mensen die je niet zo aardig vindt ook kinderen van God zijn voor wie je kunt bidden, en die je helpt wanneer ze dat nodig hebben?*
- ③ *Wees eerlijk tegen jezelf en praat erover met God.*

Liefde betekent niet altijd hetzelfde!

KERNPUNT → Jakobus 2:14-17

› FOCUS

We kennen allemaal het verhaal van de barmhartige Samaritaan. Er is een man die door rovers is aangevallen. Hij heeft direct hulp nodig, anders gaat hij dood. Met hem praten over zijn pech en pijn zou hem niets helpen. De Samaritaan, een onbekende, komt langs en helpt de man. Iedereen die hem eigenlijk had moeten helpen laat hem gewoon liggen! En dat waren nog wel de mensen uit zijn eigen gemeente ...

Jezus vertelde dit verhaal om te laten zien dat we iedereen moeten helpen die hulp nodig heeft. Praten helpt soms niemand: er zijn daden nodig. In het dagelijks leven zijn er vaker daden nodig. Dan moeten we direct praktische zorg geven. De tekst in Jakobus zegt dat zelfs nog wat sterker. Er staat dat als je alleen maar praat over helpen maar niets doet, je helemaal niets begrijpt van het christelijke geloof (Jakobus 2:14-17).

Misschien is er iemand in de gemeente die hulp nodig heeft bij het verhuizen. Wie staat klaar om hem een handje te helpen? Misschien is er iemand die opgehaald moet worden om naar de kerk te kunnen komen. Wie geeft haar een lift? Misschien is er een tiener die bijles in wiskunde en grammatica nodig heeft. Wie helpt hem? Misschien is er iemand ziek. Wie bezoekt haar?

Om te kunnen helpen, moet alles wat we al eerder in dit hoofdstuk bespraken er al zijn. We moeten die ander echt zien, naar hem luisteren en hem accepteren. Alleen dan begrijpen we hoe iemand zorg en hulp nodig heeft. En dan moeten we het ook echt doen.

› PRAKTISCH PERSPECTIEF

- ❓ *Denk na: waar vind je iemand die jouw zorg nodig heeft? Waar is sprake van een situatie waar actie nodig is, niet alleen praten?*
- ❓ *Hoe kan de praktische zorg in jouw gemeente worden verbeterd?*
- ❓ *Wat kun jij doen om daarbij te helpen?*
- ❓ *Kan en moet praktische zorg verder gaan dan de gemeente zelf?*

‘Wat heeft het voor zin als iemand zegt te geloven, maar hij handelt er niet naar?’

Jakobus 2:14

ZORGZAAMHEID BETEKENT BIDDEN VOOR ANDEREN

KERNPUNT → 2 Korintiërs 1:11; 1 Timoteüs 2:1

› FOCUS

De vraag om te bidden voor anderen zien we heel vaak in het Nieuwe Testament. Het is een krachtig middel. ‘Allereerst vraag ik dat er voor alle mensen gebeden wordt, dat er smeekbeden, voorbeden en dankgebeden voor hen worden uitgesproken’ (1 Timoteüs 2:1). Als we naar anderen in de gemeente luisteren, horen we vaak dingen waardoor we ons hulpeloos en ontmoedigd voelen. Wat kun je bijvoorbeeld doen als iemand niet meer beter kan worden? Daar kunnen we niets aan doen. We kunnen er alleen zijn en blijven luisteren. Maar wat we áltijd kunnen doen is bidden.

Een praktische tip is een gebedslijst maken voor elke dag. Dan weet je zeker dat je niks vergeet. Je moet de mensen voor wie je bidt dat altijd laten weten. Dan geeft hun troost en het gevoel dat ze worden geaccepteerd. Ze weten dan dat ook anderen hun zorgen bij God brengen. Dit kan hen helpen om zich open te stellen en erover te praten. Bidden voor een ander laat zorg en medeleven zien. Ook jij verandert als je bidt. Je krijgt namelijk een band met en begrip voor iemand voor wie je bidt.

Voor de oudere leden van de gemeente hebben een grote verantwoordelijkheid. Mensen die niet langer praktische hulp en zorg kunnen geven, kunnen wel altijd bidden. Het gebed is heel krachtig! Voor elke jongere in onze gemeenten zouden er veel mensen moeten zijn die voor hem of haar bidden. Dat begeleidt hen op hun reis in geloof en in het leven.

Ellen White zei: ‘In nachtgezichten zag ik een grote hervormingsbeweging onder Gods volk. Veel mensen loofden God. Zieken werden genezen en andere wonderen werden gedaan. Er heerste een geest van voorbede, zoals op die grote Pinksterdag.’²²

› PRAKTISCH PERSPECTIEF

- ❓ *Voor wie moet in jouw gemeente gebeden worden?*
- ❓ *Wie heeft er problemen? Wie is er ziek?*
- ❓ *Begin vandaag en bid voor één iemand in je gemeente voor wie je dat niet eerder deed. Let dan goed op hoe jouw houding naar hem of haar de komende weken verandert.*

Bidden voor een ander verandert mijn eigen houding en gevoelens voor de mensen voor wie ik bid. Het helpt me een band met hen te ontwikkelen en zij voelen zich gewaardeerd en geaccepteerd.

‘Je kijkt vaak honderd keer, duizend keer, voordat je het een keer voor het eerst echt ziet.’

Christian Morgenstern, Duitse dichter, 1871-1914

→ *Lees deze gedachte een paar keer door en praat met God over je wens om te leren anderen echt te zien wanneer je ze tegenkomt.*

MEEDOEN

6

Leer de geestelijke gaven en talenten van je medemensen te herkennen. En wordt zelf actief als je kunt helpen. We hopen dat dit hoofdstuk je hierbij helpt.

MEEDOEN

KERNPUNT → 1 Korintiërs 12:12-31

› THEMA

Als je samen een gemeente opbouwt, dan maak je het gevoel van gemeenschap sterker. Zo help je iedereen om zich helemaal te identificeren met de gemeente en haar opdracht. Van samenwerken word je sterker. Dat geldt voor de politiek en het bedrijfsleven, maar is ook heel belangrijk voor de gemeente. God heeft aan elk mens specifieke geestelijke gaven en talenten gegeven. Alle gaven en talenten van alle gemeenteleden vullen elkaar aan. Goed samenwerken is belangrijk, omdat het de gemeente sterk maakt en vooruit helpt. Het zorgt er ook voor dat iedereen zich herkent in de gemeente. Het geeft een gevoel van: 'Ik hoor hier bij, ik ben hier nodig, ik ben hier echt een deel van!' Je identificeren met, noemen we dat. De jeugd en de kinderen moeten net als alle anderen met hun geestelijke gaven en talenten helpen bij de opbouw van de gemeente.

› FOCUS

Perspectief 1: God heeft elk mens wel een geestelijke gave gegeven

Er is niemand in de gemeente die geen geestelijke gave kreeg van God. God vergeet niemand, ook al denken sommige mensen dat wel. Jouw opdracht als mens is om die gave(n) te ontdekken. Alleen dan kun je ze gebruiken.

❓ *Hoe zou jij jouw persoonlijke geestelijke gaven beschrijven?*

Perspectief 2: Een geestelijke gave hebben, betekent dat je bent geroepen

Meedoen met de opbouw van de gemeente betekent dat iedereen is uitgenodigd. Iedereen mag meedoen. Elke geestelijke gave kan op de één of andere manier worden gebruikt om de gemeente op te bouwen, en elke geestelijke gave is daarbij ook heel hard nodig. Dat betekent dat je uit je comfortzone moet stappen! Dit kun je alleen als je jezelf en anderen respecteert en echt leert kennen. Zo herkennen we onze eigen geestelijke gaven en ook die gaven van anderen.

❓ *Hoe kunnen jouw geestelijke gaven in de gemeente worden gebruikt?*

❓ *Hoe worden ze al gebruikt?*

Perspectief 3: Samen staan we sterk

Samen staat we sterk: eendracht maakt macht. Dit geldt voor bijna alles in de samenleving. Jezus weet dat zijn leerlingen ook sterk zijn als ze allemaal samenwerken en een gemeenschappelijk doel hebben. Hij heeft ervoor gezorgd dat wij dat ook kunnen.

❓ *Wat kan je helpen om je samen sterk te voelen? Geef antwoord voor het gemeentelieven en voor je privéleven.*

Perspectief 4: Niemand is belangrijker dan een ander

Vergeet vooral niet dat dit ook geldt voor jongeren. Ze lopen over van ideeën, meningen en energie. Het gebeurt maar al te vaak dat zij de kans niet krijgen om er iets mee te doen in de gemeente. Mensen vinden ze te onervaren of onbelangrijk.

❓ *Welke dingen doen jongeren in jouw gemeente en waarin vraagt de gemeente om hun advies?*

Perspectief 5: Hoe we kunnen samenwerken

Elke christen weet dat we allemaal, van jong tot oud, moeten samenwerken in de gemeente. De theorie is het probleem niet: het doen is juist zo moeilijk. Daar moeten we heel goed over nadenken.

❓ *Hoe kan jouw ervaring daarbij helpen?*

Perspectief 6: Omgaan met conflicten

Ruzie en conflict, het hoort gewoon bij het leven. In de gemeente is dat net zo. Hoe meer we bij elkaar betrokken zijn, hoe gemakkelijker conflicten kunnen ontstaan. We zijn allemaal anders, dus zal er altijd voldoende wrijving zijn. Gelukkig is het altijd mogelijk om een vreedzame oplossing te vinden.

❓ *Hoe kan jouw ervaring daarbij helpen?*

Samen een gemeente opbouwen versterkt het gemeenschapsgevoel en helpt iedereen die meedoet zich volledig te herkennen in de gemeente en haar opdracht.

GOD HEEFT ELK MENS WEL EEN GEESTELIJKE GAVE GEGEVEN

P1

KERNPUNT → 1 Korintiërs 12:12-31

› FOCUS

God geeft iedereen geestelijke gaven en talenten. Echt niemand heeft geen geestelijke gave gekregen. Gaven en talenten moeten we gebruiken, in ons privéleven en in de gemeente. De gemeente kan niet zonder de verschillende gaven van haar leden. Die gaven moeten ontdekt, erkend en gewaardeerd worden! Dat doe je door te zorgen voor een omgeving waarin iedereen welkom is om mee te doen. En door iedereen de kans te geven om de verantwoordelijkheid voor een project over te nemen.

Gaven zijn divers: er zijn geestelijke gaven, natuurlijke talenten en aangeleerde vaardigheden. Die kunnen en moeten we ook buiten de kerkdiensten om gebruiken. Je kunt ze voor zó veel dingen inzetten. Om maar een paar gaven te noemen: geestelijke ondersteuning en begeleiding, gastvrijheid, vriendelijkheid, werken met kinderen, sociaal werk en gezondheidswerk. Meestal zijn gaven dingen die je graag doet.

Kun je hier iets mee? Zelfs als je al weet wat jouw gaven zijn, heb je een groep nodig die je aanmoedigt en steunt. De gemeente is een plek om je gaven uit te proberen. Er zijn veel gemeenteleden die twijfelen aan zichzelf en wat zij kunnen. Ze zijn onzeker en hebben weinig zelfvertrouwen. De gemeente moet daarom haar leden aanmoedigen en hen helpen hun eigen individuele gaven te ontdekken en te gebruiken. Een test om iemands geestelijke gaven te ontdekken kan helpen. En de resultaten kunnen verrassend duidelijk zijn. Vraag je predikant om zo'n test te doen in je gemeente.

› PRAKTISCH PERSPECTIEF

- ❓ *Wat zijn jouw geestelijke gaven en talenten? Schrijf ze op en wees zo precies en gedetailleerd mogelijk. Praat deze week over je gaven met iemand die je vertrouwt, iemand van buiten jouw gezin. Vraag dan ook aan je gezinsleden welke vaardigheden ze in jou zien. Vergelijk dat met je eigen aantekeningen en vul ze aan. Sta ervoor open om jezelf te zien door de ogen van anderen. Neem je aantekeningen mee naar de gemeente op sabbat.*
- ❓ *Wat zou jij graag voor God willen doen?*
- ❓ *Wat houdt je tegen om actief mee te doen?*
- ❓ *Hoe kun je andere gemeenteleden aanmoedigen hun gaven te ontdekken en te herkennen?*

God geeft elk individu geestelijke gaven en talenten en verwacht van ons allemaal dat we ze gebruiken om anderen te helpen.

EEN GEESTELIJKE GAVE HEBBEN, BETEKEN DAT JE BENT GEROEPEN

KERNPUNT → Haggai 1:3-9

› FOCUS

Toen de profeet Haggai leefde, werd de tempel in Jeruzalem herbouwd. Die tempel was verwoest door de Babyloniërs. Haggai had kritiek op de mensen omdat zij zich te veel zorgen maakten over zichzelf en hoe ze zo luxe mogelijk konden blijven leven. Het herbouwen van de tempel kon ze weinig schelen. Haggai vertelde de mensen heel duidelijk wat hij daarvan vond. Wat zou hij vandaag tegen ons zeggen als hij de situatie in onze gemeente zag?

Stel je voor: Misschien is er iemand in de gemeente die al lang geleden ontdekte wat zijn gaven zijn en dat vertelt. Toch twijfelt hij of die gaven nuttig zijn voor de gemeente. Hij doet dus andere dingen of hij heeft gewoon geen tijd voor de gemeente. Misschien voelen wel veel meer mensen in de gemeente zich zo dan dat je nu denkt. Wat betekent dat? De gaven zijn er en zijn ook nodig, maar niemand wil zijn best doen. Eigenlijk is er helemaal geen goede reden om niet je best te doen. Het probleem kan zijn dat er niet zonder oordeel wordt gekeken naar de gaven. Veel mensen denken misschien dat hun gaven te gewoontjes zijn, of niet genoeg waard. We horen mensen vaak zeggen: 'Wat heeft de gemeente daar nou aan.' Of: 'Ik ben daar niet goed genoeg in.' Als dat zo is, moeten we elkaar leren kennen en elkaar duidelijk laten zien dat wij allemaal nodig zijn in de gemeente. En onze gaven ook.

Het probleem kan ook zijn dat we allemaal heel tevreden zijn. We leunen lekker achterover en zitten heerlijk ontspannen in onze comfortzone. Het is vaak heel moeilijk om daar weer uit te komen. Dat je er echt voor moet werken, dat komt niet altijd even

goed uit. Maar we kunnen er allemaal heel zeker van zijn dat we nodig zijn! Net zoals elk orgaan in het lichaam een duidelijke taak heeft. De Bijbel gebruikt dit voorbeeld met een heel goede reden.

Geen mens is overbodig. Hoe jong of oud dan ook. De Bijbel beschrijft dat heel helder. Daarom is het herkennen van de gave niet genoeg. Het is ook belangrijk om te kijken of de gave wordt gebruikt en hoe die gave wordt gebruikt om de gemeente op te bouwen. Helpen aan de opbouw van de gemeente betekent dat je echt meedoet en dat je je best doet voor anderen. Dit is onze persoonlijke verantwoordelijkheid, waarvoor alleen wijzelf uitleg moeten geven aan God.

› PRAKTISCH PERSPECTIEF

- ❓ *Waar vind je jezelf terug in deze Bijbeltekst?*
- ❓ *Wat of wie kan je helpen uit je comfortzone te komen?*
- ❓ *Ken je jongere of oudere mensen in je gemeente die hun gaven niet voor de gemeente durven te gebruiken, terwijl ze heel goed weten welke gaven ze hebben?*
- ❓ *Denk deze week eens vooral aan jezelf! Wat vind jij van jouw gaven en hoe je die gebruikt?*

'Laat alles tot opbouw van de gemeente zijn.'

1 Korintiërs 14:26

KERNPUNT → Handelingen 5:12; 2:42

› FOCUS

In Handelingen 5:12 lezen we dat de hele gemeente vaak bij elkaar kwam in de tempel, en dat ze in geloof nauw met elkaar was verbonden. Samen waren zij een hechte gemeenschap. Ze trokken met elkaar op. Ze herkenden zich in hun gemeente. Kun je je dat voorstellen? Wat een enorme kracht moet deze gemeente hebben uitgestraald! Dat moesten de mensen om hen heen wel zien.

Dat is vandaag nog steeds zo. Stel dat iedereen samenwerkt met iedereen die zijn of haar gaven gebruikt om de gemeente op te bouwen. Dit zorgt ervoor dat iedereen zich echt met de gemeente identificeert. Samen zijn we dan verantwoordelijk. Het is onze gemeente. Samen staan we sterk! Toen de burgers van de voormalige Duitse Democratische Republiek (DDR) samen kwamen voor geweldloze demonstraties, werden ze sterk. Dat was het begin van een grote beweging die eerst probeerde de DDR te veranderen en daarna de twee Duitse staten weer een wilde maken. Uiteindelijk viel de Berlijnse muur in 1989!

In de gemeente werkt het net zo. Welk verschil kan iemand maken in zijn eentje? Als gemeenschap zijn we sterker, want samen staan we sterk. Wanneer iedereen samenwerkt, kun je het verschil maken. Dan zijn er kansen die er voor iemand in zijn eentje nooit zouden zijn.

› PRAKTISCH PERSPECTIEF

- ❓ *Welk doel wil jouw gemeente halen?*
- ❓ *Heeft jouw gemeente wel een doel? Is er echt een doel afgesproken?*
- ❓ *Weet iedereen wat het doel is?*
- ❓ *Doet iedereen mee om het doel te halen? Doen jong en oud dat samen? Helpt iedereen met haar of zijn gaven?*
- ❓ *Voelen gemeenteleden dat zij bij de gemeente horen en dat het echt hun gemeente is? Wordt dat gevoel aangemoedigd?*
- ❓ *Helpt dit bij het scheppen van een sterke gemeenschap van vriendschap waar je Gods zegeningen kunt zien en voelen? Of is je gemeente een verzameling van mensen op zichzelf. Die zich bezighouden met hun eigen groei en met wat zij zelf nodig hebben?*
- ❓ *Praat met andere gemeenteleden over het idee van je identificeren met de gemeente. Hoe sterk voel jij dat je bij je gemeente hoort?*

Alleen zijn we zwak – in een vriendschappelijke gemeenschap met andere gelovigen zijn we sterk!

NIEMAND IS BELANGRIJKER DAN EEN ANDER

KERNPUNT → 1 Korintiërs 3:6; Matteüs 18:3

› FOCUS

Zien mensen de waarde van anderen in jouw gemeente? Zijn er misschien mensen die waardevoller of belangrijker lijken dan anderen en die daarom meer aandacht en medeleven krijgen? Of andersom?

Dit is maar een onderdeel van de vraag: er zijn kinderen en jongeren in de gemeente. Worden ze echt gezien en krijgen ze de juiste aandacht? Wordt er rekening met hen gehouden? Nog niet zo lang geleden zagen wij onze jonge mensen pas echt als deel van de gemeente als ze volwassen waren en zich hadden laten dopen. Pas dan kregen ze een stem. Daarvoor waren ze er, mochten Bijbelteksten opzeggen en de collecte ophalen, maar verder moesten ze zich stil houden.

Maar God vindt kinderen en jongeren net zo belangrijk als alle anderen. Hij wil dat wij allemaal worden gered. Jezus stierf voor ons allemaal. Het geloof van een kind of jongere moet niet anders worden gewaardeerd dan dat van een vijftigjarige. We zijn allemaal leden van evenveel waarde in het kerkelijk gezin. We horen er allemaal helemaal bij en mogen meedoen. Jezus vindt kinderen zelfs een voorbeeld voor volwassenen!

› PRAKTISCH PERSPECTIEF

- ❓ Voor welk deel lukt dit in jouw gemeente?
- ❓ Zijn er delen van de eredienst waaraan iedereen meedoet en bij mag helpen?
- ❓ Zijn er delen die passen bij de interesses van de jongeren? Luister je naar hen en naar wat zij nodig hebben?
- ❓ Of is de kerkdienst bijvoorbeeld alleen gericht op de volwassenen en is de enige aandacht die de kinderen krijgen een kinderverhaal voor de preek?
- ❓ Wat denk jij van het belang en de waarde van de mensen in de gemeente?
- ❓ Krijgt iedereen evenveel aandacht, wat hij of zij ook nodig heeft? Denk vooral aan de stijl van de eredienst en of iedereen kan meedoen. Denk nog eens na over wat jij daar van vindt en hoe je dat meet.

‘Degene die plant is net zo belangrijk als degene die water geeft.’

Gebaseerd op 1 Korintiërs 3:5-9

KERNPUNT → Filippenzen 4:1-9; Romeinen 14:17-19; 1 Timoteüs 2:1

> FOCUS

We moeten doen 'wat opbouwend is voor elkaar', zoals dat in Romeinen 14:17-19 staat.

'Laten we daarom streven naar wat de vrede bevordert', vind je ook in die tekst. Dat klinkt goed en ook nog vrij gemakkelijk. We zijn het er vast allemaal mee eens. Wat betekent dat in de praktijk? Als de een denkt dat dit goed is en iemand anders juist dat

Het gaat niet om onze wil of onze mening, het gaat niet om macht of om wie gelijk heeft, het gaat niet om wat we wel of niet leuk vinden. Het gaat erom samen Gods gemeente in deze wereld op te bouwen, om er een thuis voor zijn kinderen van te maken en om een getuige te worden voor wie Jezus nog niet kent.

iets anders goed is, wat doen we dan in de gemeente? Moet degene die het hardste roept winnen of geldt het recht van de sterkste?

Gelukkig geeft Paulus wel wat advies in Romeinen dat beter werkt: de heilige Geest wil ons hart en verstand vullen en eigenlijk leidt Hij de gemeente. Dat betekent niet dat wat wij denken of willen bepaalt wat er gebeurt. Gods leiding is mogelijk en hard nodig. We moeten ons overgeven aan Hem en aan zijn wil.

Daarom is samen bidden de voorwaarde en de basis van al het werk van de gemeente. Het gaat om praten met God, proberen zijn wil te leren kennen. En luisteren naar en open staan voor Gods leiding. Dat moet de basis zijn. Het gaat niet om onze wil of onze mening, het gaat niet om macht of wie gelijk heeft, het gaat niet om wat we wel of niet leuk vinden. Het gaat erom samen de gemeente van God in deze wereld op te bouwen. Om er een thuis voor zijn kinderen van te maken. En om een getuige te worden voor wie die Jezus nog niet kent.

> PRAKTISCH PERSPECTIEF

- ❓ *Bedenk hoe samen bidden een belangrijkere rol kan spelen in jouw gemeente. Samen met jong, oud en iedereen die meehelpt in het gemeentewerk.*
- ❓ *Hoe kun je meer mensen betrekken bij dit gemeenschappelijke gebed?*
- ❓ *Waar zie je problemen? Waar kunnen jullie meer doen? Misschien kun je een precies voorstel opschrijven en meenemen naar de volgende samenkomst.*

OMGAAN MET CONFLICTEN

KERNPUNT → Romeinen 14:1; Filippenzen 4:2

› FOCUS

Je kunt bijna niet geloven wat er in deze teksten staat. Allemaal geloofden ze in Jezus. En toch hadden de mensen in deze gemeente echt dikke ruzie met elkaar! Dat heb je zelf vast ook wel eens meegemaakt. Het is niks nieuws, in de tijd van de apostelen ging het net zo. Zelfs oorlogen in naam van het christelijk geloof komen voor in de geschiedenis. Gebed maakt het verschil in het werk van de gemeente, zoals we gisteren al zagen. Toch gebeurt het nog steeds dat we ruzie krijgen: er ontstaat een conflict. De waarheid is nu eenmaal dat we zondige mensen zijn. Dat betekent dat conflicten zeker gaan voorkomen wanneer iedereen meedoet bij het opbouwen van de gemeente. ‘Aanvaard mensen met een zwak geloof zonder hun overtuiging te bestrijden,’ zei Paulus tegen beide partijen in een conflict, want ‘u bent één met de Heer’ (Filippenzen 4:2).

Een conflict is een teken dat er iets mis is. Maar het is ook een kans om dingen te verbeteren. Belangrijk is hoe het conflict wordt aangepakt:

- Het gaat niet om winnen of verliezen. Het doel is dat de oplossing voor iedereen goed werkt.
- Alle partijen willen echt meewerken.
- Er moet een openheid zijn om te praten over kwesties en interesses, maar ook over gevoelens en wat mensen nodig hebben.
- De oplossing wordt samen uitgewerkt, vastgesteld en overeengekomen.

Was het maar zo makkelijk! Soms duurt een conflict wel tientallen jaren. Hele gemeenten kunnen er kapot van gaan. Daarom moet je zo snel mogelijk iets aan conflicten doen. We moeten ervoor zorgen dat de cultuur en sfeer in de gemeente goed zijn, zodat we opbouwend over dingen kunnen praten. Het is niet zo dat er nooit conflicten tussen christenen mogen zijn. Dat is niet haalbaar. Een conflict kan zelfs nuttig zijn als we er goed mee omgegaan. Maar het kan ook veel of zelfs alles kapot maken. Niet alleen in ons privéleven, maar ook in de gemeente. Hoe we met conflicten omgaan, dat is het belangrijkste. En dan komen we terug bij gebed, want dat is ook hier heel erg belangrijk. Met elkaar praten en weten wat je kunt doen om een conflict op te lossen zijn ook belangrijk. Deze dingen kun je en moet je leren. We moeten er vooral voor opstaan, en ook voor een echte oplossing van het conflict.

› PRAKTISCH PERSPECTIEF

- ❓ Weet jij of er conflicten zijn in je gemeente?
- ❓ Zijn er lange conflicten die maar niet weg gaan? Welke problemen moeten er worden aangepakt?
- ❓ Ben je er misschien zelf bij betrokken?
- ❓ Wat kun je doen om de situatie te veranderen?
- ❓ Leer over manieren om conflicten op te lossen. Misschien is het goed voor je gemeente om een speciale bijeenkomst of workshop te houden over dit onderwerp door een mediator uit te nodigen.

→ Denk na over deze illustratie en bedenk hoe 'deelnemen' en samenwerken in jouw gemeente eruitziet.

AANBIDDING

7

Leef elke dag in aanbidding van God door praktisch te zijn in het evangelie en leer hoe je van de sabbat iets bijzonders maakt! We hopen dat dit hoofdstuk je daarbij helpt.

AANBIDDING

KERNPUNT → Handelingen 2:42-46; Romeinen 12:1; Kolossenzen 3:16-17; Psalm 122:1

› THEMA

God aanbidden. Dat is geen evenement of een programma: het is een manier van leven. Als je zo leeft vertrouw je erop dat God aanwezig is en wordt de Bijbelse waarheid werkelijkheid in het dagelijks leven. De 'kinderen van God' delen niet alleen het evangelie, maar zij vieren het ook en leven ernaar. Waar ze ook samenkomen. Onderzoeken laten zien dat het goed is voor het geloofsleven van mensen als zij meedoen met aanbidden en het goede gevoel daarvan delen. Net zoals door te zingen, muziek te maken, te bidden en naar een overdenking te luisteren, voel je dat ook nog in het dagelijks leven. Gemeenten die willen groeien door samen te aanbidden, proberen actief om van de sabbat iets moois te maken. Ze houden de dienst van aanbedding (de eredienst) zo dat jongeren ook kunnen helpen en de eredienst ook hen aanspreekt. 'De godsdienstige samenkomsten moeten zo voorbereid en gehouden worden dat ze niet enkel profijt opleveren, maar ook zo aantrekkelijk mogelijk zijn.'²³ Gezamenlijke diensten van aanbedding kunnen gericht zijn op precieze behoeften en omstandigheden. Een liefdevolle, vrolijke en dankbare houding van iedereen die meedoet, is belangrijker dan de verschillende onderdelen van het programma.

› FOCUS

Perspectief 1: De eredienst: samen tijd doorbrengen met God

De Bijbel zegt dat God aanwezig is wanneer mensen samenkomen in zijn naam. Gods aanwezigheid verandert een bijeenkomst in een eredienst.

- ❓ Lees Matteüs 18:20. Wat betekent het om samen te zijn in Jezus' naam?
- ❓ Wat is volgens jou het doel van een eredienst?

Perspectief 2: De eredienst: tijd voor verbondenheid

In de vroegchristelijke kerk waren de erediensten heel simpel, maar ook hartelijk en relatiegericht. Het doel was namelijk verbondenheid, een gemeenschap zijn en ook dat alle mensen konden meedoen.

- ❓ Lees Handelingen 2:42, 46-47. Denk aan de onderdelen die horen bij de vroegchristelijke bijeenkomsten. Hoe zie je die terug in jouw gemeente en haar erediensten?
- ❓ Vriendschap groeit als iedereen kan geven en nemen. Wat geeft jouw gemeente je en wat geef jij aan de gemeente? Bespreek deze vraag met anderen.
- ❓ Wat vind jij belangrijk om te doen zodat erediensten zijn gericht op relaties, op een gemeenschappelijke ervaring, dat ze hartelijk zijn en geschikt voor alle leeftijden?
- ❓ Verzamel samen met anderen ideeën. Hoe kun je samen als kleine groep of als gemeente een eensgezinde en onvergetelijke sabbat vieren?

Perspectief 3: De eredienst: kleine groepen als basis

De vroege kerk bestond uit veel kleine groepen. Relaties waren het doel van deze kleine groepen. De eerste christenen vertelden van hun geloof, gaven onderwijs, baden en zongen. Ze steunden elkaar, moedigden de anderen aan en verbeterden elkaar. Deze kleine groepen waren de beste plek om geestelijk en sociaal te groeien. Het was een zorgzame plek waar elk gemeentelid meer en meer op Jezus kon gaan lijken.

- ❓ *Heb jij goede relaties in jouw gemeente?*
- ❓ *Welke activiteiten in je gemeente verbeteren deze relaties?*

Perspectief 4: De dienst van aanbidding: God en mensen dienen

Aanbidding in de eredienst betekent je verbinden met God en anderen. En ervoor zorgen dat mensen die het moeilijk hebben Gods aanwezigheid ervaren. Ellen White schreef daarover: ‘De Zaligmaker mengde zich onder de mensen als iemand die het beste voor hen wilde. Hij leefde met hen mee, gaf hun wat zij nodig hadden en won hun vertrouwen. En dan gebood Hij hun: “Volg Mij.”’²⁴

- ❓ *Als je het citaat leest, kun je vragen: wat zijn de gevolgen van hoe Jezus handelde en van zijn houding voor hoe jij aanbidt?*
- ❓ *Hoe kun je medeleven en liefde uitleven in je omgeving?*

Perspectief 5: Aanbidding als een manier van leven

Alles wat we doen kan aanbidding worden. Als we dat maar doen door dicht bij Jezus te staan en op hem te vertrouwen. Echte aanbidding laten we zien door de manier waarop we ons gewone leven leiden.

- ❓ *Lees 1 Korintiërs 10:31. Wat bedoelt Paulus als hij zegt dat alles wat we doen ter ere van God moet zijn?*
- ❓ *Hoe doen we dat precies in het dagelijks leven?*

Perspectief 6: De dienst van aanbidding en de vreugde daarvan

Aanbiddingsdiensten moeten fijn zijn om aan mee te doen en bij te helpen. Wij moeten er allemaal voor zorgen dat dat zo is. ‘De gewone sabbatsdiensten houden de groei tegen totdat drie dingen ‘normaal’ zijn geworden: 1. Gelovigen willen erbij zijn; 2. Ze zijn er zo trots op dat ze hun vrienden meenemen; 3. Iedereen die er ooit is geweest, wil terugkomen.’

- ❓ *Wat is belangrijk voor jou? Waarom wil je een eredienst niet wilt missen, graag vrienden meenemen en wil je altijd terugkomen?*
- ❓ *Wat kun jij doen om ervoor te zorgen dat iedereen die naar de erediensten gaat gesteund wordt en kracht krijgt om nuttig te leven?*

DE EREDIENST: SAMEN TIJD DOORBRENGEN MET GOD

P1

KERNPUNT → Johannes 4:23-24

› FOCUS

In het Oude Testament was de plaats van gemeenschappelijke aanbidding belangrijk: dat was de tempel. In het Nieuwe Testament is Jezus er duidelijk over. In zijn gesprek met de vrouw bij de bron vertelt hij dat de plaats van aanbidding helemaal niet belangrijk is. Het is belangrijk om God te aanbidden in geest en in waarheid (Johannes 4:23-24). Jezus zegt ook dat Hij er zelf is, als er maar twee of drie mensen samen zijn in zijn naam (Matteüs 18:20).²⁶

Dit is een eredienst: als ergens twee of drie mensen samenkomen om God met hart en ziel te eren en te aanbidden. Omdat zij dankbaar zijn en een liefdevolle relatie hebben.

‘Dit is de Bijbelse beschrijving van de gemeente: dat zijn gelovigen, iedereen “die gelooft in Jezus Christus als Heer en Verlosser”, die samenkomen. Er is geen kathedraal, geen priester of predikant nodig. “Want waar twee of drie mensen in mijn naam samen zijn, ben ik in hun midden”, zei Jezus. (Matteüs 18:20)’

Rolf J. Pöhler²⁷

Aanbidding is dus een actief antwoord op dat God erbij is. Zo beantwoorden wij als gelovigen zijn liefde en genade.

Het Nieuwe Testament zegt niet hoe aanbidding of erediensten eruit moeten zien. De Bijbel beschrijft een eredienst als een samenkomst of een bij elkaar zijn van mensen (Hebreeënen 10:25; 1 Korintiërs 5:4). Deze bijeenkomsten hadden in de tijd van het Nieuwe Testament nog geen vaste vorm. Het doel was dat iedereen meedeed aan de samenkomst en de samenkomst zelf was bedoeld om elkaar te steunen (1 Korintiërs 14:26; Kolossenzen 3:16-17).

Toch zijn erediensten meer dan actief samenkomen. In het evangelie van Matteüs zegt de Bijbel dat God erbij is wanneer mensen samenkomen in zijn naam. Gods aanwezigheid maakt het verschil. Dát maakt van een samenkomst een eredienst.

› PRAKTISCH PERSPECTIEF

- ❓ *Welke wensen heb jij om als gemeente bijeen te komen om tijd met God door te brengen?*
- ❓ *Wat kun je doen om dat te verbeteren?*
- ❓ *Hoe ben jezelf betrokken bij de erediensten waar je bij bent?*
- ❓ *Hoe ziet de eredienst er uit als iedereen meedoet?*
- ❓ *Hoe doe je dat bijvoorbeeld zelf in de gespreksgroepen over de Bijbel in jouw gemeente?*

DE EREDIENST: TIJD VOOR VERBONDENHEID

KERNPUNT → Handelingen 2:42-46

› FOCUS

Wanneer we de erediensten of kerkelijke bijeenkomsten in de vroegchristelijke kerk bestuderen, ontdekken we dat ze anders waren dan de onze. De kerkdiensten van nu gaan meer over een persoonlijke ervaring dan gemeenschap.

Voor de eerste christenen waren kerkdiensten geen programma of duidelijk omschreven evenement. Zij zaten niet in rijen voor een podium. Het waren bijeenkomsten waar ze als vrienden samen waren. Dat kwam ook omdat de christenen in de eerste drie eeuwen geen eigen kerkgebouwen hadden. Ze kwamen samen in de huizen van gemeenteleden (Kolossenzen 4:15; 1 Korintiërs 16:15) en vierden hun erediensten in groepen van ongeveer 30 mensen. In Handelingen 2:42-47 vertelt Lucas ons een beetje over wat de erediensten betekenden voor de vroege kerk. Deze verzen beschrij-

‘In de vroegchristelijke gemeenten hadden bijeenkomsten geen vast programma. Zo anders dan synagogediensten, omdat mensen daar niet aan de diensten konden meedoen, behalve bij het zingen en bidden.’

Udo Worschech³⁰

ven dat het in de vroege kerk, naast gebed en onderwijs, ging om vriendschap en om het gevoel van gemeenschap. Vriendschap en gemeenschap waren erg belangrijk in de kleine huisgemeenten.

Het doel van de bijeenkomsten was eenheid, gemeenschap en dat iedereen actief meedeed. De erediensten in de vroege adventistische gemeenten waren ook heel anders dan hoe ze nu zijn: ‘Ze kwamen samen in de huizen van de mensen, of in schuren en overal waar maar voldoende ruimte was. Ze hielden geen officiële diensten.’²⁸ Russell Burrill zegt ook: ‘Het belangrijkste van het vroege adventistische gemeentelven was het samenkomen als gemeenschap.’²⁹

› PRAKTISCH PERSPECTIEF

- ❓ *Hoe ervaar jij het gevoel van samenzijn in de erediensten die je bezoekt?*
- ❓ *Hoe kan jouw gemeente steeds de vriendschap verbeteren tussen de bezoekers van de erediensten? Hoe kun jij helpen?*

KERNPUNT → Handelingen 20:20

› FOCUS

Het is duidelijk; Jezus vond kleine groepen het beste voor vriendschap, leren en oefening. Dat zien we aan hoe Hij met zijn leerlingen omging. Door de kleine groep die Jezus maakte, startte Hij de christelijke kerk. Dat veranderde de basis van de hele wereld. Voor de vroege kerk waren kleine groepen hun hele manier van leven in de eerste paar eeuwen (Romeinen 16:3-5; 1 Korintiërs 16:19).

De kleine groep is een veilige omgeving waar mensen echt zichzelf kunnen zijn, zonder dat ze worden veroordeeld. De sfeer is liefdevol en zorgzaam. Mensen kunnen er geestelijk groeien en zich ontwikkelen. Ze kunnen er van elkaar leren en elkaar ondersteu-

---

‘De informatie die we hebben over de vroegchristelijke kerk laat duidelijk zien dat die bestond door de vriendschap van haar leden. Een eigen gebouw hebben of programma’s draaien was niet belangrijk. Die vriendschap ontstaat alleen in kleine groepen met huisgemeenten. Zulke kleine groepen, die vaak samenkomen om echte verbondenheid te voelen, zijn nog steeds heel belangrijk om onze gemeenten gezond te houden.’

Udo Worschech³³

nen in hun geloofsleven. Het is belangrijk dat je elkaar kunt vertrouwen en dat je elkaar iets kunt toevertrouwen. Zo zorg je ervoor dat het geloof zich kan ontwikkelen en kan groeien. ‘De deelname aan kleine groepen is geen optie, maar nodig voor verbondenheid in een gemeenschap. Het lijkt de echte basis te zijn geweest in de vroege kerk en dat was ook zo in de vroege adventgemeenschap.’³¹

In de begindagen van de Adventkerk hielp Ellen White ook bij het opzetten van sociale bijeenkomsten. Daardoor vonden leden vriendschap en konden zij hun persoonlijke geloofsverhalen en ervaringen met elkaar delen. De vroege adventisten hielden vaak sociale bijeenkomsten in plaats van een kerkdienst met een preek. Ellen White gaf dit advies als een gemeente te groot werd: ‘Het vormen van kleine groepen als basis voor een christelijk werk is mij voorgehouden door God. Is het een flinke gemeente, laten de leden dan kleine groepen vormen om niet alleen te werken voor de gemeenteleden, maar voor de mensen die nog niet geloven. Zijn er in een plaats maar twee of drie leden, laten ze dan toch een werkgroep vormen. Laten ze die band niet verbreken, maar zich aaneensluiten in liefde en eensgezindheid, elkaar steunen om door te gaan, in een groep waar iedereen moed en kracht krijgt door de hulp van de anderen.’³²

› PRAKTISCH PERSPECTIEF

- ❓ Welke kansen zie je waar een kleine groep voor kan zorgen?
- ❓ Wat kun je leren van kleine groepen en hoe pas je dit toe in onze erediensten?

DE EREDIENST: GOD EN MENSEN DIENEN

KERNPUNT → Romeinen 12:1

› FOCUS

In Romeinen 12:1 gebruikt Paulus het woord *latreia*. Dat betekent (daad van) dienstbaarheid. Nuttig zijn dus. Het gaat over hoe de aanbidding van God echt vorm krijgt: ‘Broeders en zusters, met een beroep op Gods barmhartigheid vraag ik u om uzelf als een levend, heilig en God welgevallig offer in zijn dienst te stellen, want dat is de ware eredienst voor u.’ Wat Paulus hier zegt, is dat God **dienen** het beste soort aanbidding is. Paulus herinnert ons eraan dat het aanbidden van God meer moet zijn dan rituelen, tradities of dieren offeren, zoals ze dat vroeger deden. Aanbidding is jezelf geven aan God en elke dag leven voor God. Aanbidding is God dienen met alles wat je hebt. Dat betekent dat je anderen echt ziet en hen dient. Hoe zo’n leven van aanbidding dat God goed vindt eruit ziet, beschrijft Paulus in de verzen die volgen. Dat doet je bijvoorbeeld met echte liefde (vers 9), door altijd te laten zien dat je respect hebt voor de ander (vers 10), door andere gelovigen te steunen als ze je hulp nodig hebben en ze gastvrij te ontvangen (vers 13), door anderen te zegenen (vers 14), en door altijd met elkaar mee te leven (vers 15). Jezus zei precies dat. Toen Hij vertelde over de komst van de Mensenzoon gaf hij een voorbeeld van het laatste oordeel. En hij zei wat het oordeel bepaalt: ‘Ik verzeker jullie: alles wat jullie gedaan hebben voor een van de onaanzienlijksten van mijn broeders of zusters, dat hebben jullie voor Mij gedaan.’ (Matteüs 25:40). Jakobus beschrijft de echte, zuivere manier om God te dienen zo: ‘weduwen en wezen bijstaan in hun nood, en je in acht nemen voor de wereld en onberispelijk blijven’ (Jakobus 1:27). Help mensen die het moeilijk hebben dus, en leef zoals God het wil. De zorg die we anderen geven bepaalt het oordeel, daar koos God voor. Dat doet Hij omdat je echte aanbidding en echte liefde kunt zien door de manier waarop we

mensen helpen die dat nodig hebben, hoe we mensen behandelen en hoe we omgaan met mensen in moeilijkheden.

› PRAKTISCH PERSPECTIEF

Johannes schrijft: ‘Kinderen, we moeten niet liefhebben met de mond, met woorden, maar waarachtig, met daden.’ (1 Johannes 3:18).

- ❓ *Hoe goed lukt het jou om lief te hebben met daden die Gods waarheid laten zien?*
- ❓ *Hoe ziet dat er precies uit in je dagelijks leven?*
- ❓ *Heb je zelf wel eens gemerkt dat mensen je zo liefhadden? Hoe voelde dat?*
- ❓ *Zoek vandaag naar iemand die het moeilijk heeft en doe iets goeds voor hem of haar.*

‘Echte aanbidding is samenwerken met Christus. Gebeden, waar-schuwingen en gepraat zijn goedkope en onnatuurlijke vruchten. Vruchten die je ziet in goede werken, door zorgen voor mensen in moeilijkheden, zoals kinderen zonder vader en voor weduwen, dat zijn echte vruchten. Die groeien aan een goede boom.’

Ellen G. White³⁴

KERNPUNT → Kolossenzen 3:16-17

› FOCUS

God dienen en aanbidden kun je niet in twee uurtjes proppen. De eredienst op sabbat is dus niet genoeg. Aanbidding betekent dat Jezus deel is van ons dagelijks leven. En door onszelf steeds weer af te vragen wat Hij zou doen in elke situatie die we tegenkomen. Alles wat een christen doet moet dus een vorm van aanbidding zijn. ‘Doe alles wat u zegt of doet in de naam van de Heer Jezus’ (Kolossenzen 3:17).

Toen Jezus werd gedoopt in de Jordaan, keurde zijn Vader dat goed en zei: ‘Dit is mijn geliefde Zoon, in Hem vind Ik vreugde’ (Matteüs 3:17). Daarmee bedoelde God niet

‘Alles wat een christen doet, moet een vorm van aanbidding zijn. Tenzij niet alles wat we doen God prijst, is onze aanbidding op sabbatmorgen niet meer dan goedkope namaak.’

Russell C. Burrill³⁶

alleen Jezus’ gehoorzaamheid door zijn doop, maar ook de dertig jaar van zijn onopvallend en normaal dagelijks leven. Jezus kende als mens ook hoogtepunten en dieptepunten, blijdschap en verdriet, hoop en vastberadenheid. Aan het einde van zijn leven op aarde, ervoer hij ook verraad en de dood aan het kruis. Nu kun je je afvragen: was God meer tevreden toen Jezus zieken genas, of toen Hij met zijn vrienden een bruiloft vierde? Was Jezus trouwer aan zijn Vader toen Hij les gaf in de synagoge, of toen Hij uitgeput in de boot lag en sliep? Was Hij heiliger bij de verheerlijking op de berg, of toen Hij op de grond spuugde, modder maakte en het op de ogen van een blinde legde om hem te laten zien? Leek Hij meer op zijn Vader toen Hij de tafels van de kopers en verkopers in de tempel omgooide, of toen Hij de kinderen bij zich liet komen zodat Hij hen kon zegenen? Graham Kendrick schrijft dat ‘zijn hele leven een daad van aanbidding was en dat zelfs de meest gewone dingen werden gedaan tot blijdschap van zijn Vader.³⁵

› PRAKTISCH PERSPECTIEF

- ❓ Wat betekent God aanbidden in het dagelijks leven voor jou?
- ❓ Wat helpt je om je geloof elke dag uit te leven, en waar liggen de uitdagingen?
- ❓ Wat vind je heel erg moeilijk? Wat is makkelijker? Pak vandaag één van deze uitdagingen aan!

DE EREDIENST EN DE VREUGDE DAARVAN

KERNPUNT → Psalm 122:1

› FOCUS

Predikanten, ouderlingen en leden: zij zijn allemaal verantwoordelijk voor het voorbereiden en leiden van erediensten. Zij moeten ervoor zorgen dat de gemeenschappelijke aanbidding een ervaring wordt waarin we God eren en iedereen kracht geeft, steun en inspiratie. Aantrekkelijke en interessante erediensten waren ook een belangrijke zorg voor Ellen White. Ze benadrukt dat als volgt: ‘Het kwaad van aanbidding in vorm moet krachtig worden beschreven. Er zijn geen woorden die de grote zegen van echte aanbidding goed beschrijven.’³⁷ Ergens anders schreef ze ook nog: ‘Onze vergaderingen moeten erg interessant gemaakt worden. Die moeten de sfeer van de hemel laten zien. Het is geen plek voor lange, droge preken en gevoelloze gebeden, alleen om de tijd vol te maken. ... Zo zal de belangstelling tot het laatst worden bewaard. Zo vereren wij God zoals Hij dat wilt. Zijn dienst moet interessant en aantrekkelijk gemaakt worden en mag vooral geen saaie vorm worden.’³⁸ Aanbidding in de gemeente zoals die hierboven wordt beschreven, laat zien hoe blij we zijn dat we geloven in God. Net als het gevoel van koning David: ‘Verheugd was ik toen ik hoorde: ‘Wij gaan naar het huis van de Heer,’ (Psalm 122:1). In zijn boek, *The Big Four: Secrets to a Thriving Church Family* (De vier belangrijkste dingen: geheimen van een goed draaiend kerkelijke gezin) beschrijft Joseph Kidder vier belangrijke kenmerken voor inspirerende erediensten, met het volgende doel: ‘Elke dienst moet ons inspireren om God of Christus te ervaren. Zo’n dienst moet ons naar de troon van Gods genade brengen. Daar ontvangen we hoop, nieuw leven en inspiratie om lief te hebben en te dienen.’³⁹

› PRAKTISCH PERSPECTIEF

- ❓ *Waar kijk je naar uit als je naar een eredienst gaat?*
- ❓ *Welke delen van de eredienst kan jouw gemeente ‘aantrekkelijker’ en ‘interessanter’ maken?*
- ❓ *Wat kun jij doen om daarbij te helpen?*
- ❓ *Welke van de kenmerken die Joseph Kidder beschrijft (zie de lijst hieronder), zie je in de erediensten die je bezoekt? Welke mis je? Hoe kun je helpen om wat je mist in te voeren?*

Joseph Kidder geeft zeven kenmerken voor een inspirerende eredienst:⁴⁰

1. Ervaar dat Christus erbij is
2. Ervaar Gods liefde en genade
3. Krijg hoop
4. Wees geliefd door de gemeenschap van de gemeente
5. Word veranderd
6. Word gemotiveerd om nuttig te zijn
7. Geniet van hoe goed de presentaties zijn

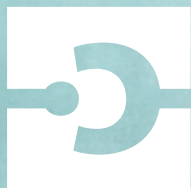

‘Het is de taak van de gemeenteleden om zich persoonlijk verantwoordelijk te voelen en om hun best te doen de gemeente te steunen. Ze doen hun best om de samenkomsten zo interessant te maken dat mensen van buiten of ongelovigen ook bij hun samenkomsten willen zijn.’

Ellen G. White⁴¹

‘God is ontevreden over de levenloze manier waarop je in zijn huis bent. En over hoe slaapverwekkend en ongeïnteresseerd je een dienst van aanbidding leidt. Je moet niet vergeten dat je naar een eredienst voor God gaat om Hem te ontmoeten, om vernieuwd, getroost, gezegend te zijn en niet alleen maar een taak te doen omdat het moet.’

Ellen G. White⁴²

Ontdek en onderzoek het Woord van God en de geloofsovertuigingen van het adventisme. En deel ze op een nuttige, creatieve en praktische manier met anderen. We hopen dat dit hoofdstuk je daarbij helpt.

ONDERRICHTEN

KERNPUNT → 1 Johannes 1:1-3; Romeinen 10:17; Jakobus 1:22

› THEMA

Het onderzoek ‚Valuegenesis Europe‘ laat zien dat het delen van het Woord, dat jongeren ook raakt, het belangrijkste is voor hun kerkervaring. Zeggen jonge mensen dat de overdenking in hun gemeente meestal wel nuttig is voor hun leven, en dat die gaat over hun gevoelens? Dan is de kans acht keer groter dat ze in de kerk blijven, vergeleken met jongeren die dat niet zo ervaren. Jonge mensen zijn op zoek naar christelijke waarden en adventistische overtuigingen die uit de Bijbel komen. Waarden en overtuigingen die Jezus als middelpunt hebben, die moeten worden gedeeld op een manier die past bij hun leven. Daarom willen gemeenten met verschillende leeftijden jonge mensen raken met het evangelie en de Bijbelse waarheid. Ze hebben oog voor, en staan open voor wat hun jongeren nodig hebben. Zij denken aan hun jongeren in hun erediensten, gespreksgroepen op sabbat en bij andere gemeenteactiviteiten.

› FOCUS

Perspectief 1: Christelijk onderwijs gaat over Jezus

Nuttig christelijk onderwijs en leerstellingen gaan over Jezus Christus. Het zijn geen vage waarheden. Johannes' hele leven veranderde doordat hij Jezus ontmoette. Dat zie je aan hoe hij zijn evangelie en zijn brieven schrijft.

❓ *Aan welke ervaring van Johannes met Jezus denk jij nu?*

Perspectief 2: Christelijk onderwijs is belangrijk om te groeien in geloof

Nuttig christelijk onderwijs en leerstellingen zijn heel erg belangrijk omdat het mensen helpt te groeien in hun geloof.

❓ *Wanneer merkte jij dat je geloof zich ontwikkelde?*

❓ *Hoe is dat gebeurd?*

❓ *Je hebt maar 30 seconden: wat zou je zeggen over je geloof in Jezus?*

❓ *Je hebt maar 20 woorden: vertel wat jij gelooft (je persoonlijke geloofsbelijdenis).*

Perspectief 3: Christelijk onderwijs geef en krijg je in persoonlijke relaties

Nuttig christelijk onderwijs en leerstellingen staan niet op zichzelf. Je kunt zie niet los zien van het echte leven. De lessen geven en krijgen we in onze persoonlijke relaties in het leven van elke dag.

❓ *Bedenk een paar voorbeelden van lessen in het echte leven van elke dag. Hoe zien die eruit?*

❓ *Wat vind je hier van: 'Alleen mensen die zelf willen leren, mogen lesgeven.'*

❓ *Wat moeten we als leraren proberen te leren?*

Perspectief 4: Christelijk onderwijs is holistisch - het gaat over hart en hoofd

Nuttig christelijk onderwijs en leerstellingen zijn holistisch. Dat betekent dat ze naar het geheel kijken. Ze spreken ons hoofd en onze emoties aan.

- ❓ *Ben je meer een denker of een gevoelsmens als het gaat om je geloof?*
- ❓ *Bedenk een paar gevaren van alleen maar denken of voelen als het gaat om geloof?*
- ❓ *Hoe kun je een evenwicht vinden in je geloofsleven voor je hart en je hoofd?*
- ❓ *Hoe kan jouw gemeente je helpen verstand en emotie in evenwicht te houden?*

Perspectief 5: Christelijk onderwijs is creatief en praktisch

Nuttig christelijk onderwijs en leerstellingen gaan over de echte wereld. Dit onderwijs is creatief en praktisch.

- ❓ *Wat maakt volgens jou van een preek een goede preek?*
- ❓ *Welke creatieve preekvormen heb je meegemaakt? Deel ze met de andere leden van de groep.*

Perspectief 6: Christelijk onderwijs zet aan tot actie

Goed christelijk geloof is praktisch - het inspireert en motiveert ons om in actie te komen.

- ❓ *Welk verband is er tussen onderwijs en actie in onze kerk?*
- ❓ *Wat moet er gebeuren zodat wat we doen beter past bij wat wij geloven?*

Geloof delen zodat het jongeren raakt is het belangrijkste van hun kerkelijke ervaring.

CHRISTELIJK ONDERWIJS GAAT OVER JEZUS

P1

KERNPUNT → 1 Johannes 1:1

› FOCUS

De apostel Johannes schrijft over wat hij persoonlijk met Jezus heeft ervaren. Dit vind je terug in de inleiding van zijn evangelie (Johannes 1:1-18) en aan het begin van zijn brieven. Hij schrijft als iemand van wie zijn hele leven veranderde doordat hij Jezus ontmoette. Nuttig christelijk onderwijs en leerstellingen zijn geen vage waarheden; zij gaan over Jezus Christus.

Het 'Woord dat leven is' (1 Johannes 1:1) betekent twee dingen: 'Aan de ene kant is het Woord zelf leven, omdat Jezus Christus leven is. Het Woord kun je niet los zien van zijn persoon. Het is niet wat Hij zegt, maar wat Hij is (Johannes 1:14). Jezus brengt ons geen boodschap: Hij is zelf de boodschap ... Aan de andere kant brengt Jezus Christus het leven. Zijn woorden scheppen leven. Dat is net zoals het in het begin bij de

'Het Woord werd mens, geen bibliotheek! Het evangelie zien we in belangrijke historische gebeurtenissen, niet in een systeem van religieuze ideeën. Door het Goede Nieuws te veranderen in de Goede Theorie, verraad je de kribbe, het kruis en het open graf.'

Magnus Malm⁴⁵

schepping was. (...) Door het evangelie worden mensen ook opnieuw geboren.⁴³ Jezus spreekt en staat voor woorden die veel kracht hebben. Die woorden zorgen ervoor dat we spijt krijgen van slechte dingen en ons doen en laten veranderen. Zo brengen zij nieuw leven in ons.

'Johannes heeft het niet over visioenen. Hij geeft geen gemeentegroeiprogramma. Hij zegt helemaal niks over wat we moeten doen. Hij is gewoon vol van stille vreugde. Alles wat we wensen, is in ons midden al werkelijkheid geworden. Het Woord is mens geworden, de beloften en de visioenen zijn nu onderdeel van het echte leven. Heiligheid, geen onbereikbare droom, maar echt! Het is een lichaam geworden van vlees en bloed, met een gezicht, ogen en handen. Hij, Jezus, is de betrouwbare! Hoe zit het dan met de gemeente? Dat zijn gewoon de mensen die zich bij Jezus verzamelen. Zij willen Hem zien, aanraken, een band hebben met Hem. De gemeente is geen groep mensen die een organisatie startte. Het is een groep mensen die zich verzamelt bij Hem die het leven is.'⁴⁴

› PRAKTISCH PERSPECTIEF

❓ *'Heer Jezus, laat mij opnieuw zien wie U echt bent. Ik bid dat U mij helpt uw echte karakter te herkennen. Ik wil U leren kennen. Open mijn ogen zodat ik echt kan zien. Help mij af van mijn verkeerde ideeën over U.'*

CHRISTELIJK ONDERWIJS IS BELANGRIJK OM TE GROEIEN IN GELOOF

KERNPUNT → Johannes 16:12-15; Romeinen 10:17

› FOCUS

Hier merken we hoe belangrijk onderwijs geven aan zijn leerlingen was voor Jezus. Hij laat ook zien wat een goede leraar doet. Wat Hij zijn leerlingen leert, past Hij aan. Hij vertelt niet meer dan ze op dat moment kunnen begrijpen; het is niet belangrijk voor Hem om alles wat hij weet in één keer te vertellen. We moeten begrijpen dat lesgeven zo belangrijk is voor Hem dat Hij die taak aan de heilige Geest geeft. Deze verzen laten een doel zien voor de hele geschiedenis van Gods omgang met mensen: Gods openbaring is iets wat groeit. Wat wij weten over God ontwikkelt en groeit langzaam. Dat maakt ons geloof krachtiger. Daarom zijn nuttig christelijk onderwijs en leerstellingen enorm belangrijk om mensen te helpen groeien in hun geloof.

Paulus zegt dat geloof komt door luisteren (Romeinen 10:17). In de Griekse taal hebben de woorden luisteren (vers 17), verkondigen (bekendmaken) (vers 15) en gehoorzamen allemaal dezelfde stam⁴⁶. Geloof groeit en kun je zien, maar alleen als er naar de boodschap van Jezus Christus wordt geluisterd. Niet alleen door te horen, maar ook door te gehoorzamen. Goed christelijk onderwijs betekent daarom meer dan kennis doorgeven en een lijstje argumenten goed presenteren. Het gaat om het ondersteunen van de persoonlijke groei.

› PRAKTISCH PERSPECTIEF

- ② Wat vind jij inspirerend van Jezus?
- ② Welke dingen van zijn lessen hielpen jou groeien in je geloof?
- ② Bedenk je eigen psalm van dank.

‘We weten niet alles en we zien niet alles duidelijker. We zijn niet slimmer dan alle andere mensen, en we twijfelen echt nog wel. Nee, wat we te zeggen hebben is iets heel anders, iets veel groters: Jezus is de Heer die zijn armen naar ons uitstrekt en ons naar zich toe trekt, ondanks onze twijfels en vragen. Hij roept iedereen en wil elk mens bereiken. Dat is onze boodschap.’

Manfred Siebald⁴⁷

CHRISTELIJK ONDERWIJS GEEF EN KRIJG JE IN PERSOONLIJKE RELATIES

P3

KERNPUNT → Deuteronomium 6:1-9

› FOCUS

Jezus koos twaalf leerlingen uit. Zij waren bij hem toen hij drie jaar in het openbaar werkte voor deze wereld. Hij bouwde niet alleen een leraar-leerlingrelatie met hen op. De leerlingen waren een deel van zijn leven en werk en Hij vertrouwde hen. Het doorgeven van kennis en van vaardigheden gebeurde in vriendschap en zij hadden een persoonlijke band.

‘We moeten meer fantasie hebben als we nadenken over hoe we ervoor zorgen dat mensen beginnen te luisteren. Door speciale evenementen of door slim organiseren krijgen we geen band met mensen. Dat gebeurt juist doordat we ons geliefd voelen door anderen. Of we deze liefde aan anderen kunnen doorgeven ligt aan hoe graag we dat willen. En aan hoe goed wij erin zijn om met andere mensen om te gaan, en ook van onze eigen relatie met Jezus Christus.’

Michael Herbst⁴⁹

Het Oude Testament laat al zien dat geloofsonderwijs iets natuurlijk is en thuishoort in gewone relaties, vooral in het gezin. Daarom staat dit onderwijs zo dicht bij het leven van elke dag en bij wat de leerling meemaakt. ‘Ouders die trouw zijn, begrijpen dat ze hun kinderen geen geestelijke waarden kunnen leren door er alleen maar over te praten. Waarden die ze dag in dag uit laten zien, die blijven bij. Kinderen worden opstandig als je ze opvoedt met geloofsregels om ze onder controle te houden in plaats van om hun hart te veranderen. Ze zullen de regels afwijzen. Verstandige ouders leren hun kinderen elke dag geestelijke waarheden. Zo krijgen de kinderen een geestelijke basis waarop ze hun leven kunnen opbouwen.’⁴⁸

Dit geldt net zo goed voor alle andere relaties waarin we ons geloof en onze ideeën willen doorgeven. Je wenst om iets door te geven aan andere mensen omdat je zelf je hele leven lang een leerling wilt zijn. En omdat je dingen ook vanuit de ogen van anderen wilt zien.

› PRAKTISCH PERSPECTIEF

- 🔍 *Waar heb jij geestelijke groei ervaren in gewone situaties?*
- 🔍 *Is er iemand die je in je geloofsleven begeleidde en die je daar vandaag voor kunt bedanken?*
- 🔍 *Bedenk eens een voorbeeld van een geloofsles uit het leven van elke dag. Hoe kun je die gebruiken om anderen iets over je geloof te vertellen?*

CHRISTELIJK ONDERWIJS IS HOLISTISCH - HET GAAT OVER HART EN HOOFD

KERNPUNT → 1 Johannes 5:11-13; Lucas 2:19

› FOCUS

Mensen zijn holistisch: we zijn een geheel. Dat is de basis van wat we willen leren. Het is belangrijk om een evenwicht te bewaren tussen ons hart en ons hoofd. Nadenken en voelen horen bij het christelijke geloof. Het verslag in het evangelie van Lucas over Maria laat zien dat ze er allebei mogen zijn. Maria is diep geraakt door alles wat ze meemaakte rond Jezus' geboorte. Ze denkt er vaak over na en het vult zowel haar hart als haar hoofd.

Tweeduizend jaar geleden zag Jezus als leraar de mensen ook als een geheel. Hij was niet tevreden als mensen hem alleen begrepen met hun verstand. Hij wilde ook hun hart raken. Hij wilde dat ze zouden nadenken en dat ze zouden voelen. Hij wilde vooral ook dat ze beslissingen namen en tot actie overgingen. Hij gebruikte verschillende manieren om mensen te laten reageren. Hij overdreef en lokte ze uit, Hij troostte en ondersteunde, Hij waarschuwde en dreigde. Wat hij deed lag aan wat zijn luisteraars nodig hadden. In zijn brief benadrukt Johannes ook dat christelijk onderwijs meer is dan nadenken en theorieën. Geloof geeft een zekerheid voor ons denken en onze emoties. Meer heb je niet nodig. 'Geloof en overtuiging doe je niet alleen met denken met je gevoel. Geloven betekent 'iets hebben', een persoonlijke band met Jezus Christus hebben in je leven van elke dag.'⁵⁰

› PRAKTISCH PERSPECTIEF

② *Wat heeft God in jouw leven gedaan dat je, net als Maria, 'bewaart' in je hart?*

'Sommige mensen missen de hemel doordat ze slechts 45 centimeter tekort komen. Dat is de afstand tussen hun hoofd en hun hart.'

Corrie ten Boom⁵¹

KERNPUNT → Matteüs 13:33-35

› FOCUS

Het is geen toeval dat Jezus veel voorbeelden gebruikte in zijn geloofsuitleg. Kleuren beschrijven aan iemand die niet kan zien gaat bijna niet. Zo is het ook als we anderen proberen te vertellen over ons geloof. Iemand helpen die niets van God weet om iets van ons geloof te begrijpen is erg moeilijk. Voorbeelden kunnen dan heel nuttig zijn. Zo geef je niet te veel informatie in een keer. En we leggen Jezus niet uit met woorden en begrippen die ze niet kennen en niet begrijpen.

‘De zuurdesem [uit het voorbeeld in Matteüs] gaat niet over de groei van het Woord en de gemeente. Het gaat om wat het Woord doet. Om nog wat preciezer te zijn: het gaat over de kracht van Jezus’ boodschap ... Jezus maakt daarom zijn luisteraars duidelijk dat zijn lessen ooit tot in de hele wereld zullen doordringen. Het Woord is een boodschap van troost ... Toen was het onderwijs [van Jezus] altijd in de vorm van voorbeelden. De bedoeling was om luisteraars wakker te schudden. En om ervoor te zorgen dat zij zouden besluiten voor of tegen het volgen van Jezus.’⁵²

‘Echt goede leraren doen meer dan mythen ontcrachten en laten zien wat te mooi is om waar te zijn. Zij zorgen ervoor dat mensen gaan nadenken, of ze dat nou willen of niet. Het doel van de voorbeelden die Jezus aan zijn leerlingen gaf, was om de geest voor te bereiden op een nieuwe manier van denken. Een kunstig verhaal van waarheid en poëzie, van werkelijkheid en eenvoudige verbanden zette iedereen aan het denken. Tegenstanders van Jezus en mensen die op zoek waren naar de waarheid. In zijn preken gebruikte Jezus voorbeelden om mensen het Koninkrijk van God beter te leren

begrijpen. En het was een test om erachter te komen hoe gevoelig ze waren voor het vooruitzicht van dat Koninkrijk van God.’⁵³

Nuttig christelijk onderwijs heeft nog altijd contact met de echte wereld. Mensen kunnen het begrijpen. Het sluit juist aan op het gewone leven, op een creatieve en praktische manier.

› PRAKTISCH PERSPECTIEF

- ❓ Welk voorbeeld uit het dagelijks leven van vandaag kun je gebruiken om mensen te helpen te begrijpen wat Jezus voor jou betekent?
- ❓ Maak een afbeelding van dat voorbeeld en deel die met de gespreksgroep als je weer samenkomt.

‘Vroeger waren de lessen [van Jezus] in het openbaar altijd voorbeelden, om luisteraars wakker te schudden. Zo zorgde Jezus ervoor dat zij een beslissing namen om Hem wel of niet te volgen.’

Gerhard Maier⁵⁴

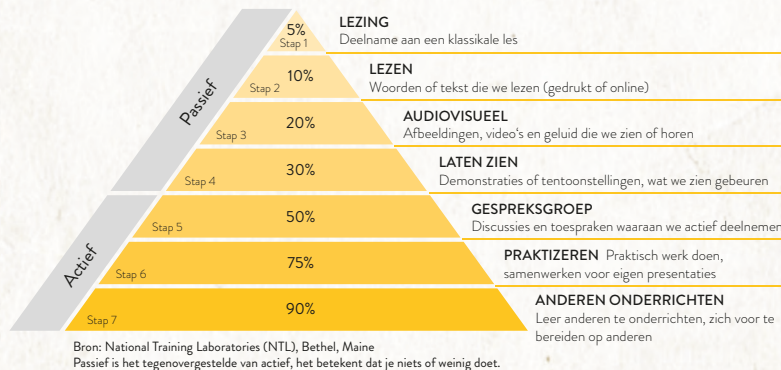

CHRISTELIJK ONDERWIJS ZET AAN TOT ACTIE

KERNPUNT → 1 Timoteüs 1:5-6; Matteüs 7:24-29

› **FOCUS**

Nuttig christelijke onderwijs en leerstellingen zijn gericht op de praktijk. Zij inspireren en motiveren ons om actie te ondernemen. Het is goed christen te zijn en om te weten waarom je dat bent. Maar het is nog veel beter om christen te zijn en dat te laten zien. De dingen die we zelf doen en die we (hopelijk) ook aan anderen leren, raken ons veel dieper dan de dingen die we alleen horen en voor onszelf houden. De volgende ‘leerpiramide’ laat dit goed zien..

Paulus dacht ook aan het verband tussen geloof en actie toen hij anderen over het christelijk geloof vertelde. ‘Uitleg gaat over leerling zijn en dingen doen. Niet over meer kennis vanuit de theorie. Blijkbaar kon je toen ook al kiezen voor de theorie! Een paar zinnen verderop legt Paulus uit waarom hij zichzelf een apostel mag

noemen, maar dat niet doet. Hij vertelt niet over zijn goede opleiding, maar zegt juist dat hij de grootste van alle zondaars is (1 Timoteüs 1:16). Waarom is Paulus een goed geestelijk voorbeeld? Omdat hij Gods genade in zijn eigen leven heeft ervaren! Hij is een persoonlijk voorbeeld voor mensen die hij bij Christus bracht.²⁵⁵

Aan het einde van de Bergrede vraagt Jezus zelf aan zijn luisteraars om hun gezonde verstand te gebruiken. Wat bepaalt welk pad we nemen, met of zonder Jezus, is voor Hem een beslissing waar je goed over nadent. Het betekent ook rekening houden met de gevolgen en is meer dan een emotionele reactie (zie ook Jakobus 1:22).

› **PRAKTISCH PERSPECTIEF**

❓ *Hoe zorgt wat jij gelooft ervoor dat je echt iets doet in je dagelijks leven?*

‘Er wordt niets goeds gedaan tenzij iemand iets goeds doet.’

Erich Kästner, Duitse schrijver, 1899-1974

‘De gebeurtenissen in het leven van Jezus zijn opgeschreven zodat je Hem vandaag kunt ervaren zoals toen: in de intieme relatie tussen Vader en Zoon. Johannes schrijft dat je net zoals hijzelf bevriend kunt zijn met Jezus. Daarom werd Jezus mens. Als je zijn indrukwekkende karakter niet kent - speels, verfijnd, gedreven, ongeduldig wat betreft menselijke godsdiensten, vriendelijk, creatief, respectvol, grappig - dan ben je bedrogen. Als je niet elke dag dicht bij deze Jezus bent, als je niet weet welke steun zijn aanwezigheid in je leven betekent en als je Hem niet persoonlijk tot je hoort spreken, dan ben je beroofd. Als je de kracht niet ervaart omdat Jezus in jou leeft, je karakter vormt en je gebrokenheid geneest, zodat je kunt leven zoals Hij deed, dan ben je beroofd.’

John Eldredge⁵⁶

Volg Jezus voorbeeld en geef anderen wat zij nodig hebben. Bedenk nieuwe manieren van dienen. We hopen dat dit hoofdstuk je daarbij helpt!

DIENEN

KERNPUNT → **Filippenzen 2:6-8; Marcus 10:42-45; Matteüs 25:31-46; Micha 6:6-8; Jesaja 58:6-10; Jeremia 22:13-16**

› **THEMA**

‘De gemeente is georganiseerd om te dienen.’⁵⁷ Deze houding is een belangrijk idee in de gemeente van Christus en je hebt het ook nodig voor alle zending. Oprechte inzet voor anderen komt doordat wij weten en ervaren dat God ons zegent. En omdat we weten dat God al zijn schepselen wilt zegenen. Die houding betekent interesse voor het eeuwige en aardse geluk van andere mensen. Daar horen geen verwachtingen of voorwaarden bij. Anderen dienen omdat we een doel willen halen? Dat is niet het voorbeeld dat Jezus ons gaf. Onze houding iets doen door praktisch te dienen is de beste manier om Gods liefde te laten zien. Want onze samenleving is helemaal vol van informatie. Maar door iets te doen maken we het verschil, want daden zeggen meer dan woorden.

› **FOCUS**

Perspectief 1: Dienen betekent kiezen voor de weg van machteloosheid

God wordt mens: Hij wordt geboren in een stal, groeit op als vluchteling, werkt als timmerman, is later een rondtrekkende prediker, bezit niets, leeft tussen de buitenstaanders, wordt verworpen door zijn eigen landgenoten en wordt uiteindelijk gedood. God kiest ervoor deze weg te bewandelen en Hij weet precies wat de gevolgen van zijn keuze is. Hij kiest dit helemaal uit eigen vrije wil, zonder van die weg af te wijken ... en het is zijn diepste verlangen dat zijn volgelingen ook de weg kiezen van de machteloosheid (Marcus 10:42-45).

- ❓ *Wat betekent Marcus 10:44 in jouw leven en in het leven van jouw gemeente?*
- ❓ *In welke situaties breng je dit principe in de praktijk?*

Perspectief 2: Dienen betekent gerechtigheid willen

Gerechtigheid is een belangrijke zorg in de Bijbel. Meer dan 3.000 verzen gaan over armoede en gerechtigheid. In de Hebreeuwse Bijbel gaat gerechtigheid over sociaal gedrag. Iemand die gerechtigheid doet, gaat met compassie om met anderen en geeft hun waar ze recht op hebben als schepselen van God.

- ❓ *Waarop hebben mensen, dieren en de natuur volgens jou recht als schepselen en als schepping van God?*
- ❓ *Waar handelen wij als samenleving onrechtvaardig?*
- ❓ *Wat kunnen jij en je gemeente doen om meer gerechtigheid te krijgen?*

Perspectief 3: Dienen betekent Gods koninkrijk echt maken voor anderen

Ken je de oude televisieserie Star Trek? Veel mensen kennen wel ‘Beam me up, Scotty!’ (‘Haal me hier vandaan!’). Jezus leert ons precies het tegenovergestelde! ‘Laat uw koninkrijk komen.’ Als volgelingen van Jezus moeten wij het begin van Gods koninkrijk zien en denken en doen volgens de regels (normen) van dat koninkrijk van God. Wij moeten ervoor zorgen dat onze medemensen Gods koninkrijk kunnen ervaren.

- ❓ *Lees Marcus 1:15. Waar zie jij het koninkrijk van God?*
- ❓ *Hoe leef je het koninkrijk van God uit op je werk, in je dagelijkse leven en in je gezin? Misschien doe je dat wel heel anders dan wat mensen nu gewoon vinden.*

Perspectief 4: Dienen betekent de zegeningen van de sabbat delen met anderen

Jezus is Heer van de sabbat (Markus 2:28). Dan moet zijn voorbeeld het model zijn voor hoe wij de sabbat vieren. Jezus' gewoonte was om op de sabbat naar de synagoge te gaan (Lucas 4:16). Daarna ging hij niet naar huis. Hij trok op met de mensen en was bij hen als ze het moeilijk hadden. Dat deed Hij opzettelijk, bewust en omdat het goed was voor de mensen. Jezus' gewoonte was ook om op de sabbat aandoeningen te genezen die niet direct levensbedreigend waren. Hij deed dit, ook al gaf het ruzie in de gemeenschap (Marcus 3:1-6).

- ❓ *'Het is de sabbat die de wereld herkenbaar maakt als schepping en de sabbat heiligt en zegent die schepping.'⁵⁸ Wat verandert er voor jou wanneer je je medemensen en de natuur benadert als Gods schepping?*
- ❓ *Jij viert de sabbat: hoe deel je de zegeningen daarvan met de mensen om je heen?*

Perspectief 5: Dienen betekent de handdoekmentaliteit hebben

Op de laatste avond van Jezus met zijn leerlingen waste Hij hun voeten. De voeten van iedereen, zelfs die van Judas. Jezus startte zo een ritueel dat zijn volgelingen ook moeten uitvoeren. Dit ritueel gaat niet over reinheid (Johannes 13:10-11), maar over onze medemensen onvoorwaardelijk dienen. Zonder dat je daar iets voor terugkrijgt en zonder verwachtingen. Dat is de 'handdoekmentaliteit'.

- ❓ *Hoe voel je je als je de voeten van iemand anders wast? Welke houding neem je van binnen aan?*
- ❓ *Wat helpt jou om onvoorwaardelijk te dienen, zonder dat je iets terugkrijgt en zonder verwachtingen?*

Perspectief 6: Dienen betekent een zegen zijn voor onze wereld

God zegende Abraham om hem een zegen te maken voor de hele wereld (Genesis 12:1-3). Ook wij zouden een zegen voor onze wereld moeten zijn: een zegen in woord en daad. We moeten iemand zijn die zegeningen uitspreekt en die tot een zegen is, want wij zijn al gezegend door God! Met bezittingen, met onderwijs, met een gezin, met goed gezelschap en met een geloof dat bergen kan verzetten.

- ❓ *Schrijf een zegen voor iemand uit je eigen vriendenkring. Wees zo precies en praktisch mogelijk. Leg je hand op hem of haar en geef die persoon dan die zegen. Hoe voelt het om een andere persoon te zegenen?*

DIENEN BETEKENT KIEZEN VOOR DE WEG VAN MACHTELOOSHEID

P1

KERNPUNT → Jesaja 52:13-53:12; Marcus 10:42-45; Filippenzen 2:6-8

› FOCUS

Een populaire muziekgroep in Duitsland genaamd Die Prinzen (De prinsen) schreef een lied met de titel *Du musst ein Schwein sein in dieser Welt* ('In deze wereld moet je een varken zijn'). Dat was een grote hit toen het in 1995 uitkwam. Dat komt waarschijnlijk omdat dit lied heel grappig vertelt over het bekende idee dat je hard en meedogenloos moet zijn als je succes wilt hebben. Bijvoorbeeld: 'Omdat ik weet dat ik ermee weg kan komen, ga ik altijd direct naar het begin van de rij en als er iemand vriendelijk en zwak is, luister dan maar hoe ik hem uitlach. Ik ben een expert als het gaat om het uitbuiten van een behulpzame collega, en niemand vindt me aardig, maar ik ben binnenkort een machtige politicus.'

De Duitse taal heeft zelfs een speciale uitdrukking voor zo'n houding: *Radfahrermentalität* (fietsermentaliteit). Dat betekent zoiets als 'buigen voor de goden maar de stervelingen vertrappen'. Denk maar aan je houding en de beweging die je maakt als je fietst. Deze fietsermentaliteit is niet alleen een probleem van nu. Onze hele geschiedenis, ook de Bijbelse, staat vol met voorbeelden. Het idee van *survival of the fittest* uit de evolutietheorie wordt ook wel gebruikt om dit te rechtvaardigen.

Dan lijkt het toch absurd dat de almachtige en alomtegenwoordige God kiest voor machteloosheid? Hij is tenslotte degene die alles heeft geschapen. Toch kiest Hij ervoor een mens te worden die in een stal wordt geboren, opgroeit als vluchteling, werkt als timmerman, een rondzwervende prediker wordt, niets bezit, leeft tussen de buitenstaanders, belachelijk wordt gemaakt en afgewezen door velen van zijn eigen godsdienst en uiteindelijk op brute wijze aan het kruis wordt vermoord.

God kiest bewust voor machteloosheid. Uit eigen vrije wil, zonder van zijn weg af te wijken. ... en het is zijn diepste wens dat zijn volgelingen ook kiezen voor machteloosheid (Marcus 10:42-45).

› PRAKTISCH PERSPECTIEF

Jezus zei tegen zijn leerlingen: 'Wie van jullie de eerste wil zijn, zal ieders dienaar moeten zijn' (Marcus 10:44).

- ❓ *Welke betekenis heeft deze tekst in jouw leven en in het leven van je gemeente?*
- ❓ *In welke situaties breng je dit principe in de praktijk?*

'Hij die de gestalte van God had, hield zijn gelijkheid aan God niet vast, maar deed er afstand van. Hij nam de gestalte aan van een slaaf en werd gelijk aan een mens. En als mens verschenen, heeft Hij zich vernederd en werd gehoorzaam tot in de dood – de dood aan het kruis.'

Filippenzen 2:6-8

DIENEN BETEKENT STREVEN NAAR GERECHTIGHEID

KERNPUNT → Psalm 146:7-9; Lucas 4:18-19; Matteüs 25:31-46; Deuteronomium 10:17-19; Zacharia 7:9-10; Micha 6:6-8; Jesaja 58:6-10

› FOCUS

Gerechtigheid is de zorg die in de Bijbel in het middelpunt staat. Meer dan 3.000 Bijbelverzen gaan over armoede en rechtvaardigheid.⁵⁹ Het Hebreeuws kent twee begrippen van rechtvaardigheid.⁶⁰ Dat zijn:

Mishpat of ‘corrigerende gerechtigheid’. Die voer je uit namens slachtoffers van onrecht (zie Zacharia 7:9-10; Psalm 146:7-9; Deuteronomium 10:18; Micha 6:6-8).

Tsedaqah, of ‘primaire rechtvaardigheid’. Dat is je superrechtvaardig gedragen. Als iedereen dat zou doen, hebben we die correctieve gerechtigheid helemaal niet nodig. Vaak staan deze woorden *mishpat* en *tsedaqah* bij elkaar (zie Jeremia 22:13-16; Ezechiël 18:5-7).

Wanneer we naar deze beide woorden kijken, wordt duidelijk dat gerechtigheid in de Bijbel sociaal is. Het gaat om rechtvaardig, eerlijk, vriendelijk en gul met elkaar omgaan. Het gaat erom dat je alle mensen geeft waar ze recht op hebben, omdat zij allemaal door God zijn geschapen. Het gaat niet om mijn eigen morele gedrag (zie Job 31:13-23).⁶¹

› PRAKTISCH PERSPECTIEF

- ❓ Als rechtvaardigheid beoefenen betekent dat alle mensen krijgen waar ze recht op hebben als door God geschapen wezens, waar denk je dat een persoon, een dier en de natuur dan recht op heeft?
- ❓ Waar handelen wij als samenleving niet rechtvaardig?
- ❓ Wat kunnen jij en je gemeente doen voor meer sociale gerechtigheid?

‘De rechtvaardige mens lijdt onder deze wereld; de onrechtvaardige niet ... De rechtvaardige mens lijdt onder het onrecht, de nutteloosheid en corruptheid van de wereld. Hij lijdt onder het kapotmaken van goddelijke instellingen als het huwelijk en het gezin. Hij lijdt niet alleen onder deze dingen omdat ze hem het leven moeilijk maken, maar ook omdat hij er iets onmenselijks in herkent. De wereld zegt: Zo is het nu eenmaal. Het zal altijd zo zijn, en zo moet het ook zijn. De rechtvaardige mens zegt: zo zou het niet moeten zijn; dat is niet wat God wil.’

Dietrich Bonhoeffer⁶²

DIENEN BETEKENT GODS KONINKRIJK TASTBAAR MAKEN VOOR ANDEREN

P3

KERNPUNT → Matteüs 6:9-10; Marcus 1:14-15; Lucas 8:1; 9:1-6; Handelingen 1:3; 28:23,30-31

› FOCUS

Wat denk je dat het evangelie is, het goede nieuws dat Jezus predikte? Is het goede nieuws een antwoord op de vraag: hoe kom ik in de hemel? Of gaf Jezus ons veeleer een antwoord op de vraag: Hoe zorg ik ervoor dat er een stukje hemel hier op aarde komt?

Ken je de oude televisieserie Star Trek? Daarvan komt 'Beam me up!' ('Haal me hier vandaan!'). Jezus leert ons precies het tegenovergestelde in het Onze Vader, want Hij zegt: 'Laat uw koninkrijk komen!'

Het Nieuwe Testament is hier heel duidelijk over: het goede nieuws is de komst van het koninkrijk van God, en 'dat we vandaag al kunnen beginnen aan ons nieuwe leven in het koninkrijk van God, als we op Jezus vertrouwen.'⁶³

Daarom moeten wij als volgers van Jezus het begin van het koninkrijk van God laten zien en denken en doen wat past bij de normen van dat koninkrijk. We moeten dat een waarheid maken die onze medemensen kunnen ervaren. 'Het evangelie is inderdaad goed nieuws, vooral voor wie er niet in geloven. Als het evangelie niet het goede nieuws is voor iedereen, dan is het voor niemand goed nieuws.'⁶⁴

› PRAKTISCH PERSPECTIEF

Jezus zegt: 'De tijd is aangebroken, het koninkrijk van God is nabij: kom tot inkeer en hecht geloof aan dit goede nieuws.' (Marcus 1:15).

- ❓ *Waar zie jij dat het koninkrijk van God aanwezig is?*
- ❓ *Hoe leef je het koninkrijk van God uit op je werk, in je dagelijkse leven en in je gezin? Misschien doe je dat wel heel anders dan wat mensen nu gewoon vinden.*

'Veel mensen denken dat Jezus kwam om aan het kruis te sterven. Dat is niet de enige reden. Jezus kwam om het koninkrijk van God te brengen. Zijn evangelie was dat het koninkrijk van God er was. Zijn taak was om dat koninkrijk bekend te maken. Het grote gebod dat Hij ons gaf, was: 'Zoek het koninkrijk van God'. Zijn grote plan was om het koninkrijk van God uit te breiden.'

John Ortberg⁶⁵

DIENEN BETEKENT DE ZEGENINGEN VAN DE SABBAT DELEN MET ANDEREN

KERNPUNT → Marcus 2:23-28; 3:1-6; Johannes 9:13-16; 5:1-16; Deuteronomium 5:13-15; Leviticus 25

› FOCUS

Jezus is Heer van de sabbat (Marcus 2:28). Moet zijn voorbeeld dan niet het model zijn voor hoe we de sabbat vieren? Laten we eens kijken naar hoe Jezus de sabbat hield. Hij ging naar de synagoge (Lucas 4:16). Daarna ging Hij niet snel naar huis. Hij bleef bij de mensen en was bij hen als zij moeilijkheden hadden. Dat deed Hij met opzet, bewust en in het belang van de mensen. Jezus genas ook ziekten op de sabbat die niet direct levensbedreigend waren (Marcus 1:21-26, 29-31; 3:1-5; Johannes 5:5-9; 9:1-14; Lucas 13:10-13; 14:1-5). Dit hoorde bij Jezus' sabbatviering. Blijkbaar was het zo belangrijk voor Hem dat Hij het risico nam om ruzie in de gemeenschap te veroorzaken (Marcus 3:1-6).

De sabbat gaat niet alleen om rust, maar ook om bevrijding. Dat feit is zo oud als de Tien Geboden (Deuteronomium 5:15). Zelfs het sabbatsjaar (Leviticus 25:1-7) en het jubeljaar (Leviticus 25:8-55), maken duidelijk dat milieu en sociale rechtvaardigheid niet onbelangrijk zijn. Het hoort allemaal bij Gods idee van de sabbat.

› PRAKTISCH PERSPECTIEF

In één van zijn boeken schreef de protestantse theoloog Jürgen Moltmann: 'De sabbat maakt duidelijk dat de wereld een schepping is en het is de sabbat die de wereld heiligt en zegent.'⁶⁶

- ❓ *Wat verandert er voor jou als je je medemensen en de natuur behandelt als Gods schepping?*
- ❓ *Jij viert de sabbat. Hoe kun je de zegeningen van de sabbat delen met de mensen om je heen?*

'Sabbatsvrede is in de eerste plaats vrede met God. Deze goddelijke vrede gaat niet alleen om het innerlijk, maar ook om het lichaam. Het gaat niet alleen om individuen, maar ook om het gezin en het volk. Het gaat ook niet alleen om mensen, maar ook om dieren. Het gaat niet alleen om alles wat leeft, maar om de hele schepping van hemel en aarde. Dat vertelt het scheppingsverhaal ons.'

Jürgen Moltmann⁶⁷

KERNPUNT → Johannes 13:13-15

› FOCUS

Het was gebruikelijk om de stoffige voeten van gasten te wassen voor het eten. Meestal deed de laagste dienaar van het huishouden dit. Maar Jezus wilde breken met gewoonten. Hij stond op, deed een handdoek om zijn middel, goot water in een kom en waste de voeten van zijn leerlingen. Hun reacties laten zien hoe bijzonder dit was. Jezus deed dat heel bewust, want Hij wilde een ritueel meegeven aan zijn volgelingen. Een ritueel waaraan zij zich moesten houden, een ritueel dat ze voor elkaar moesten doen. Het gaat niet om reinheid, want Jezus waste de voeten van iedereen, zowel van de reine als de onreine mensen (Johannes 13:10-11). Jezus legde het zo uit: 'Ik heb een voorbeeld gegeven; wat Ik voor jullie heb gedaan, moeten jullie ook doen.' (Johannes 13:15). Voor Jezus betekent deze voetwassing blijkbaar gewoon dienstbaar zijn aan zijn leerlingen. Deze daad van dienstbaarheid is heel belangrijk voor Hem. Op hun laatste avond samen gaf Hij zijn leerlingen de opdracht om er een ritueel van te maken. Ze moeten doen wat Hij deed: voor elkaar, telkens weer.

Er is nog iets erg belangrijk: Jezus waste de voeten van al zijn leerlingen. Hij sloot niemand buiten, zelfs Judas niet. En dat terwijl Jezus wist dat hij na een paar uur de soldaten zou brengen. Jezus wilde onvoorwaardelijk dienen, zonder daarvoor iets terug te krijgen of te verwachten. Zijn volgelingen moeten hetzelfde willen doen. Dat is de 'handdoekmentaliteit'.

› PRAKTISCH PERSPECTIEF

In onze gemeenten vindt de voetwassing meestal alleen plaats samen met het Avondmaal. Dat hoeft niet. De voetwassing als een ritueel van onvoorwaardelijke dienstbaarheid heeft een eigen betekenis. In Johannes 13 wordt niet eens verwezen naar de klassieke viering van het avondmaal. Daarom is de opdracht: voeten wassen! Vandaag! Thuis! Bijvoorbeeld de voeten van je gezin en je vrienden. Leg ze uit waarom je het doet en voel wat dit doet met je relatie. Een kleine tip: badzout toevoegen aan het water en voetcrème maken de ervaring nog specialer.

🔍 *Wat helpt jou om anderen onvoorwaardelijk te dienen, zonder daar iets voor terug te krijgen of te verwachten?*

'Jezus, die wist dat de Vader Hem alle macht had gegeven, dat Hij van God was gekomen en weer naar God terug zou gaan, stond tijdens de maaltijd op. Hij legde zijn bovenkleed af, sloeg een linnen doek om en goot water in een waskom. Hij begon de voeten van zijn leerlingen te wassen en droogde ze af met de doek die Hij omgeslagen had.'

Johannes 13:3-5

DIENEN BETEKENT TOT ZEGEN ZIJN VOOR ONZE WERELD

KERNPUNT → Genesis 12:1-3; Matteüs 25:31-40

› FOCUS

Heb jij een antwoord op de vraag wat de betekenis is van je leven? Dat is niet makkelijk! De vraag is moeilijk en ingewikkeld, maar dit kan helpen. Omarm de opdracht die God aan Abram gaf en maak er een opdracht voor jezelf van: 'Ik zal je tot een groot volk maken, Ik zal je zegenen, Ik zal je aanzien geven, een bron van zegen zul je zijn. Ik zal zegenen wie jou zegenen, wie jou bespot, zal Ik vervloeken. Alle volken op aarde zullen wensen gezegend te worden als jij.' (Genesis 12:2-3)

Het zou heel goed zijn voor onze wereld en onze samenleving als wij als Adventkerk beseffen dat we een zegen willen zijn voor de wereld. Niet alleen met woorden, maar ook door te doen. Dan worden we mensen die zegeningen uitspreken en een zegen zijn.

Aan de ene kant is het onze opdracht deze wereld hoop te geven door mensen gerust te stellen. En door het goede van deze wereld te zien en daarover te praten. Dat deed Dietrich Bonhoeffer. Zelfs al leefde hij tijdens het verschrikkelijke nazi-regime, hij kon nog steeds schrijven: 'Het antwoord van de rechtvaardige op het lijden dat de wereld hem toebrengt, is een zegen zijn voor deze wereld. Dat was Gods antwoord op de wereld, die Christus kruisigde: zegenen. God slaat niet net zo hard terug. Rechtvaardigen doen dat daarom ook niet. Oordeel niet, scheld niet, maar zegen. Deze wereld zou geen hoop hebben als het niet zo was. De wereld leeft en heeft een toekomst door de zegeningen van God en de rechtvaardigen. Zegen, leg iemand de handen op en zeg: ondanks alles hoor je bij God. Zijn we misschien veel te weinig een zegen?'⁶⁸ Zegenen we misschien veel te weinig?

Mattheüs 25:31-40 maakt ook duidelijk dat Jezus geen mooie woorden van ons wil horen. Hij wil dat we zelf een zegen zijn voor anderen. Want God heeft ons al enorm gezegend: met bezittingen, met onderwijs, met een gezin, met goed gezelschap ... en met een geloof dat bergen kan verzetten.

› PRAKTISCH PERSPECTIEF

Schrijf een zegen op voor iemand uit je eigen vriendenkring. Wees zo precies en praktisch mogelijk. Leg je hand op hem of haar en geef dan die zegen.

❓ *Hoe voelt het om een ander te zegenen?*

'De wereld leeft en heeft een toekomst door de zegen van God en de rechtvaardigen. Zegen, leg iemand de handen op en zeg: ondanks alles hoor je bij God.'

Dietrich Bonhoeffer⁶⁹

In het Nieuwe Testament staat het Griekse woord ekklesia. Dat betekent een kerkvergadering of samenkomst van christenen. De vertalers van de Septuaginta gebruikten het ook voor de oudtestamentische bijeenkomst van Gods volk. Ze kozen blijkbaar expres een woord met politieke bijbetekenissen. Ekklesia werd sinds de 5e eeuw voor Christus al gebruikt om de algemene vergadering van de burgers van een Griekse stad te beschrijven die mochten stemmen. Die vergadering werd bijeengeroepen om beslissingen te nemen die de hele stad aangingen. Hier moesten de lezers van het Nieuwe Testament aan denken bij de ekklesia van Jezus. Schrijver John Reimer zegt daarom:

*'Als ekklesia is Jezus' kerk verantwoordelijk voor het welzijn in deze wereld. Als je dit publieke karakter van de ekklesia weglaat, is het een vergadering van een massa mensen die uit de wereld zijn weggerukt. Mensen die zich niet meer verantwoordelijk voelen voor de wereld en zich alleen bezighouden met hun eigen redding.'*⁷⁰

De kerk is een plaats waar gelovigen verantwoordelijkheid nemen voor deze wereld. Dat is een bijzondere gedachte voor mij. Is het dat ook voor jou?

VERZOENEN

10

Verzoen en genees! In de relaties van mensen met God en met elkaar. We hopen dat dit hoofdstuk je hierbij helpt.

VERZOENEN

KERNPUNT → 2 Korintiërs 5:17-21; Matteüs 18:21-35; Psalm 32:1-7; Lucas 15:11-24

› THEMA

Jezus is het middelpunt van zendingsactiviteiten die gaan over verzoening. Verzoening is respectvol naar andere mensen en neemt hen serieus. Mensen uitnodigen om zich met God te verzoenen is alleen geloofwaardig wanneer een gemeente die verzoening zelf ook ervaart. Dat begrijpen gemeenten waarin alle leeftijden zijn vertegenwoordigd.

Vooraf jongeren zijn erg gevoelig voor situaties waarin gemeenteleden doen wat ze zeggen. Jonge mensen zeggen dat ze hun niet-adventistische of niet-christelijke vrienden willen uitnodigen voor naar de kerk. Maar ze zijn vaak terughoudend. Niet alleen vanwege de culturele verschillen, maar ook omdat ze merken dat de boodschap en de boodschapper niet hetzelfde zijn en doen.

Het meest overtuigende wat een gemeente kan doen, is dus een gemeente zijn van echte verzoening. Gemeenten met alle leeftijden, promoten het idee dat alle leden zijn geroepen om vertegenwoordigers van Jezus te zijn. Zij zorgen er ook voor dat het evangelie waarheid wordt in hun leven.

› FOCUS

Perspectief 1: Verzoening - vrede hebben met God

'Vrede' betekent geen vaag gevoel van innerlijke rust. Het is een objectief feit van een nieuwe relatie met God. Een relatie die praktische gevolgen heeft voor alles in het leven.

- ❓ *Hoe verandert Gods vergeving jouw relatie met Hem?*
- ❓ *Waar ervaar je echt de vrede die Hij je wil geven?*

Perspectief 2: Verzoening - vrede hebben met mijn medemensen en met mezelf

Er is maar één persoon nodig om te vergeven, maar voor verzoening zijn er twee nodig. Vergeving is besluiten om iemand niet langer aansprakelijk te stellen (de schuld te geven) voor onrecht. Verzoening betekent dat twee partijen elkaar in de toekomst in de ogen kunnen kijken.

- ❓ *Wat zijn enkele andere verschillen tussen vergeving en verzoening?*

Perspectief 3: Verzoening - een kwestie van geloofwaardigheid

Vergeving en verzoening in de praktijk brengen: dat betekent dat een christelijke gemeente haar geloof echt ervaart.

- ❓ *Merk jij iets van de bereidheid in de gemeente om te vergeven en verzoening in de praktijk te brengen?*
- ❓ *Waarom is het belangrijk dat wij als christenen verzoening geloofwaardig ervaart?*

Perspectief 4: Verzoening – de oorsprong van diepgaande verandering

Wanneer mensen Gods gave van verzoening ervaren, verandert er veel.

Genade is gratis, omdat Jezus de prijs voor onze overtredingen heeft betaald. Genade is eigenlijk niet eerlijk en daarom is het zo moeilijk te begrijpen. Het begint en eindigt met verzoening. We kunnen het leven ten volle leven als er genade is. Het is een onbegrijpelijke gift van genade: God zelf brengt ons naar het doel. Tot voorbij de dood en het graf!

❓ *Waar heb je zelf de kracht van Gods verzoenende genade ervaren?*

Perspectief 5: Verzoening - de kern van onze boodschap

In een wereld vol strijd en haat is het belangrijker dan ooit dat mensen de boodschap van verzoening horen en ervaren. De essentie van onze boodschap moet zijn dat God, in zijn onpeilbare genade, de gave van verzoening wil geven aan alle mensen.

❓ *Wat motiveert je om andere mensen te vertellen over Gods gift van verzoening?*

❓ *Wat ontmoedigt je of houdt je daarbij tegen?*

Perspectief 6: Verzoening - zelf praktische stappen zetten

God wil dat we zelf de eerste stap zetten om het goed te maken met onze medemensen. Echte verzoening voelt iedereen die erbij betrokken is.

❓ *Wat spreekt je het meest aan in het verhaal van de verloren zoon?*

❓ *Welke symbolen of 'ceremoniën' voor verzoening ken je?*

Het meest overtuigende wat een gemeente kan doen, is een gemeente zijn waar verzoening wordt uitgeleefd.

VERZOENING - VREDE HEBBEN MET GOD

KERNPUNT → 2 Korintiërs 5:19; Romeinen 5:1

› FOCUS

Je vindt het Griekse woord voor verzoening [*katallasso*] vaker in het Nieuwe Testament. Bijvoorbeeld in 2 Korintiërs 5:18-20. Deze tekst gaat over de relatie tussen God en mensen. Verzoening betekent woede en vijandigheid vervangen door liefde en vrede. ‘Als rechtvaardigen aangenomen zijn’ (Romeinen 5:1) betekent niet dat ik genoeg heb gedaan om een goed mens te zijn en dat God mij daarvoor beloond. Het beschrijft een nieuwe relatie met God. Hij maakt een nieuw leven leiden mogelijk. En daarom kan ik hoopvol naar de toekomst kijken. ‘Vrede’ is niet alleen een gevoel van innerlijke rust, maar een objectief feit: Een nieuwe relatie met God. Alles wat met mijn redding te maken heeft, komt door het verzoenende werk van Jezus Christus. ‘Vrede’ is een holistisch begrip in de Bijbel en heeft een voelbare invloed op ons leven.

‘Vrede betekent niet de afwezigheid van moeilijkheden, maar is de aanwezigheid van God.’

Eva von Tiele-Winckler, Duitse diacones, 1866–1930

‘Vrede (*sjalom* in het Hebreeuws) is een relationeel en sociaal begrip van relaties. Het gaat uit van de relatie tussen God en mensen. Het leven, vrede en welzijn bestaan alleen als er werkelijk een relatie is met God en met anderen (Rechters 18:6; 1 Samuel 20:13). Alleen dan kan iemand ‘in vrede leven’, ‘in vrede gaan’ en ‘in vrede sterven’. Vrede beschrijft het welzijn, de veiligheid en de rechtvaardigheid (het rechtssysteem) van een samenleving. Dat geldt voor relaties naar binnen en naar buiten, dus voor de verhouding met andere stammen en volken (1 Samuel 7:14; 1 Koningen 4:24; Deuteronomium 20:10) Vooral dit soort vrede wordt bedoeld met: ‘Vrede zij met u!’ (Genesis 43:23; Rechters 19:20). Deze groet is een traditionele zegen geworden ... Vrede blijft een belofte in het Nieuwe Testament. De vrede die volmaakt werd in Christus, zal alleen in de eeuwigheid compleet zijn (2 Petrus 3:13; Openbaring 21:1). ... In vrede die Christus brengt, zitten alle zegeningen die God ooit gaf over de hele geschiedenis van zijn omgang met mensen. Vanaf het oude vredesverbond met zijn volk, tot het koninkrijk van vrede dat komt na de terugkeer van Christus.’⁷¹

› PRAKTISCH PERSPECTIEF

James Bryan Smith, een Amerikaanse predikant, schreef: ‘Ik deed mijn best om niet te vallen. Omdat ik aan valstrikken dacht, waren het valstrikken waar ik in viel. Pas toen ik Gods vergeving leerde kennen, stopte ik met de hele tijd kijken naar de zonde. In plaats daarvan keek ik naar God.’⁷²

🔍 *Hoe verandert de vergeving van God jouw relatie met Hem?*

VERZOENING - VREDE HEBBEN MET ANDEREN EN MET MEZELF

KERNPUNT → 1 Johannes 4:19-21; Micha 7:18-19

› FOCUS

‘Dat we van God houden, is te zien aan hoe we in de gemeente van elkaar houden. En aan hoe we vergeven als we elkaar onrecht hebben gedaan. Wat we niet hebben geleerd te doen in de gemeente als het gezin van God, kunnen we buiten onze gemeente zeker niet.’⁷³

Er is maar één persoon nodig om te vergeven, maar voor verzoening zijn dat er twee. Vergeving heeft te maken met onze wil en vastbeslotenheid. God zelf is het voorbeeld van hoe we om kunnen gaan met mensen die ons onrecht hebben aangedaan. Hij koos ervoor ons niet verantwoordelijk te houden voor onze fouten. God heeft het volste recht ons te straffen. Maar hij vergeeft ons, en dat betekent dat Hij ervoor kiest ons niet te straffen. Dat is de gedachte achter het voorbeeld van onze zonden die in de diepste diepten van de zee worden geworpen. De diepste plek van de oceanen op aarde is op 11.034 meter in de Marianentrog in de Stille Oceaan. Wat een geweldige vergelijking! Als God onze zonden zo diep laat wegzinken, dan kunnen en moeten we ze loslaten. Laat het rusten. Dat geldt voor dingen die met onszelf te maken hebben en voor hoe we omgaan met anderen.

Verzoening gaat verder. Je besluit niet alleen dat je iemand vrijspreekt van zijn verdienste straf. Als je dat doet, raakt de relatie eerst uit evenwicht. Wie iemand vergeeft en dus besluit niet te straffen, heeft een hogere positie dan wie ontvangt. Verzoening gaat verder dan dat! en De benadeelde persoon neemt afstand van zijn hogere positie, zodat beide partijen elkaar in de ogen te kunnen kijken. Dat betekent niet dat de relatie

precies hetzelfde hoeft te blijven. Soms kun je je verzoenen met een ex-dader en toch afstand houden, om jezelf te beschermen. Wanneer mensen zich met elkaar verzoenen, scheppen ze niet alleen vrede, maar leven ze dat ook in de praktijk uit.

› PRAKTISCH PERSPECTIEF

C.S. Lewis vergeleek wat er bij verzoening gebeurt met ‘druppeltjes van genade’, iets dat een diep verlangen opwekt naar ‘de geur van een bloem die we niet hebben gevonden, de echo van een deuntje dat we nog niet hebben gehoord, nieuws uit een land dat we nog nooit hebben bezocht.’⁷⁴

❓ *Waar heb je dit effect van verzoening zelf ervaren?*

Er is maar één persoon nodig om te vergeven, maar voor verzoening zijn er twee nodig.

KERNPUNT → **Matteüs 5:23-24; 18:21-35**

› FOCUS

In de Bergrede wil Jezus de waarde van het aanbidden van God niet minder maken. Maar voor Hem is verzoening tussen mensen belangrijker (Matteüs 5:23-24). Je kunt niet verbonden zijn met God als je weigert tegenover een ander te erkennen dat je hem of haar onrecht hebt aangedaan. Jesaja wees het volk van God er al op hoe onoprecht het deed (Jesaja 1:10-17).

‘Niemand kan altijd doen wat goed is, nooit iemand pijn doen of beledigen, en altijd voldoen aan alle verwachtingen en eisen van zijn medemensen. Dat kan ook de beste christen niet. Zelfs wedergeboren christenen zien de dingen niet altijd even scherp. Ze zijn niet foutloos of zondeloos. Ze doen soms dingen met de beste bedoelingen, die toch helemaal verkeerd kunnen zijn ... De gevolgen [van deze onvolmaaktheid] merk je snel: we voelen ons ergens door beledigd. En daar hebben wij zelf het meeste last van. We trekken ons terug in onszelf of nemen openlijk afstand. We beëindigen vriendschappen, leggen alle verantwoordelijkheden in de gemeente neer, gaan naar een andere gemeente of, nog erger, we verdwijnen uit teleurstelling helemaal uit de gemeente. De meest voorkomende reden dat mensen een gemeente verlaten is vanwege een conflict met iemand anders, niet omdat zij het niet eens zijn met het geloof.’⁷⁵

Toen Petrus naar Jezus kwam en vroeg hoe vaak hij zijn broeder moest vergeven, vertelde Jezus over de dienaar die niet kon vergeven. Er is een idee waar we maar niet van af komen. En is niet alleen bekend onder christenen: ‘Vergeven is vergeten.’ In

dit voorbeeld zien we dat de koning (dat is God) eerst vergaf, maar later heus niet was vergeten wat Hij had vergeven. Vergeving betekent dat je niet wenst dat iemand de straf krijgt die hij misschien wel verdient. Niet meer nadenken over de schuld en de pijn die je hebt is wilskracht. Volgens Jezus is het onze opdracht anderen ook te vergeven als wij zelf vergeving ontvangen van God. Is onze houding niet vergevingsgezind? Dan kan dat uiteindelijk voor ons allemaal betekenen dat we Gods vergeving ook niet meer ontvangen. Net als die dienaar die niet kon vergeven dus. Maar als vergeving en verzoening in de praktijk worden gebracht, laat het zien dat een christelijke gemeente echt doet wat zij gelooft.

› PRAKTISCH PERSPECTIEF

- ❓ *Waarover heb je wel eens ruzie meegemaakt in je gemeente?*
- ❓ *Welke rol speelden vergeving en verzoening in dat conflict?*

‘Niet vergeven is net als het drinken van rattengif en dan wachten tot de rat doodgaat.’

Anne Lamott⁷⁶

VERZOENING – DE OORSPRONG VAN DIEPGAANDE VERANDERING

KERNPUNT → Psalm 32:1-7; 2 Korintiërs 5:17

› FOCUS

Stel, ik heb iets verkeerd gedaan en ik ben schuldig, dan kan ik op drie manieren reageren. Ik kan ontkennen, het kleiner maken of het verbergen. Misschien voel ik me in het begin iets beter. Eventjes. Blijvende zekerheid of bevrijding van die last zal ik in elk geval niet vinden. Het is voor mij vandaag niet anders dan wat David in zijn psalm schreef. Het belangrijkste is dat mijn zonde en schuld moeten worden vergeven en bedekt door God. Iets is niet opgelost omdat ik er klaar mee ben. De gift van verzoening die Jezus aanbiedt, zorgt ervoor dat ik nederig erken dat ik een zondaar ben en tegelijkertijd gerechtvaardigd ben. Ik ben een nieuw mens in Christus. Toch blijf ik onvolmaakt en zondig. Juist daarom is Gods belofte van verzoening ook voor mij bedoeld: ik ben gered door God. En ik hoef mezelf niet meer te rechtvaardigen. Ik heb vergeving ontvangen en een nieuw begin.

‘Het is als een feest na een lange periode van rouw, als een warm vuur in de kou van de nacht, als een brede poort in een stenen muur die wordt opengegoid voor de zon, als een brief na een lange stilte, als een onverwachte begroeting, als een groen blad op droge takken, als een kus die zegt: ‘Ik vind je toch nog steeds aardig.’ Dat is verzoening. Zo moet echte vrede zijn. Dat is verzoening. Dat is genade en vergeving.’

Jürgen Werth⁷⁷

Gods gift van verzoening geeft me de vrijheid. . .

- ... om mijn aandeel in conflicten in te zien en te erkennen.
- ... om mijn schuld en mijn tekortschieten duidelijk te maken.
- ... om God en anderen om vergeving te vragen.
- ... om anderen gerust te stellen: God vergeeft hen.
- ... om mezelf te laten veranderen door God en anderen.

Verzoening met anderen betekent. . .

- ... de waarheid zoeken en hardop uitspreken.
- ... aandachtig en met medeleven luisteren.
- ... vergeving vragen en anderen vergeven.
- ... vergeving in laten zien met woorden en daden.
- ... vertrouwen opbouwen en positieve ervaringen met elkaar.
- ... samenwerken voor nieuwe en rechtvaardige manieren om samen te leven.

› PRAKTISCH PERSPECTIEF

Genade is gratis, omdat Jezus de prijs heeft betaald voor wat wij verkeerd hebben gedaan. Genade is niet eerlijk en daarom is het zo moeilijk te begrijpen. Het begint en eindigt met verzoening. Het is nauwelijks te bevatten, de gift van genade van God die ons naar het doel brengt. Voorbij de dood en het graf.

🕒 *Waar heb jij de kracht van Gods verzoenende genade ervaren?*

KERNPUNT → 2 Korintiërs 5:18-20

› FOCUS

‘God zelf spreekt door het evangelie zoals de apostel dat deelt. Jezus Christus praat tegen ons via zijn apostel. “God doet door ons zijn oproep” (2 Korintiërs 5:20) en beschrijft het wonder van de genade van God: het dringt zichzelf aan niemand op. Zijn vertegenwoordigers oordelen niet, maar bieden verzoening aan. God legt het geven van vrede niet op, maar Christus “doet een oproep” via zijn vertegenwoordigers. ... Dat is ... de krachtigste uitdrukking Christus’ liefde, die Hij via zijn vertegenwoordigers geeft: Hij roept ons op, Hij laat ons zijn aanbod zien en nodigt ons uit. Voor de Griekse geest is dat een belachelijke gedachte: een god die een oproep doet is een zwakkeling. Voor de Joodse religie is dat een diepe belediging: een god die alleen oproept niet hard ingrijpt, de goddelozen vernietigt en de goeden beloont, is een zwakke god ... Maar dat oproepen tot is de kern van het evangelie. Paulus heeft de opdracht gekregen juist dat te prediken.¹⁷⁸

Als je het christelijk geloof wilt begrijpen, dan moet je Gods genade begrijpen. Dat zit achter de boodschap van verzoening. God komt bij ons in Jezus. Hij spreidt zijn armen wijd en biedt iedereen verzoening aan. Deze ervaring zet alles in beweging. Andere mensen moeten die boodschap ook horen. God wil in zijn onvoorstelbaar grote genade zijn geschenk van verzoening geven aan ons allemaal. Onze wereld is vol van haat en nijd. Het is dus belangrijker dan ooit dat mensen deze boodschap van verzoening horen en ervaren. ‘Onder de vlag van verzoening is het doel van elk aspect van onze opdracht en evangelisatie het opnieuw opbouwen van de relatie met God die we zijn kwijtgeraakt of die is verbroken.’¹⁷⁹

› PRAKTISCH PERSPECTIEF

‘De wereld kan bijna alles net zo goed of beter doen dan de gemeente van Christus. Je hoeft geen christen te zijn om huizen te bouwen, de hongerigen te voeden en de zieken te genezen. De wereld kan dat ook en misschien zelfs beter. Er is maar één ding dat de wereld niet kan doen. De wereld kan geen genade aanbieden.’⁸⁰

❓ *Wat motiveert je om anderen te vertellen over Gods aanbod van verzoening?*

❓ *Wat ontmoedigt je of houdt je tegen?*

‘Als volk hebben we veel licht ontvangen. De Heer heeft ons dit licht toevertrouwd voor het welzijn en als zegen van de wereld. Het gebruiken van verzoening is aan ons gegeven. Met kracht van boven moeten we de mensen smeken zich met God te verzoenen (...) De macht die wij krijgen, is net zo sterk als de eenheid van de leden en hun liefde voor God en voor elkaar.’

Ellen G. White⁸¹

VERZOENING - ZELF PRAKTISCHE STAPPEN ZETTEN

KERNPUNT → Lucas 15:11-24

› FOCUS

De Bijbel roept ons als christenen op om zelf de eerste stap te zetten. Wanneer we zelf iets verkeerd hebben gedaan tegen een ander (Matteüs 5:23-24), en wanneer iemand anders iets verkeerd heeft gedaan tegen ons (Matteüs 18:15). De eerste stap zetten is daarom ook geen teken van zwakte, het is juist precies wat God wil.

Het verhaal van de verloren zoon laat goed zien hoe verzoening kan werken. In elk geval voor de jongste zoon. Hij zette de eerste stap en ging op weg naar zijn vader. Wat hij meemaakte toen hij thuis kwam, had hij nooit gedacht. Status en waardigheid? Het kon de vader op dat moment niets schelen. Toen hij zijn zoon in de verte zag, begon hij meteen te rennen. Hij sloeg zijn armen om zijn jongen heen. En die rook vast nog steeds naar varkensstal. Erg fris zal hij er ook niet uitgezien hebben. De jongere zoon werd bedolven onder symbolen van verzoening: een ring om zijn vinger, de beste kleren en een fantastisch feest met het gemeste kalf. De vader nam deze thuiskomer

‘Mag de hand van God een zacht kussen zijn om je hoofd op te laten rusten. Maar als je je met iemand moet verzoenen, mag je dan op een steen slapen.’

Traditionele Ierse zegen

niet op als ingehuurde arbeider, maar hij ontving hem als zijn eigen zoon. Net zoals het eerst was. ‘Het oude Israël vierde ook de verzoening. Er was een ceremonie, er waren offers en er was een Grote Verzoendag. Daar kunnen we wat van leren. Wanneer je verzoening laat zien in een ceremonie (een officiële bijeenkomst), kun je het echt ervaren. Het kan een brief zijn, een gebaar zonder woorden of weer iets anders. Natuurlijk is er geen recept voor dat elke keer werkt. Het is altijd belangrijk voor mensen om met elkaar te praten en samen naar een oplossing te willen zoeken.’⁸²

Ik kan leren anderen te zien door de ogen van een liefhebbende God, En ik kan leren om zelf de eerste stap te durven zetten. Dat kan ik omdat God naar mij kijkt en zegt: ‘Heel goed! Het is goed dat je er bent. Er is niets en niemand die je uit mijn hand kan wegtrekken.’ Geef je over aan deze liefde van God. Dan zijn we niet alleen verzoend met God, maar ook met onszelf en met elkaar.

› PRAKTISCH PERSPECTIEF

- ❓ *Is er iemand die spontaan in je gedachten komt als je denkt aan dingen weer goed maken of om vergeving te vragen?*
- ❓ *Welke stappen naar verzoening kun jij vandaag zetten?*

Voor de apostel Paulus kun je verzoening niet los zien van de dood van Jezus Christus aan het kruis. Het kruis is een machtig symbool voor verzoening: als we het kruis beter bekijken, ontdekken we de twee dimensies waarvoor verzoening nodig is. Ten eerste heb je die verticale balk. Dat is de relatie tussen God en mens. Die doorbreekt de scheiding en staat voor een nieuwe verbintenis. Voor een levende verbondenheid, omdat we zijn verzoend met God in Christus. Dan is er de horizontale balk. Die staat voor onze onderlinge relaties als mensen. Als we met God verzoend zijn, heeft die verzoening ook invloed op onze gewone relaties. Er groeit nieuw vertrouwen.

→ *The Grace Card* is een film uit 2010, van regisseur David G. Evans. Dit is een enorm inspirerende film over schuld, vergeving en verzoening.

Begeleid mensen van verschillende leeftijden. Maak het een onderdeel van je geloofsleven. Wij hopen dat dit hoofdstuk daarbij helpt.

MENTOR ZIJN

KERNPUNT → 2 Timoteüs 2:2; Handelingen 11:25; Johannes 21:15; 1 Korintiërs 12:7

› THEMA

Jezus was een mentor voor zijn leerlingen, Mozes was een mentor voor Jozua, en Barnabas voor Paulus en Marcus. Jonge mensen hebben hun ouders als voorbeeld. Maar zij hebben meer volwassenen nodig in hun leven. Mensen die levende rolmodellen (voorbeelden) zijn. Gemeenten zorgen ervoor dat er vriendschappelijke relaties zijn tussen de verschillende leeftijden. Maar dat is niet genoeg. Gemeenten moeten ook mentoren trainen die anderen begeleiden op hun geloofsreis. 'De klassieke definitie van mentorschap is die van een ouder en ervaren iemand die een gids is. Iemand die geaccepteerd wordt door de jongere. Iemand die kan helpen de overgang naar volwassenheid makkelijker te maken door een mix van steun en uitdaging.' Jongeren die relaties hebben met zorgzame volwassenen, nemen minder risico's. Ze hebben meer zelfvertrouwen en helpen anderen eerder dan jongeren die zulke relaties niet hebben. Dat betekent dat mentoren in de gemeente kinderen, tieners en jongeren kunnen helpen om te groeien in hun geloof, zodat zij de uitdagingen van het leven aankunnen. Dat is ook nodig voor pas gedoopte leden en geïnteresseerde bezoekers. Jongeren kunnen net zo mentor zijn voor ouderen.

› FOCUS

Perspectief 1: Mentor zijn betekent geven

Mentoren zien meer dan de buitenkant. Zij kijken holistisch naar de mensen die zij begeleiden. Ze zien hun hele persoonlijkheid en geloof, met alle uitdagingen en mogelijkheden die daarbij horen. Mentoren willen zich altijd aanpassen en blijven proberen. Ze bekijken het vanuit een andere hoek, volgen een nieuwe aanpak, vernieuwen de relatie en steken nog meer energie in de gemeenschappelijke reis met de mensen die zij begeleiden. Ze geven dus niet op. Mentoren brengen hun eigen persoonlijkheid en ervaring mee om hun leerlingen te helpen.

- ❓ *Lees Handelingen 9:26-30. Denk na over de mentorrelatie tussen Barnabas en Paulus. Welke dingen maken indruk op je? Wat zou je zelf ook zo willen meemaken?*
- ❓ *Toen deze mentorrelatie begon, had Paulus geen goede reputatie onder de christenen. Hoe ondersteunt jouw gemeente jonge mensen? Hoe kijken we voorbij reputaties of uiterlijkheden: hoe zien we de echte mens?*

Perspectief 2: Mentor zijn betekent relaties vormen

Mentor zijn gaat pas echt goed als twee mensen elkaar vertrouwen en groeien tijdens dat proces. En door hun persoonlijke relatie met elkaar. Om in het leven en in je geloof te groeien zijn nodig: aandacht, zorg, tijd en gebed. Mentor zijn is geen methode of trucje, maar een relatie.

Hoe ontwikkelen vertrouwen en relaties zich in jouw gemeente?

- ❓ Lees 1 Petrus 2:2; 2 Tessalonicenzen 1:3; 3:12. *Waarom is het belangrijk om te groeien in geloof, vertrouwen en liefde?*
- ❓ *Hoe ontwikkelen vertrouwen en relaties zich in jouw gemeente?*
- ❓ *Hoe kunnen vertrouwen en relaties worden verbeterd?*
- ❓ *Ga daar praktisch mee aan de slag. Zoek een gebedspartner, 'adopteer' een jongere of volwassene en bidt voor hem of haar.*

Perspectief 3: Mentor zijn betekent groeien

Mentor zijn staat voor groei. Een mentor helpt iemand bij het ontwikkelen van een volwassen, gezonde en gelovige persoonlijkheid. Dat betekent geduldig zijn en tijd steken in de juiste liefdevolle zorg.

- ❓ *Welke uitdagingen voor ontwikkeling en groei zie jij?*
- ❓ *Wat kan hierbij helpen?*
- ❓ *Hoe pakt een gemeente deze uitdagingen aan? Hoe zorgen gemeenten dat mensen kunnen groeien?*

Perspectief 4: Mentor zijn betekent kracht geven

Mentor zijn betekent ook iemand kracht geven. Mentoren brengen hun eigen kennis en inzichten over. Maar dat is niet het enige. Ze helpen hun leerlingen ontdekken wat hun sterke punten zijn, en hun mogelijkheden en kwaliteiten. Samen zoeken ze naar manieren om de gaven van de jongere in de praktijk te ontwikkelen en gebruiken.

- ❓ Lees 1 Petrus 4:10. *Waarom moedigt Petrus ons aan?*
- ❓ *Wat denk je dat er gebeurt als alle mensen in de gemeente proberen om de anderen te dienen en daarvoor hun gaven gebruiken?*
- ❓ *Wat zijn volgens jou jouw gaven en sterke punten? Wie zou je daarmee kunnen helpen en ondersteunen?*

- ❓ *Hoe kan jouw gemeente empowerment verbeteren en zorgen voor persoonlijke groei en ontwikkeling?*

Perspectief 5: Mentor zijn betekent een voorbeeld zijn

Jonge mensen hebben volwassenen nodig als voorbeelden (rolmodellen). Die volwassenen moeten echt en open zijn over hun eigen leven en hun eigen vragen, twijfels en moeilijkheden. Zij moeten kunnen laten zien hoe je geloof succesvol beleeft en uitoefent. Misschien is het belangrijkste wel dat zij dat ook kunnen als dingen mislukken.

- ❓ *Welke verwachtingen heb je van een voorbeeld of rolmodel? Kloppen jouw verwachtingen?*
- ❓ Lees Filippenzen 3:17. *Je bent zelf ook een rolmodel: wat denk je als je dat leest?*
- ❓ *Wat moet er in jouw leven gebeuren voor je net als Paulus kunt zeggen: 'Volg mijn voorbeeld'?*

Perspectief 6: Mentor zijn is doorgeven

Mentorschap gaat dus over groei. Het betekent het doorgeven van jouw kennis, inzicht en de ervaring.

- ❓ *Waar in ben jij vooral goed?*
- ❓ Lees 2 Timoteüs 2:2. *Wat heb jij geleerd, misschien ook met de hulp van iemand anders, dat je kunt doorgeven?*
- ❓ *Hoe kan dat er in de praktijk uitzien?*

MENTOR ZIJN BETEKENT GEVEN

P1

KERNPUNT → Handelingen 11:25

› FOCUS

‘Mentor zijn’ komt uit de Odyssee van Homerus. Odysseus vraagt zijn vriend Mentor om zijn zoon advies, begeleiding en les te geven als Odysseus zelf weg is. Deze man, Mentor, wordt zo gids en leraar, rolmodel en vriend, meester en leraar.

‘Mentor zijn’ komt niet voor in de Bijbel, maar je vindt wel voorbeelden in het Oude en in het Nieuwe Testament. Al snel zien we in het Oude Testament dat God een mentor samenbrengt met een leerling, zodat de oudere persoon kennis en ervaring kan doorgeven. De mentor zorgt voor begeleiding en ondersteuning en geeft wat nodig is. Zo bereidt hij de jongere voor op zijn toekomstige rol en werk (Deuteronomium 1:38). Jezus zelf had ook diverse mentorrelaties. Die bekijken we hieronder.

‘Een mentor is iemand met een dienende, gevende en aanmoedigende houding. Een mentor ontdekt de kwaliteiten van iemand die zich nog ontwikkelt en ondersteunt hem of haar op de weg naar de ontplooiing van diens volledige potentieel.’

Robert Clinton⁸⁴

De christenen waren nog steeds bang voor Paulus. Die heette eerst Saulus en vervolgde hen. De Joden wilden Paulus doden, omdat hij christen was geworden. Toen zorgde Barnabas voor Paulus, leidde en ondersteunde hem. Dat was een risico voor Barnabas. Hij nam Paulus mee en bracht hem naar de apostelen in Jeruzalem. Daar nam hij het voor hem op en verdedigde hem (Handelingen 9:26-30). Daarna gingen hun wegen uiteen totdat Barnabas op een later tijdstip als mentor naar Tarsus reisde om zijn leerling op te zoeken (Handelingen 11:25). De twee reisden samen naar Antiochië, waar ze een jaar lang samenwerkten en waar ze werden geroepen om de eerste zendelingen te worden. Zij werden uitgezonden en de gemeente gaf hun de zegen voor die reis. Hun wegen gingen pas weer uiteen toen Barnabas opnieuw een risicovolle leerling wilde aannemen. Paulus wilde liever samenwerken met een meer betrouwbare reisgenoot. Barnabas wist wat hij deed. Hij was moedig en zag snel de kwaliteiten van Paulus. Hij vergat Paulus niet en spaarde geen moeite om hem op te zoeken en te beschermen. Hij gaf zijn tijd, energie en ook zichzelf om Paulus te ondersteunen en hem voor te bereiden op de (geestelijke) uitdagingen van het leven.

› PRAKTISCH PERSPECTIEF

- ❓ *Wie is een mentor voor jou geweest? Hoe heeft hij of zij jou beïnvloed?*
- ❓ *Barnabas keek verder dan de buitenkant en ontdekte waarom Paulus zo'n bijzonder mens was. Probeer eens net zo te kijken naar de mensen in je jeugdgroep of gemeente, en probeer de kwaliteiten te ontdekken van iemand van wie jij de mentor zou kunnen zijn.*

MENTOR ZIJN BETEKENT EEN RELATIE AANGAAN

KERNPUNT → Johannes 21:15

› FOCUS

Alleen in een veilige omgeving voelt het goed om te praten over successen en mislukkingen, sterke en zwakke punten. Een leerling moet zich dus veilig en beschermd voelen. Er zijn twee mensen nodig die open willen zijn, elkaar beter willen leren kennen en elkaar steeds meer vertrouwen. Anders werkt mentorschap niet. Je hebt het nodig om een open en positieve mentorrelatie op te bouwen.

Dit is zeker: we kunnen het meeste leren van Jezus als mentor. Hoe meer mensen Hem volgden, hoe meer tijd Hij stopte in zijn relatie met zijn gekozen medewerkers.

- **De cirkel van de zeventig (72):** In Lucas 10:1-20 lezen we dat Jezus een grote cirkel van zeventig (72) leerlingen had. Die stuurde Hij erop uit, in teams van twee. Zo konden ze elkaar aanmoedigen en ondersteunen.
- **De cirkel van twaalf:** In Lucas 6:12-13 koos Jezus onder gebed twaalf leerlingen die Hem op een speciale manier bij Hem waren. Ze leefden en reisden samen met hun mentor. Ze leerden niet alleen door naar Hem te luisteren. Ze zagen wat hij deed, hoe Hij mensen behandelde en hoe Hij omging met uitdagingen en moeilijkheden. Jezus gaf veel van zijn tijd aan deze twaalf mannen. Hij werd hun rolmodel en leidde hen op.
- **De binnenste cirkel van drie:** Jezus werkte nog actiever aan de ontwikkeling van Petrus, Jakobus en Johannes. Hij liet hun meer begrijpen van zijn leven en opdracht. Zij waren waren bij heel belangrijke gebeurtenissen. Bijvoorbeeld toen de dochter van Jairo opstond uit de dood (Marcus 5:21-43), de verheerlijking van

Jezus (Matteüs 17:1-13) en alles wat gebeurde in de nacht voor Jezus' arrestatie (Matteüs 26:36-46).

- **Persoonlijk onderwijs:** Jezus had een goede band met Petrus (Johannes 21:15). Hun vertrouwensband was zo sterk dat Jezus zelfs heel streng tegen Petrus kon zijn (Marcus 8:31-33). Zelfs het donkerste moment in hun relatie maakte hun vertrouwen in elkaar niet kapot. Toen Jezus was opgestaan uit de dood en hem aan de oever van het meer tegenkwam, sprong Petrus uit de boot in het water om zo snel mogelijk bij Jezus te zijn. In hun gesprek versterkte Jezus hun relatie en vond Petrus zijn roeping opnieuw (Johannes 21:15).

› PRAKTISCH PERSPECTIEF

- ④ Lees het citaat van Richard Tyre hieronder, denk na over de volgende vragen en geef duidelijke antwoorden. Op wie vertrouw ik? Wie in mijn gemeente heeft in mij geïnvesteerd, moedigt me steeds weer aan en is een rolmodel voor mij?

‘Het hebben van een mentor is kennis overnemen; het geeft een schouder om op te leunen en een schop onder je kont.’

Richard Tyre⁸⁵

KERNPUNT → Filippenzen 3:12-13

› FOCUS

Zonder groei en verandering komen we in een sleur. Stel je voor dat alles altijd maar precies hetzelfde is: dan kun je je nooit ontwikkelen of volwassen worden. Paulus begreep dat heel goed toen hij aan de Filippenzen schreef: 'Niet dat ik al zover ben en mijn doel al heb bereikt. Maar ik houd vol in de hoop eens dat te kunnen grijpen waarvoor Christus Jezus mij gegrepen heeft. Broeders en zusters, ik beeld me niet in dat ik het al heb bereikt, maar één ding is zeker: ik vergeet wat achter me ligt en richt mij op wat voor me ligt. Ik ga recht op mijn doel af: de hemelse prijs waartoe God mij door Christus Jezus roept' (Filippenzen 3:12-14). Paulus is niet tevreden met hoe het is. Hij maakt duidelijk dat het geloofsleven steeds in beweging is. Het moet blijven ontwikkelen en groeien door naar de toekomst te kijken. Geestelijke groei is een langzaam proces dat altijd doorgaat. En het doel is meer op Jezus te gaan lijken (Efeziërs 4:15). Een baby heeft zorg en aandacht nodig van zijn ouders. Jonge mensen hebben praktische tips en aanmoediging nodig van oudere vrouwen en mannen van buiten hun

---

'Het gras groeit niet sneller als je eraan trekt.'

Afrikaans gezegde

eigen gezin. Zo leren zij wat echt belangrijk is in het leven en ontdekken zij wat zij zelf belangrijk vinden.

Een mentor zet zich daarom in voor de ontwikkeling van mensen. Zodat zij een volwassen, gezond en geestelijk evenwichtig karakter krijgen. Mentoren helpen hun leerlingen om uitdagingen aan te gaan. En om vast te houden als anderen hen aanvallen op hun waarden, persoonlijk geloof of wat zij nodig hebben. Het gaat niet om snelle resultaten of winnen. Het gaat vooral om kleine veranderingen, die je gemakkelijker kunt invoeren in je leven, en uiteindelijk kunnen ze een groot verschil maken. Zelfs als het niet meteen bijzonder lijkt. Het hele proces is goed voor de mentor en de leerling! Zij worden namelijk gezegend, 'niet als een doel op zich, maar als een zegen voor de mensen om hen heen.'⁸⁶

› PRAKTISCH PERSPECTIEF

- ❓ *Wat wil jij veranderen in je leven?*
- ❓ *Op welke gebieden wil je groeien?*
- ❓ *Wie kan je helpen?*
- ❓ *Voor wie zou jij een steun en toeverlaat kunnen zijn?*
- ❓ *Lees het citaat hieronder. Wie was heel geduldig met jou? In welke dingen moet jij geduldig leren zijn?*

MENTOR ZIJN BETEKENT KRACHT GEVEN

KERNPUNT → 1 Korintiërs 12:7

› FOCUS

Iedereen heeft gaven en sterke punten. Daarmee ben je geboren, of je hebt ze ontwikkeld door de uitdagingen die je tegenkwam in je leven. In 1 Korintiërs schreef Paulus dat God ook aan elke gelovige een geestelijke gave heeft gegeven die zij of hij moet inzetten voor de gemeente (1 Korintiërs 12:7). Daarna maakt hij duidelijk hoe belangrijk elke gave en elk mens is in de gemeente: 'Is iedereen soms een apostel? Of een profeet? Is iedereen een leraar? Kan iedereen wonderen verrichten? Of kan iedereen genezen? Kan iedereen in klanktaal spreken en kan iedereen die uitleggen? Richt u op de hoogste gaven. Maar eerst wijs ik u een weg die nog voortreffelijker is' (1 Korintiërs 12:29-31).

Soms onderschatten christenen de waarde van hun gaven. Omdat zij bang zijn dat ze opschepperig overkomen, of omdat ze te bescheiden zijn. Dan gebruiken ze hun gaven niet. Dat maakt het nog belangrijker om een mentor te hebben. Die helpt zijn leerling met ontdekken wat hij kan. En met uitvinden welke talenten God de leerling heeft

'Als we mensen behandelen alsof ze zijn wat ze zouden kunnen zijn, dan helpen we hen te worden wat ze zouden moeten zijn.'

Johann Wolfgang von Goethe, Duitse dichter, 1749-1832

gegeven. Zo kunnen mensen het doel, de gave en de roeping herkennen die God voor hen wil. Een leerling gaat op reis in een goede relatie met een mentor om de gaven die God hem gaf te ontdekken, te ontplooiën en te ontwikkelen. Hij weet dat er altijd iemand achter hem staat om hem steunen en op te vangen als hij struikelt. Volgens Tobias Faix en Anke Wiedekind is de kern van deze relatie het aanmoedigen van onafhankelijkheid, volwassenheid en actief meedoen. Ze beschrijven dit mentorproces met de volgende vijf stappen:

1. Ik doe het, jij kijkt.
2. Ik doe het, jij helpt.
3. Jij doet het, ik help.
4. Jij doet het, ik kijk.
5. Je doet het en de persoon die jij begeleidt, kijkt.⁸⁷

› PRAKTISCH PERSPECTIEF

- ❓ *Vraag iemand die je vertrouwt om alle sterke punten, gaven en vaardigheden op te schrijven die zij of hij in jou ziet. Praat er dan samen over.*
- ❓ *Waarom is het soms gemakkelijker om kritiek te hebben op anderen dan hun sterke punten te vinden? Geef de mensen om je heen een compliment.*

KERNPUNT → 1 Korintiërs 11:1

> FOCUS

Leer van je rolmodellen! Dat is het idee achter mentorschap. Voor de mentor betekent dit een rolmodel zijn. Paulus zei dit ook in zijn brieven. Hij schreef aan de Korintiërs: 'Ik roep u dus op mij na te volgen' (1 Korintiërs 4:16). 'Dus volg mij na, zoals ik Christus navolg' (1 Korintiërs 11:1). Paulus moedigde de jonge gemeente in Korinte aan om hem als inspiratiebron te zien en om als doel te hebben hem na te doen. Hij richtte zich op Jezus en de gemeente in Korinte moest dat voorbeeld nadoen. Als we dit lezen lijkt het wel wat opschepperig, misschien zelfs arrogant. Laten we kijken naar de Joodse Misjna. Dat kan ons helpen om Paulus beter te begrijpen. Je moet wat hij zegt zien in zijn situatie, want zijn culturele omgeving was heel anders. 'Doe je best om te zijn zoals je rabbi. Probeer je rabbi te volgen met zoveel enthousiasme, passie en toewijding dat je hele gezicht onder zijn stof komt te zitten. Zorg ervoor dat het stof van de voeten van je rabbi je helemaal bedekt.'⁸⁸ Mensen als Paulus kunnen zeggen dat ze echt in de voetstappen van Jezus treden. Ze lopen in de stofwolk die zijn voeten maken! Alleen zulke mensen kunnen zeggen dat zij een rolmodel zijn dat anderen moeten te volgen. Soms struikel je of zet je een stap

in de verkeerde richting. Ook dan kun je nog een rolmodel zijn. Blijf op het juiste pad, en volg Jezus. Iedereen die echt wordt bedekt door het stof van Jezus' voeten kan zeggen dat hij of zij een rolmodel is.

We denken vaak dat een rolmodel perfect moet zijn. Dat maakt het moeilijk om jezelf te zien als een rolmodel. Vooral als het lijkt alsof onze mislukkingen zwaarder wegen dan wat dan ook. Dat maakt het alleen maar belangrijker voor jonge mensen om goed contact te hebben met volwassenen die authentiek leven (echt zijn) en ook twijfels en moeilijkheden hebben. Zij laten ook zien hoe je kunt leven, in je geloof en leven van elke dag. Ondanks de fouten die je maakt; ondanks je mislukkingen. Jonge mensen hebben een voorbeeld nodig. Iemand die hen inspireert en van wie ze kunnen leren. Iemand op wie ze willen lijken. Net zoals Paulus de Korintiërs aanmoedigde hem als een voorbeeld te volgen, moeten volwassenen van nu de moed verzamelen jonge mensen te helpen. Ze moeten jonge mensen inspireren en aanmoedigen om hen te volgen in hun manier van leven. Wij worden allemaal geroepen om een rolmodel en mentor te zijn.

> PRAKTISCH PERSPECTIEF

- 🔍 Denk aan de mensen om je heen: wie is een rolmodel voor jou?
- 🔍 Voor wie zou jij een rolmodel kunnen zijn?
- 🔍 Waar denk je aan als je denkt aan jezelf als voorbeeld voor anderen?

'Wees wat je wilt dat je leerlingen zijn.'

Thomas Carlyle⁸⁹

MENTOR ZIJN IS DOORGEVEN

KERNPUNT → 2 Timoteüs 2:2

› FOCUS

Of het nu gaat om bedrijven of scholen, het doel van mentor zijn is duidelijk: jongere mensen profiteren van de ervaring van ouderen. Zo ontwikkelen zij hun eigen vaardigheden. Het is ook belangrijk voor ervaren en volwassen christenen om anderen te ondersteunen in hun ontwikkeling en geloof. En om hun eigen ervaring door te geven.

Jezus deed dat met zijn leerlingen, zodat ook zij weer konden doorgeven. Hij kon ze de wereld in sturen aan het einde van hun samenzijn op deze aarde. Hij stuurde de leerlingen eropuit als zijn vertegenwoordigers.

Barnabas stak tijd en moeite in Paulus, en later ook in andere jongere collega's die hij steunde en meenam op zijn reizen. Het was voor Paulus heel belangrijk om wat hij had geleerd door te geven. Dat lees je wel in zijn tweede brief aan Timoteüs, zijn eigen leerling: 'Geef wat je in aanwezigheid van velen van mij hebt gehoord, door aan betrouwbare mensen die geschikt zijn om anderen te onderwijzen' (2 Timoteüs 2:2). Mentor zijn heeft groei als doel. Het gaat om het doorgeven van je eigen kennis, inzichten en ervaring. Jezus zelf zei: 'Een leerling staat niet boven zijn leermeester; pas als iemand zich alles heeft eigen gemaakt, zal hij de gelijke zijn van zijn leermeester' (Lucas 6:40).

Jezus wilde dit: de leerling moet worden als zijn leraar. Het doel van de mentor moet zijn dat de mensen die hij begeleidt zelf mentor worden en anderen gaan helpen als ze ouder en volwassener worden. Het valt op dat Paulus contact met Timoteüs bleef houden. Na een tijd van veel ondersteuning en toezicht op hun reizen samen, bleef Paulus

Timoteüs begeleiden met zijn brieven. Toen Paulus in Rome gevangen werd gezet en bijna al zijn metgezellen hem hadden verlaten (2 Timoteüs 4:6-22), bleef Timoteüs hem trouw. Zo werd deze mentorrelatie later een bron van kracht en steun voor de eerdere mentor en leraar.

› PRAKTISCH PERSPECTIEF

- ❓ Wat hebben oudere gemeenteleden, je ouders, grootouders of oudere broers en zussen, aan jou doorgegeven wat indruk op je maakte en nu belangrijk voor je is?
- ❓ Wat wil jij doorgeven aan anderen?

'Ze maakten leerlingen van mensen die zelf weer leerlingen konden maken van andere mensen. Zo rustte het koninkrijk van God al snel op de schouders van veel mensen en kon het de moeilijkheden van de eerste jaren overwinnen.'

Tobias Faix and Anke Wiedekind⁹⁰

‘Een voorbeeld zijn is niet het belangrijkste bij het veranderen van anderen. Het is het enige belangrijke.’

Albert Schweitzer, Frans-Duitse theoloog en filosoof, 1875-1965

Op www.c-mentoring.net/material vind je meer materiaal, ondersteuning en inspiratie voor het beginnen van een mentorrelatie.

Bijvoorbeeld:

Een mentorsessie voorbereiden, uitvoeren en evalueren

Stappen in het opbouwen en het belang van een mentorrelatie

Creatieve manieren om een mentorrelatie te beginnen

Vragen voor mentoren en leerlingen

Problemen die vaak voorkomen

Aanbevolen literatuur

Tobias Faix und Anke Wiedekind, *Mentoring. Das Praxisbuch* (Neukirchen-Vluyn: Neukirchener Verlagsgesellschaft, 2010)

TRAINING

12

Door training zien en begrijpen mensen hun gaven en talenten en kunnen ze die gebruiken om te dienen. Wij hopen dat dit hoofdstuk je helpt om mee te doen aan training, of om training mogelijk te maken. Zodat dit soort training gewenst wordt en er meer begrip voor is.

TRAINING

KERNPUNT → 2 Timoteüs 2:1-2

› THEMA

Gemeenten die het trainen van mensen belangrijk vinden zijn gemeenten die leren. Zij maken het mogelijk voor alle leden meer te weten te komen, hun persoonlijke gaven te verbeteren en te blijven leren. Gemeenteleden kunnen hun dienstbaarheid voor God dan ontwikkelen. Vooral jongeren hebben veel talenten. Maar die moeten wel worden gezien en gewaardeerd. Ook moeten we jongeren aanmoedigen om hun talenten te gebruiken. De gemeente heeft een opdracht en daar horen taken bij. Daarbij zijn al deze gaven nodig. Veel jonge mensen willen hun gaven gebruiken voor het werk van de gemeente. Maar ze hebben wel training en ondersteuning nodig. Niet alleen als het gaat om evenementen die af en toe terugkomen: we hebben het over het dagelijks leven in de gemeente. iCOR-gemeenten helpen hun leden daarom bij het volgen van trainingen en workshops. Bijvoorbeeld trainingen van de plaatselijke gemeente, de (unie)conferentie, enzovoorts. Ellen White schreef ook over het opleiden van jonge mensen door de gemeente. Zij dacht dat we de boodschap veel sneller met de wereld konden delen. Maar dan moet de jeugd wel goede training krijgen.⁹¹

› FOCUS

Perspectief 1: Training is heel belangrijk

Jezus bracht als hoofd van de gemeente heel verschillende mensen samen. Paulus vindt dat iedereen met haar of zijn goede eigenschappen kan helpen zodat: ‘Ieder deel naar vermogen bijdraagt tot de groei van het lichaam, dat zo zichzelf opbouwt door de liefde’ (Efeziërs 4:16).

- ❓ *In de gemeente zijn verschillende mensen, met verschillende karakters. Wat zijn de kansen en wat zijn de moeilijkheden?*
- ❓ *Welke vaardigheden zijn nodig om de gemeente op te bouwen?*
- ❓ *Waar zie je de sterke punten van jouw gemeente?*
- ❓ *Waar zie je de mogelijkheid voor groei?*

Perspectief 2: Training betekent dat je kwaliteiten verwacht te ontdekken

Ieder gemeentelid heeft vaardigheden en kennis en kan helpen. Jong, en oud. Soms zie je dit niet meteen, maar dat betekent niet dat het er niet is. Ga ervan uit dat iedereen waardevolle vaardigheden heeft. Dat helpt om die vaardigheden ook echt in anderen te ontdekken. We kunnen ze dan aanmoedigen die te gebruiken voor de gemeente.

- ❓ *Welke hobby vind je fantastisch?*
- ❓ *Wat doe je het liefst in je vrije tijd?*
- ❓ *Welke professionele vaardigheden zijn er in jouw gemeente?*
- ❓ *Wat kun je als gemeente doen met al deze talenten?*

Perspectief 3: Training is kapitaal

De gemeente moet tijd en moeite steken om de kwaliteiten van leden te trainen. Als ze mensen steunen en trainen en ze helpt om anderen weer te trainen, zorgt dat voor groei. Het versterkt ook hun band en geeft het gevoel dat ze bij de gemeente horen.

- ❓ *Heb je ooit meegedaan aan een training waar je echt veel leerde? Iets waar je vandaag nog steeds voordeel van hebt? Waarom was deze training zo speciaal?*
- ❓ *Welke eigenschappen moet een trainer hebben? Wat zorgt ervoor dat anderen van iemand leren en voordeel hebben van de training?*
- ❓ *Welke eigenschappen heeft een leerling nodig om een training echt te gebruiken?*

Perspectief 4: Training betekent ontwikkeling

Doe je mee aan een training? Volg je een opleiding? Iedereen die dat doet, loopt het risico te veranderen. Kennis zorgt voor persoonlijke ontwikkeling. Wanneer het leerproces wordt ondersteund met veel wijsheid, moedigt dat mensen aan bij het omgaan met de uitdagingen in hun leven. Ze leren begrijpen wat het betekent om rechtvaardig te handelen, en om wijs te leven.

- ❓ *In welke situaties kun je niet zonder wijsheid?*
- ❓ *Wat maakt een wijs persoon anders?*
- ❓ *Heb je ooit een wijs iemand ontmoet?*
- ❓ *Wat deed deze ontmoeting voor jouw persoonlijke ontwikkeling?*

Perspectief 5: Training betekent het delen van levensverhalen

In de tijd van Mozes werd van vaders verwacht dat ze hun kinderen het verhaal van het volk Israël vertelden. Ze moesten vertellen van hun lot als slaven in Egypte, en hoe God hen bevrijdde. Wij kunnen ook verhalen vertellen over bevrijding in ons leven. Persoonlijke verhalen helpen luisteraars te groeien en zich te ontwikkelen in hun eigen geloof.

- ❓ *We hebben allemaal wel eens meegemaakt wat het is om iemand verhalen te laten vertellen of voor te lezen. Welke verhalen ben je nooit vergeten?*
- ❓ *Zijn er levensverhalen van personen die je interessant vindt? Hoe hebben ze jou beïnvloed?*
- ❓ *Soms is een verhalenverteller slaapverwekkend, terwijl je bij een andere aan de lippen hangt. Wat denk jij dat iemand een echt goede verteller maakt?*

Perspectief 6: Training betekent een levenslang wil om te leren

We verzamelen stukje bij beetje kennis: bijvoorbeeld wanneer we andere mensen van binnen en buiten de gemeente leren kennen. Bijvoorbeeld via school, hoger onderwijs of een beroepsopleiding. Soms kom je mensen tegen die zo graag meer willen weten dat ze nooit genoeg lijken te krijgen van het leren. We kunnen ons afvragen of we ooit klaar zijn met leren.

- ❓ *Ken jij iemand die altijd meer wil weten? Waarom valt die op?*
- ❓ *‘Je houdt nooit op met leren.’ Wat vind je daarvan? Welke grenzen zie je voor hoeveel we kunnen leren?*
- ❓ *Hoe zorgen we ervoor dat we altijd willen blijven leren?*

TRAINING IS HEEL BELANGRIJK

P1

KERNPUNT → Efeziërs 4:11-16

› FOCUS

Soms lijkt de gemeente een rare verzameling van mensen met heel verschillende karakters, waarden en levensstijlen. Dan kun je wel eens iets horen als: 'Het ontbreekt ons aan vrijwilligers die iets kunnen.' 'Hoe kun je nu goede samenwerking verwachten op deze plek?' 'Als ik was gekozen om de gemeente te leiden, zou ik alles anders doen!' 'De manier waarop hij de dingen doet, lijkt echt nergens op.'

Wij kijken naar anderen vanuit ons menselijk perspectief. We oordelen snel en zien de goede dingen vaak niet. Het vers in Efeziërs laat het goddelijke perspectief zien. En dat is de manier waarop we naar onze gemeente moeten kijken. Het vers zegt dat Jezus het hoofd van de gemeente is. Hij wil juist deze kleurrijke groep mensen bij elkaar brengen. Het is zijn bedoeling dat ze met elkaar samenwerken om zijn gemeente op te bouwen.

'Vanuit dat hoofd krijgt het lichaam samenhang, en wordt het ondersteund en bijeengehouden door alle gewrichtsbanden. Ieder deel draagt naar vermogen bij tot de groei van het lichaam, dat zo zichzelf opbouwt door de liefde.'

Efeziërs 4:16

Hij ziet de (verborgen) kwaliteiten in elk mens en weet wie Hij op welke manier kan gebruiken. Hij maakt de één leraar, omdat zij zo goed kan spreken. Een ander liet zien dat hij de gave van pastorale begeleiding had en Jezus laat hem de gemeente hoeden, als een herder. In een derde ziet Jezus dat zij goed vooruit kan denken en nu al kan zien wat er in de toekomst kan gebeuren. Zij mag de gemeente hier op vriendelijke wijze en met medeleven op wijzen. Hij moedigde iedereen aan de verantwoordelijkheden op zich te nemen die pasten bij haar of zijn gaven. Jezus was zeker niet onrealistisch in zijn verwachtingen. Hij wist heel goed dat de leerlingen niet alles meteen goed zouden kunnen. Hij zorgde er daarom voor dat iedereen kon groeien en tot 'volle wasdom' konden komen (Efeziërs 4:13).

Laten we op Jezus manier kijken naar onze kerkelijke gezinsleden. Dan stoppen we met aan elkaar twijfelen. Als we elk gemeentelid zien als een medewerker die door Jezus Christus is uitgekozen, verandert onze houding naar elkaar. Denk daaraan als we onze eigen gaven gebruiken en met elkaar samenwerken om de gemeente op te bouwen. Dan ervaren we de zegeningen die worden beloofd: 'Ieder deel draagt naar vermogen bij tot de groei van het lichaam, dat zo zichzelf opbouwt door de liefde' (vers 16).

› PRAKTISCH PERSPECTIEF

- ❓ *Bid vandaag voor iemand in je gemeente naar wiens betrokkenheid je altijd negatief hebt gekeken. Dank God dat deze persoon deel uitmaakt van jouw gemeente en dat Jezus ziet dat jullie kunnen samenwerken om de gemeente op te bouwen.*

TRAINING BETEKENT DAT JE KWALITEITEN VERWACHT TE ONTDEKKEN

KERNPUNT → Exodus 36-39; 35:30-35; 1 Kronieken 22:14-16

› FOCUS

Sinds het einde van de 17e eeuw zien we onderwijs als één van de meest belangrijke dingen in onze cultuur. Door onderwijs leer je mee te doen aan de samenleving. En je verzekert je ervan dat je de basisbehoeften krijgt die je nodig hebt voor het leven. Al in het Oude Testament begrepen mensen hoe belangrijk dat was. Toen was een specialisatie (een bepaald beroep) de levensverzekering voor het hele gezin. De Bijbelgedeelten van vandaag gaan over het bouwen van het Hebreeuwse heiligdom. Mozes en David waren verantwoordelijk voor de bouw daarvan. God riep hen om toezicht te houden en om het heiligdom te bouwen, volgens zijn instructies. Mozes en David hadden hier de kennis niet voor. Dus lezen we over de diverse professionele vaardigheden waarmee mensen konden helpen. Je leest over specialisten met artistieke kennis, en echt vakmanschap in het werken met hout, ijzer, edele metalen, enzovoorts. Al deze professionele deskundigheid was nodig om het heiligdom te bouwen zoals God het had

‘Hij heeft hun vakmanschap geschonken op allerlei gebied: zij hebben verstand van wol weven, van borduren met blauwpurperen, roodpurperen en karmozijnrode wol en van het weven van fijn linnen. Ze beheersen de technieken en maken zelf de ontwerpen.’

Exodus 35:35

ontworpen. Het verstandigste dat Mozes en David konden doen, was gebruik maken van de kwaliteiten van anderen.

We zijn ook door God geroepen om te voldoen aan een doel. God wil samen met ons zijn gemeente opbouwen, en ook zijn koninkrijk. Hoe we dat moeten doen, hoeven we niet zelf uit te vogelen. De Bijbel heeft het over eenheid in denken en handelen bij het opbouwen van de gemeente (1 Korintiërs 1:10), over liefde voor elkaar waardoor de wereld ziet dat wij aan zijn gemeente bouwen (Johannes 13:35) en over gastvrijheid (Hebreeë 13:2; Lucas 14:21-22). Er worden belangrijke sociale vaardigheden genoemd. Wij moeten nu, net als in de tijd van Mozes, onze ogen en oren openhouden. Zo herkennen we de verborgen kwaliteiten van individuele leden. Als gemeente beginnen we niet met niets. We hoeven niet eerst alles te leren wat we maar kunnen voordat we beginnen aan de opbouw van de gemeente. Eén ding is zeker: elk lid van de gemeente, hoe jong of oud dan ook, heeft vaardigheden en kennis om te helpen! We zijn geroepen om ons in te zetten voor de gemeente en die te dienen met onze eigen gaven. Verder moeten we alles doen wat we kunnen om nog de nog niet zichtbare kwaliteiten van onze gemeenteleden te ontdekken. En we moeten hen inspireren dat ook te doen.

› PRAKTISCH PERSPECTIEF

- ② Over welke vaardigheden beschik jij waar niemand in je gemeente iets van weet?
- ② Hoe kun je die vaardigheden inzetten voor de gemeente?
- ② Zoek een creatieve mogelijkheid en deel deze in de gespreksgroep op sabbat.

KERNPUNT → 1 Kronieken 15:22; Galaten 6:6

> FOCUS

Training is kapitaal (geld). Is dat niet een beetje te berekenend? Geven we training om er winst mee te maken, om kapitaal te genereren? Is dat niet iets voor bedrijven? Wat heeft dat te maken met het leven van een gemeente?

De vorige studie hielp ons te begrijpen dat elk gemeentelid kennis heeft waarmee hij kan helpen. Dat kan vaak zo professioneel dat het goed is voor het gemeentelieven. Maar we hebben nog geen aandacht gegeven aan het volhouden voor een lange tijd! Training helpt de gemeente te versterken en groeien voor de toekomst. Dat gebeurt wanneer specialisten hun kennis niet voor zichzelf houden, maar anderen trainen en begeleiden in hun speciale vaardigheden. En als zij hun kennis doorgeven.

De gemeente moet investeren in de vaardigheden van haar leden. Als ze dat doet, dan ontstaat er groei en zullen mensen zich identificeren met de gemeente en wordt de onderlinge band versterkt.

Het vers in 1 Kronieken 15:22 vertelt ons over Kenanja en zijn deskundigheid als muzikant. Hij leidde het zingen bij de dienst van aanbidding. Maar hij gaf ook les. Hij trainde leden van de gemeenschap die zang interessant vonden. Zijn vaardigheden waren goed voor hen en voor de hele gemeenschap. Kenanja werd gekozen als leraar muziek, zodat zijn leerlingen hun kennis ook weer konden doorgeven. Gemeenten die zo werken, bouwen hun gemeente op voor de toekomst. Ze denken verder dan vandaag en investeren tijd, energie en geld in het vinden van jonge talenten. Ja, dat geldt ook voor geld! Gemeenten die in hun toekomst willen investeren, waarderen het werk van hun specialisten en zorgen voor hen. Paulus adviseert dat in zijn brief aan de Galaten: 'Wie onderwezen wordt, moet al het goede dat hij bezit met zijn leermeester delen.' (Galaten 6:6) De gemeente moet investeren in de vaardigheden van haar leden, mensen ondersteunen en opleiden. En hen aanmoedigen om ook weer anderen te trainen. Als dat gebeurt, groeit de gemeente en voelen mensen zich meer verbonden met de gemeente.

> PRAKTISCH PERSPECTIEF

- ❓ Denk nog even aan de vaardigheid die bij je opkwam in het gedeelte Praktisch Perspectief van de vorige studie. Welke training zou jou helpen die vaardigheid verder te ontwikkelen? Vind een paar mogelijkheden.
- ❓ Aan wie in jouw gemeente wil jij jouw kennis doorgeven? Vraag of zij of hij zich kan voorstellen om te helpen bij het deel van het gemeentelieven waar jij aan dacht.

TRAINING BETEKENT ONTWIKKELING

KERNPUNT → 2 Kronieken 1:10-13;9:1-8

› FOCUS

Iedereen die meedoet aan training en opleiding loopt het risico te veranderen. Nieuwe kennis laat ons nadenken over wat we al eerder hebben geleerd. Inzichten kunnen een veelbelovend nieuw perspectief geven. Als we oude inzichten los durven laten, ontwikkelen we. Gaan we bewust en ook doelbewust een leerproces aan? Dan weten we zeker dat onze gedachten en ons gedrag zich verder ontwikkelen.

In 2 Kronieken 1 staat Salomo's gebed om wijsheid. Hij ging bewust een leerproces aan. Hij wist dat hij, als koning van Israël, in situaties komt waarin alleen wijsheid hem kan helpen de juiste beslissing te nemen. God beantwoordde Salomo's gebed meteen. Over de hele wereld hoorden mensen van Salomo's deskundigheid. Er werd overal gezegd dat er in Salomo's koninkrijk geen onrecht was. Hij werd gezien als de wijste koning ooit. 2 Kronieken 9 beschrijft hoe de koningin van Seba Salomo bezocht om

---

'Heer, schenk mij de rust om te accepteren wat ik niet kan veranderen; moed om te veranderen wat mogelijk is; en wijsheid om het verschil te zien.'

Toegeschreven aan Reinhold Niebuhr, Amerikaanse theoloog, 1892-1971

van hem te leren. Vandaag zouden we zeggen dat ze een stagiaire was en praktische ervaring op wilde over hoe Salomo zijn regering leidde. Ze liep met hem mee terwijl hij zijn taken uitvoerde, ze zag hoe hij met de mensen sprak en hoe hij beslissingen nam. Ze zag hoeveel de mensen aan zijn wijsheid hadden (vers 7).

Je kunt deze wijsheid niet zien als theoretische kennis. Het is ook praktisch en beroepsmatig. Een manager die toezicht houdt op andere werknemers, moet eerlijke en rechtvaardige beslissingen nemen. Hij neemt voldoende tijd om een situatie onderzoeken en te beoordelen. Hij komt niet tot overhaaste conclusies en probeert ook de achtergrond te begrijpen. Mensen die op die manier ondersteuning krijgen in moeilijke situaties, worden aangemoedigd. Zij leren begrijpen wat het betekent om rechtvaardig te handelen, en leren hun leven verstandig te leven.

› PRAKTISCH PERSPECTIEF

❓ *Denk aan een uitdaging in je leven waarmee je nu te maken hebt. Bijvoorbeeld een conflict of een moeilijke beslissing. Vraag God om wijsheid om daarmee om te gaan en vertrouw erop dat Hij graag geeft (Jakobus 1:5).*

KERNPUNT → Deuteronomium 6:20-25; Handelingen 18:25

› FOCUS

In de tijd van Mozes moesten vaders hun kinderen vertellen over het verhaal van de slavernij in Egypte en hoe God hen had bevrijd. Dit verhaal zou de volgende generaties helpen in te zien dat God mensen geeft wat zij nodig hebben. Omdat de vader dit deelde, leerden de kinderen ook begrijpen hoe God in zijn goedheid ingreep in hun eigen leven. Door de getuigenissen over de wonderbaarlijke daden van God kregen zij geloof en vertrouwen.

Het principe van delen hoe jij zelf bent bevrijd, laat anderen geestelijke groeien en kiezen voor God. Dat is niet alleen zo bij kinderen en jongeren, maar bij alle mensen die zoeken naar antwoorden. Heb je mensen wel eens gevraagd waarom zij kozen voor God en waarom hij nog steeds veel betekent in hun leven? Vaak lijken de antwoorden op elkaar: 'Omdat mijn ouders altijd vertelden hoe zij Hem hebben ervaren.' Of: 'Omdat ik iemands getuigenis hoorde bij zijn doop, want dat was zo indrukwekkend.' En ook: 'Omdat mensen vertelden over hoe God hen bevrijdde van angst, afhankelijkheid en gevaar.'

De verhalen over onze ervaringen in het leven en in ons geloof hebben een veranderende kracht die je niet moet onderschatten. Mensen die dat horen, beginnen na te denken over hun eigen leven. In sommige gevallen kan het zelfs zo ver gaan als bij Apollos van Alexandrië. Dat lees je in Handelingen. De verhalen over Jezus' leven en dienstwerk, zijn dood en opstanding zorgden ervoor dat Apollos heel diep ging nadenken over zijn joodse geloof. Zo diep, dat hij zijn nieuwe inzichten wel met anderen

moest delen. Zijn kennis groeide en ontwikkelde zich tot hij wist 'dat Jezus de messias is waarop wij hebben gewacht, dat God die zou zenden' (Handelingen 18:25-28). Apollos werd een verkondiger van een nieuw geloof dat voor veel mensen een grote verandering betekende. Door zijn 'training' groeide hij in zijn begrip van wie Jezus is, en ontwikkelde ook nog eens een grotere vaardigheid om deze nieuwe kennis met anderen te delen.

› PRAKTISCH PERSPECTIEF

Schrijf je eigen verhaal op. Hoe redde Jezus jou? Hoe begon je te begrijpen dat Jezus met jouw leven te maken heeft, en vertel over toen je wist dat je niet langer zonder Hem wilde leven.

❓ *Aan wie zou je je verhaal willen voorlezen?*

Het principe van het vertellen van hoe jij zelf bent bevrijd, zorgt ervoor dat andere mensen geestelijke groeien en kiezen voor God.

TRAINING BETEKENT EEN LEVENSLANG WILLEN LEREN

KERNPUNT → 1 Korintiërs 13:9-12; Openbaring 22:5

› FOCUS

Wij mensen zijn levenslange leerlingen. Vanaf de geboorte tot de dood ontwikkelen we ons. We voegen voortdurend nieuwe kennis toe en veranderen onze oude manieren van denken. Onderzoek in de ontwikkelingspsychologie heeft dit laten zien. Dat inzicht maakte een einde aan het verhaal dat mensen ooit alles zou kunnen weten. Kennis en inzicht veranderen en ontwikkelen zich de hele tijd. Je leert niet alleen door een opleiding of een onderwijssysteem, maar ook door je levenservaringen.

Stukje bij beetje krijgen we meer kennis. Bijvoorbeeld wanneer we andere mensen van binnen en buiten de gemeente leren kennen. Of via school, hoger onderwijs of een beroepsopleiding. Soms komen we mensen tegen die zo graag meer willen weten dat het nooit genoeg lijkt en zij altijd blijven leren. We mogen onszelf best afvragen of we ooit klaar kunnen zijn met leren.

Paulus schreef aan de Korintiërs: ‘Nu is mijn kennen nog beperkt’ (1 Korintiërs 13:12). Alle kennis die ik heb over mezelf, over andere mensen en over de wereld is onvolledig. Je leert dat allemaal pas wanneer Jezus terugkeert en Hem persoonlijk ontmoet. ‘Nu kijken we nog in een wazige spiegel, maar straks staan we oog in oog. Nu is mijn kennen nog beperkt, maar straks zal ik volledig kennen, zoals ik zelf gekend ben’ (1 Korintiërs 13:12). Dan begrijpen we in één klap hoe gebeurtenissen verbonden zijn. In de hele wereldgeschiedenis, in de samenleving en in ons eigen leven.

Wat een mens leert in levenslessen en opleiding, kennis en persoonlijkheid, waarden, morele normen en geloofsovertuigingen, gaan allemaal mee naar het eeuwige leven. Jezus, onze mentor, zuivert dan ons hele bestaan. Dat is nog niet alles: ‘Zijn dienaren zullen ... Hem met eigen ogen zien ... En zij zullen als koningen heersen tot in eeuwigheid’ (Openbaring 22:4-5). Stel je voor dat we die taak uitvoeren. We heersen samen met andere gelovigen en met God, tot in de eeuwigheid. Ook dan blijft iedereen zich ontwikkelen. Training en opleiding is dus niet alleen voor ons leven hier en nu, maar ook voor het eeuwige leven.

› PRAKTISCH PERSPECTIEF

Sta eens even stil bij de dingen in het dagelijks leven waar je veel tijd en energie in steekt.

- ❓ *Welke kennis krijgt je op die manier?*
- ❓ *Welke waarden zijn belangrijk voor jou?*
- ❓ *Welke houdingen en overtuigingen ontwikkel je?*

Training en opleiding is dus niet alleen voor ons leven hier en nu, maar ook voor het eeuwige leven.

‘Leerling zijn gaat over altijd blijven leren. We zien dit in Jezus’ leven met al zijn volgelingen. ... Tweederde van Jezus’ werk was onderwijs. Wie effectief wil zijn moet blijven leren. ... Jezus zei inderdaad tegen zijn leerlingen dat ze zouden blijven leren door het doorlopende werk van de heilige Geest (Johannes 14:26).’

Leaderwell Pohsngap⁹²

Wij hopen dat je wordt aangemoedigd om je visie op de gemeente te delen met anderen, samen doelen te ontwikkelen en verantwoordelijkheid te nemen voor leiderschap!

KERNPUNT → **Filippenzen 4:8-9; 2:1-11; Matteüs 20:20-28; 1 Korintiërs 12; Handelingen 9:22-27; 11:19-26; Johannes 15:1-8**

› THEMA

Denkt een gemeente strategisch en doelgericht? Die besteedt dan zeker niet alleen aandacht aan administratieve processen, maar houdt zich bezig met zending en ontwikkeling, vooruitgang en groei. Zo'n gemeente heeft een visie of is bezig die te ontwikkelen. Zo'n gemeente probeert altijd alle leden, ook de jeugd, te betrekken. Iedereen doet dan mee bij de voortdurende ontwikkeling, analyse en evaluatie van hun visie en de doelen die daarbij horen. De gemeente herinnert iedereen steeds aan de visie en betreft jongeren actief bij het leiden van de gemeente. Hoe serieus een gemeente zijn jonge mensen neemt, zie je vaak door hoeveel jongeren deel zijn van de leiding op alle niveaus. Zijn jongeren betrokken bij leiderschap, zien ze de gemeente ook als **hun** gemeente en werken samen om de activiteiten en de opdracht van de gemeente vorm te geven.

› FOCUS

Perspectief 1: Wat houdt leiderschap in?

Leiderschap betekent invloed, en dat hebben we allemaal. Daarom zijn we ook allemaal leiders: of we dat nu willen of niet. In Filippenzen 4:8-9 moedigt Paulus de gemeente aan om naar zijn voorbeeld te leven. Het gelooft maakt duidelijk dat we meer door ons voorbeeld leiden dan door iets anders.

- ❓ *Hoe gebruik ik mijn invloed om jonge mensen en gasten te helpen een geestelijk thuis te vinden in mijn gemeente? Een thuis waar ze steun vinden en waar ze zich geaccepteerd voelen?*
- ❓ *Bekijk de lijst met iCOR-waarden: Verbinden, Zorgen, Deelnemen, Aanbidden, Onderwijzen, Dienen, Verzoenen, Begeleiden, Trainen en Leiden. Welke waarden vind jij heel belangrijk voor jouw leven? Op welke gebieden wil je groeien? Wat of wie kan je daarbij helpen?*

Perspectief 2: Doelgericht leiderschap

Als ik wil leiden, moet ik weten waar de reis naartoe gaat. De waarden van iCOR helpen ons daarbij. Het zijn net vangrails die ons helpen op de weg te blijven en de goede richting uit te gaan. Die waarden helpen ons om ons doel te bereiken: een gezin zijn voor iedereen.

- ❓ *Wat moet er precies werkelijkheid worden in jouw gemeente om dichterbij dit doel te komen?*
- ❓ *Welke dingen zouden minder aandacht kunnen krijgen omdat ze niet helpen dichterbij het doel te komen?*

Perspectief 3: Dienend leiderschap

Onze God is een dienende God (Filippenzen 2:1-11). Daarom moeten we altijd naar leiderschap kijken als het dienen van anderen. We zoeken geen eer en macht. Als we een taak, ambt of functie in de gemeente hebben, zijn wij niet het middelpunt van de belangstelling. We zoeken juist naar wat het beste is voor anderen. Anderen willen ons alleen volgen wanneer ze goed kunnen zien dat we hen willen dienen als leiders.

- ❓ *Zoek je altijd naar het beste voor anderen als je je inzet de gemeente?*
- ❓ *Hoe bescherm je jezelf tegen het willen van macht en trots?*
- ❓ *Hoe voel je je en hoe reageer je als de gemeente een beslissing neemt die niet is wat jij wilt?*

Perspectief 4: Gavengericht leiderschap

De gaven die we hebben gekregen, geven ons een idee van wat God voor ons in gedachten heeft. Juist met deze gaven kunnen en moeten we meehelpen de gemeente op te bouwen. Daarom is het zo belangrijk om de geestelijke gaven van onze gemeenteleden te ontdekken. En om elkaar te ondersteunen en aan te moedigen die gaven te gebruiken, uit te proberen en te ontwikkelen.

- ❓ *We stoppen tijd, energie en geld in alles wat we belangrijk vinden. Hoe kunnen anderen zien dat God belangrijk voor je is?*
- ❓ *Welke geestelijke gaven heb jij?*
- ❓ *Waar heb jij plek voor God in je drukke agenda?*

Perspectief 5: Leiderschap dat anderen sterker maakt

Leiderschap betekent anderen ondersteunen en hen helpen hun verborgen talenten en kwaliteiten (potentieel) te ontwikkelen. Dat begint met in hen geloven. Dat betekent dat je erkent dat ze dit potentieel hebben. Hen de gelegenheid geven (door empowering) om dat te ontwikkelen. Barnabas deed dit heel bewust met Saulus (Handelingen 11:25-26).

- ❓ *Hoe kun je het potentieel ontdekken van anderen in de gemeente?*
- ❓ *Wat kun je doen om ervoor te zorgen dat gemeenteleden hun gaven durven uitproberen?*

Perspectief 6: Enthousiast leiderschap

Wat we nodig hebben is een enthousiaste houding. Onze houding doet iets bijzonders: die is namelijk erg aanstekelijk! Mensen voelen aan wanneer iemand echt gelooft in iets en wanneer iemand alleen maar doet alsof. Alleen God kan dit enthousiasme in ons hart leggen (Johannes 15:1-8).

- ❓ *Hoe leef jij je relatie uit met God?*
- ❓ *Ben je tevreden met hoe het nu is?*
- ❓ *Wat kan de band versterken?*
- ❓ *Hoe kan je gemeente je daarbij helpen en ondersteunen?*
- ❓ *Denk aan de zorgen of problemen die er zijn. Wat is op dit moment volgens jou verschrikkelijk voor God om te moeten aanzien?*
- ❓ *Is er een probleem waarvoor jij je, net als God, hartstochtelijk wilt inzetten?*

WAT HOUDT LEIDERSCHAP IN?

P1

KERNPUNT → Filippenzen 4:8-9; Numeri 13:27-14:23

› FOCUS

Er zijn heel wat verschillende definities van leiderschap. De meest eenvoudige is misschien wel die van John C. Maxwell: ‘De echte maatstaf voor leiderschap is invloed, niets meer en niets minder.’⁹³ Leiderschap gaat over de vraag of iemand medestanders weet te vinden: mensen die samenwerken om hetzelfde doel te bereiken.

Het is belangrijk om te begrijpen dat de gekozen leiders niet de enige zijn die invloed hebben in de gemeente. We hebben **allemaal** invloed. De enige vraag is: welke richting stuurt onze invloed anderen op? Is onze invloed een ‘goede’ of een ‘slechte’ invloed? Wat zijn onze motieven, wat zit erachter?

In Filippenzen 4:8-9 moedigt Paulus de gemeente aan naar zijn voorbeeld te leven. Hij is er duidelijk ook van overtuigd dat we meer door ons voorbeeld leiden dan wat dan ook.

‘God zoekt naar mensen door wie Hij het onmogelijke kan doen. Wat jammer dat wij alleen plannen maken voor de dingen die we zelf kunnen doen.’

Aiden Wilson Tozer⁹⁴

Ook bij Jozua en Kaleb vind je nog een voorbeeld van hoe belangrijk onze persoonlijke invloed kan zijn. Beiden waren verkenners. Zij waren gestuurd om het beloofde land te onderzoeken. Ze vertelden het volk dat het een prachtig land was waar alles in overvloed aanwezig was (Numeri 14:6-8). Ze vertrouwden op God en wilden de mensen ervan overtuigen om aan de reis te beginnen. Maar toen kwamen de tien andere verkenners en zij hadden ook invloed. Deze tien waren bang voor de machtige volken die daar woonden (Numeri 13:27-33). God had beloofd dat Hij het volk naar het beloofde land zou leiden, maar de tien maakten het volk zo bang dat ze Jozua en Kaleb bijna stenigden (Numeri 14:10). De invloed van maar tien mannen leidde het hele volk weg van Gods plan. Het resultaat was dat geen van hen ooit voet zette in het beloofde land (Numeri 14:20-23). Als we de gemeente willen ‘beïnvloeden’ op basis van de iCOR-waarden, zijn we allemaal geroepen om te leiden door ons goede voorbeeld.

› PRAKTISCH PERSPECTIEF

- ❓ *Hoe gebruik ik mijn invloed om jonge mensen en gasten te helpen een geestelijk thuis te vinden in mijn gemeente? Een thuis waar ze steun vinden en waar ze zich geaccepteerd voelen?*
- ❓ *Bekijk de lijst met iCOR-waarden nog eens: Verbinden, Zorgen, Deelnemen, Aanbidden, Onderwijzen, Dienen, Verzoenen, Begeleiden, Trainen en Leiden. Welke waarden zijn heel belangrijk in jouw leven? Op welke gebieden wil je groeien? Wat of wie kan je daarbij helpen?*

DOELGERICHT LEIDERSCHAP

KERNPUNT → **Matteüs 23:24; 15:14; Marcus 1:32-39**

› FOCUS

Als ik wil leiden, moet ik weten waar de reis naartoe gaat. Wat is mijn visie op de toekomst? Hoe zou mijn gemeente eruit moeten zien? Wat vinden wij als gemeente belangrijk? iCOR geeft ons een nuttig kader dankzij de waarden. Die waarden zijn net als vangrails. Ze helpen ons op de weg te blijven en de goede richting uit te gaan. De waarden helpen ons het doel te bereiken om een gezin te zijn voor iedereen.

Het is belangrijk om een duidelijk omschreven doel te hebben. Daar moeten we het gemeentelieven dan naar organiseren. De kracht die uitgaat van zo'n doel, kunnen we illustreren met het voorbeeld van licht. Indirect licht gaat alle kanten uit. Het heeft weinig kracht en doet weinig. Maar als je licht bundelt en zo de energie concentreert, kan het superkrachtig zijn. Denk aan zonlicht dat door een vergrootglas wordt gebundeld. Dat kan gemakkelijk papier in brand steken. En een laser kan zelfs door dikke platen staal snijden! Op dezelfde manier wordt de kracht van een gemeente ook veel groter wanneer alle leden samen naar een gemeenschappelijk doel toewerken.

Jezus had ook een duidelijk doel in zijn dienstwerk. Dat wordt in Marcus 1:32-39 indirect verteld. Er zijn veel andere 'goede' dingen die niet met het doel te maken hebben. Dat kan erg lastig zijn. In deze situatie is het helaas waar dat het goede de vijand is van het beste.

› PRAKTISCH PERSPECTIEF

- ❓ Lees Matteüs 23:24; 15:14. Wat was het probleem van de Farizeeën?
- ❓ Het doel van iCOR is dat jouw gemeente een gezin wordt voor iedereen. Welke doelen moeten werkelijkheid worden in jouw gemeente om dichterbij dit doel te komen?
- ❓ Welke dingen zouden minder aandacht kunnen krijgen, omdat ze de gemeente niet dichterbij het doel brengen?
- ❓ Zijn er gebieden waar jouw gemeente haar energie op kan richten?

‘Het slechtste gebruik van tijd is om dingen perfect te willen doen die helemaal niet gedaan hoeven te worden!’

Martin Krengel⁹⁵

KERNPUNT → Matteüs 20:20-26; Filippenzen 2:1-11; Johannes 13:1-5; Lucas 4:16-21

› FOCUS

In onze samenleving hoort bij een leidende positie macht, invloed en meestal ook een goed salaris. De baas vertelt de werknemers wat ze moeten doen en zij moeten gehoorzamen. De winst moet groot genoeg zijn, de invloed moet blijven groeien en je moet je gelikte (of Instagram-waardige) imago behouden. Interessant is dat Jezus een heel ander doel had bij leiderschap. Voor Hem ging het niet om hemzelf en zijn eigen succes. Bij Jezus gaat het om jou en mij! Hij wil het beste voor ons. Hij wil ons dienen (Lucas 4:16-21). Voor Jezus zijn de resultaten niet het belangrijkste, maar de mensen! Dit 'dienend leiderschap' is een heel nieuw idee over leiderschap.

Daarom vind ik Johannes 13:1-5 zo ontroerend. Jezus weet hoeveel kracht Hij heeft. Hij weet dat Hij van de Vader is gekomen en naar Hem zal terugkeren. Hij weet dat de Vader **alles** in zijn handen heeft gelegd. Zijn krachtmeter staat op 100%! Alles behoort Jezus toe. Dan giet Jezus water in een kom en wast de vieze voeten van zijn leerlingen. Dat is slavenwerk!

Onze God is een dienende God. Daarom moeten we altijd naar leiderschap kijken als het dienen van anderen. We zoeken geen eer en macht voor onszelf. Als we een bepaald ambt, een taak of functie in de gemeente hebben, zijn wij niet het middelpunt van de belangstelling. We zoeken juist naar wat het beste is voor anderen. Onze gemeenteleden willen ons alleen volgen als zij duidelijk zien dat we hen als leiders willen dienen.

› PRAKTISCH PERSPECTIEF

- ❓ *Wat heeft Jezus gedaan om jou te dienen?*
- ❓ *Hoe dient Hij je nu?*
- ❓ *Zoek je altijd naar het beste voor anderen als je je inzet voor de gemeente?*
- ❓ *Hoe bescherm je jezelf tegen het willen van macht en trots?*
- ❓ *Hoe voel je je en hoe reageer je als de gemeente een beslissing neemt die niet is wat jij wilt?*

'Niets stopt de onbeheerste, primitieve verlangens van de mens ..., en niets verandert die verlangens zo als je inzetten op de achtergrond. Onze natuur klaagt al over dienen, maar het schreeuwt letterlijk moord en brand over dienen in het geheim. De mens wil eer en erkenning.'

Richard J. Foster⁹⁶

GAVENGERICHT LEIDERSCHAP

KERNPUNT → Matteüs 25:14-30; 1 Korintiërs 12; Romeinen 12:1

› FOCUS

God gaf ons een uniek hulpmiddel voor het leiderschap van de gemeente en dat is het priesterschap van alle gelovigen. Dat betekent dat God alle gelovigen heeft geschapen als unieke mensen en dat Hij hen geestelijke gaven gaf. De gaven die we hebben gekregen, geven ons een idee van Gods plan voor ons. Juist met deze gaven kunnen en moeten we helpen de gemeente op te bouwen. Als we iets doen wat niet bij onze gaven past, kan dat heel moeilijk en vermoeiend voor ons zijn. En het resultaat is vaak ook al niet goed.

Daarom is het zo belangrijk voor ons om de geestelijke gaven van de anderen in onze gemeente te ontdekken. We moeten elkaar ondersteunen en aanmoedigen om onze gaven te gebruiken, ze uit te proberen en te ontwikkelen. Dit geldt met name voor de jeugd in onze gemeente! Zeker als we de geschiedenis van de kerk serieus nemen. In de Bijbel en in de geschiedenis van de Adventkerk waren het vooral jonge mensen die er voor zorgden dat de kerk vooruitkwam. Hun deelname om de gemeente te mogen helpen vormgeven versterkt ook nog eens hun identificatie met de gemeente.

Het voorbeeld van de talenten (Matteüs 25:14-30) maakt duidelijk hoe serieus God is over hoe we onze gaven gebruiken. De derde dienaar was 'slecht en laf' (vers 26), en hij wordt als enige gestraft. Niet omdat hij iets slechts deed, maar omdat hij **helemaal niets** deed! Het is hem zelfs niet gelukt het geld naar een bank te brengen om wat rente te krijgen. Met andere woorden: ik laat mijn liefde voor God zien door wat ik voor Hem en anderen doe (Romeinen 12:1).

› PRAKTISCH PERSPECTIEF

- ❓ *We stoppen tijd, energie en geld in alles wat we belangrijk vinden. Hoe zien anderen dat God belangrijk voor je is?*
- ❓ *Welke geestelijke gaven heb jij?*
- ❓ *Welke plek heeft God in jouw drukke agenda?*

*‘Als je het niet uitleeft,
dan geloof je het niet.’*

Paul Harvey⁹⁷

KERNPUNT → Handelingen 9:22-27; 11:19-26

› FOCUS

Barnabas is één van die helden van de Bijbel die niet in het middelpunt staat. Zijn naam is passend, want het betekent ‚zoon van de vertroosting‘ (Handelingen 4:36). The Living Bible omschrijft het, in het Nederlandse vertaald, met ‚Barnabas, de bemoediger‘. Hij zette zich enorm in om anderen te helpen en te troosten. Hij zag het potentieel in anderen, geloofde in hen en ondersteunde hen. Saulus was de ergste vervolger van de christenen geweest. Geen van de andere leerlingen geloofde dat die man zich echt had bekeerd. Ze dachten dat het een truc was (Handelingen 9:26-27). Barnabas keek er met meer aandacht naar. Hij begreep dat de bekering van Saulus echt was en stond voor hem in bij de andere leerlingen. Leiden betekent anderen steunen en hun een kans geven. Dat begint met in hen te geloven. Daarna erken je hun potentieel en als laatste geef je hun de kans zich volledig te ontwikkelen door hen sterker te maken.

Dit is vast een herkenbaar voorbeeld. In veel gemeenten mogen kinderen op sabbat de collecte ophalen. Dat kan best spannende voor hen zijn! Maar stel nou dat kinderen tieners en volwassenen worden en hun enige rol in de dienst is nog steeds het ophalen van de collecte? Dat is een probleem! Een goede leider wil mensen hun kracht laten gebruiken. Een goede leider vraagt zich af: Hoe kan ik iemand helpen om te groeien en zich te ontwikkelen? Welke taak kan ik hem of haar geven die uitdagend genoeg is maar niet onmogelijk? Vooral jongeren (maar ook ouderen) identificeren zich sterker met hun gemeente als ze kunnen helpen de gemeente vorm te geven. Ik weet zeker dat sommige van de beste ouderlingen, diakenen, predikanten en zendelingen zich in

onze jeugdgroepen bevinden! Dan moeten we hen wel goed ondersteunen en ze een kans geven. Barnabas zorgde ervoor dat Paulus zijn volledige potentieel kon ontwikkelen. Hoe hij dat deed laat zien dat hij dat niet voor zichzelf deed. Toen je de hierboven genoemde teksten hebt gelezen, zag je het waarschijnlijk al. In de loop van het verhaal verandert de volgorde waarin de namen worden genoemd. Aan het begin wordt Barnabas als eerste genoemd maar later is dat Paulus. Paulus wordt dus ‚groter‘ dan Barnabas. Barnabas was zo’n zelfverzekerde leider dat hij het prima vond om vanaf dat moment in de schaduw van zijn leerling te staan! De leider die anderen hun kracht laat gebruiken? Dat is leiderschap op zijn best.

› PRAKTISCH PERSPECTIEF

- ❓ *Wat zie jij makkelijker in andere mensen: problemen of mogelijkheden? Doe vandaag je best om het potentieel te zien in de mensen die je ontmoet.*
- ❓ *Hoe kun je het potentieel ontdekken van anderen in de gemeente?*
- ❓ *Wat kun je doen om ervoor te zorgen gemeenteleden hun gaven durven uitproberen?*

‘Het maakt mensen niet uit hoeveel je weet totdat ze weten hoeveel je om hen geeft.’

John C. Maxwell⁹⁸

ENTHOUSIAST LEIDERSCHAP

KERNPUNT → Johannes 15:1-8

› FOCUS

Laten we eens doen alsof we een fantastisch karakter hebben, anderen willen dienen, hen ondersteunen in de ontwikkeling van hun potentieel en een duidelijk doel hebben waar we naartoe werken. Zelfs als we dat alles doen, is het nog niet zeker dat mensen ons voorbeeld volgen. Mensen willen zich niet laten leiden als er nog één belangrijk onderdeel mist. Een enthousiaste houding! Als ik zelf niet enthousiast werk aan het opbouwen van Gods koninkrijk, hoef ik niet te verwachten dat anderen enthousiast worden en mij willen volgen. Als ik zelf niet vol overtuiging werk om een doel te bereiken, hoef ik niet te verwachten dat anderen daar tijd en moeite in willen steken.

Onze houding is namelijk erg aanstekelijk. Mensen voelen meteen aan wanneer iemand echt gelooft in iets en wanneer iemand doet alsof. Jezus' leerlingen bouwden met veel passie aan het koninkrijk van God. Na de uitstorting van de heilige Geest kon niets hen nog tegenhouden. Niemand kon hun zeggen te stoppen met het verkondi-

‘Wat het leven van nut laat zijn, is om het te besteden aan iets dat het zal overleven.’

William James⁹⁹

gen van het evangelie. Ze gingen moedig door, zelfs als het hun dood betekende. Ik geloof dat het geheim is dat ze waren vervuld door de Geest van God. God woonde in hen en daarom waren ze zo enthousiast voor Gods nieuwe wereld. Dat zit zelfs in het woord ‘enthousiasme’. Het is samengesteld uit de Griekse woorden *en* (in) en *theos* (God). Alleen God kan dit enthousiasme in ons hart leggen.

Daarom is Johannes 15:5 zo ongelooflijk belangrijk voor leiders: ‘Ik ben de wijnstok en jullie zijn de ranken. Als iemand in Mij blijft en Ik in hem, zal hij veel vrucht dragen. Maar zonder Mij kun je niets doen.’ Alleen als de wijnstok op die manier is verbonden met de rank, komen er vruchten. We kunnen dan ook begrijpen welke dingen Gods hart breken.

› PRAKTISCH PERSPECTIEF

- ❓ *Hoe leef jij je relatie uit met God?*
- ❓ *Ben je tevreden met hoe het nu is?*
- ❓ *Wat kan de band versterken?*
- ❓ *Hoe kan je gemeente je daarbij helpen en ondersteunen?*
- ❓ *Denk aan de zorgen of problemen die er zijn. Wat is op dit moment volgens jou verschrikkelijk voor God om te moeten aanzien?*
- ❓ *Is er een probleem waarvoor jij je, net als God, hartstochtelijk wilt inzetten?*

‘Hoe langer ik leef, hoe meer ik begrijp dat mijn houding in het leven uitmaakt. Mijn houding is voor mij belangrijker dan de situatie. Het is belangrijker dan het verleden, opleiding, geld, toestanden, mislukkingen en successen. Het is belangrijker dan wat andere mensen denken, zeggen of doen. Belangrijker dan uiterlijk, talent of vaardigheden. Het zal een bedrijf, een gemeente, een huisgezin opbouwen of kapot maken. We moeten goed begrijpen dat we elke dag opnieuw kiezen met welke houding we de dag tegemoet gaan. We kunnen ons verleden niet vergeten of veranderen. We kunnen niet veranderen wat mensen doen. We kunnen niet veranderen wat zeker gaat gebeuren. Het enige wat we kunnen doen is iets doen aan onze basishouding. Ik weet zeker dat het leven voor 10 procent bestaat uit wat mij overkomt en voor 90 procent uit hoe ik daarop reageer. Zo is het ook voor jou: wij zijn verantwoordelijk voor onze houding.’

Chuck Swindoll¹⁰⁰

GOEDE VRAGEN

‘Vragen brengen beweging. Goede vragen geven je hele reizen, spannende avonturen en betoverende ontmoetingen.’¹⁰¹

In haar boek *Fragen können wie Küsse schmecken (Vragen kunnen de smaak hebben van een kus)* moedigt Carmen Kindl-Beilfuß haar lezers aan meer te ontdekken over andere mensen door goede vragen te stellen. Vraag altijd met heel veel respect, alsof de ander een VIP is.¹⁰²

Aan het einde van haar boek geeft ze een lijst van 111 goede vragen.¹⁰³ Hieronder vind je een aantal. Probeer ze eens uit met mensen in je gemeente!

- Hoe kunnen je vrienden je gelukkig maken?
- Hoe wil je dat je kinderen aan je terugdenken?
- Wanneer heb je voor het laatst iets ongelooflijk aardigs gedaan? Wat deed dat met de ander? Hoe aardig ben je voor jezelf?
- Wat troost je nog beter dan chocolade?
- In welke situaties ben je helemaal in je element, ‘als een vis in het water’? Waarin ben je het beste?
- Er komt een artikel over wat jouw leven voor anderen betekende. Welke kop wil je dat boven dat artikel staat?
- In welke situatie genoot je ervan dat je je kalmte of zelfbeheersing verloor zonder dat je je ervoor schaamde?

- Denk aan iemand die je goed kent. Wat bewonder je het meest van wat zij/hij bereikt heeft?
- Welk dier zou je kiezen als je vriend?
- Wat voor muziek raakt je het diepst?
- Wat heb je van je kinderen geleerd?
- Wanneer ben je tevreden met jezelf?
- Als je terugkijkt op je leven, waar ben je dan trots op?
- Wat was de laatste keer dat je echt trots op jezelf was en dacht: ‘dat heb ik echt goed gedaan!’?
- Hoe lukt het je om trouw te blijven aan je principes?
- Wat maakt een dag voor jou succesvol?
- Waar klagen mensen in jouw gemeente over en ben je het er mee eens of juist niet?
- Wat heb je geleerd van mensen die over de tachtig zijn?
- Wat was het grootste avontuur van je leven?
- Welke geur herinnert je aan je jeugd? Wat zijn enkele van de meest duidelijke herinneringen uit je vroege jeugd?
- Wat was je grootste kinderdroom? Wat doet dat nu, in je leven als volwassene?
- Van wel kledingstuk of outfit krijg jij bijna meteen een goed humeur?
- Wat is de gemakkelijkste manier om je aan het lachen te krijgen?
- Hoe meet je of andere mensen succes hebben? Hoe doe je dat bij jezelf?
- Welke kritiek heeft je echt helpen groeien in je leven?

- Door welke kleinigheid moest je laatst glimlachen?
- Welke film heeft je tot nu toe het diepst geraakt, en hoe kwam dat?
- Waar voel je je thuis?
- Welk verhaaltje voor het slapengaan zou een echte traktatie voor je zijn?
- Welk moment van je leven wil je inlijsten als een foto omdat het zo geweldig was?
- Hoe ga je met je lichaam om als het gaat om je lijf gezond te houden?
- Met wie geniet je van een goed gesprek? Maakt dat jullie relatie interessant?

VOETNOTEN

1. GOD IS LIEFDE (Stephan Sigg)

1. Ellen White, *Van Jeruzalem tot Rome*, p. 193
2. Martin Luther, “Am vierzehnten Sonntage nach Trinitatis” in *Dr. Martin Luther’s sämtliche Werke: Homiletische und catechetische Schriften*, vol. 14 (Erlangen: Verlag Carl Heyder, 1828), p. 40
3. Ellen White, *Wens der eeuwen*, p. 595
4. Ellen White, *Van Jeruzalem tot Rome*, p. 408
5. Cae Gauntt, “Was uns bleibt” [“Wat ons blijft”] (Asslar: Gerth Medien, 2011), liedtekst

(Alle citaten uit Duitse bronnen zijn in deze publicatie vertaald vanuit het Duits)

2. GODS GEZIN (Stephan Sigg)

6. Joseph H. Hellerman, *When the Church Was a Family: Recapturing Jesus’ Vision for Authentic Christian Community* (Nashville, Tennessee: B&H Publishing Group, 2009), p.105
7. Joachim Jeremias, *Neutestamentliche Theologie. Teil 1: Die Verkündigung Jesu* (Gütersloh: Gütersloher Verlagshaus Gerd Mohn, 1979), p. 180
8. Joseph H. Hellerman, *When the Church Was a Family: Recapturing Jesus’ Vision for Authentic Christian Community* (Nashville, Tennessee: B&H Publishing Group, 2009), p.105
9. David Watson, *I Believe in the Church* (Grand Rapids, Michigan: William B. Herdsman Publishing Company: 1978), p. 76

3. ÉÉN WORDEN (Stephan Sigg)

10. Ellen White, *Our High Calling*, p. 169.4
11. Ellen White, *Gospel Workers*, p. 207
12. Holly Catterton Allen and Christine Lawton Ross, *Intergenerational Christian Formation: Bringing the Whole Church Together in Ministry, Community and Worship* (Downers Grove, Illinois: InterVarsity Press Academic, 2012), p. 141
13. Howard Vanderwell, quoted in: *The Church of All Ages*, (Herndon, Virginia: The Alban Institute, 2008), p. 24

4. VERBINDEN (Bert Seefeldt)

14. Dietrich Bonhoeffer, *Ethics* Trans. Neville Horton Smith (New York: Simon & Schuster, 1955) p. 72
15. Shane Claiborne and Chris Haw, *Jesus for President* (Gießen: Brunnen Verlag, 2009), p. 108
16. Joseph H. Hellerman, *When the Church Was a Family: Recapturing Jesus’ Vision for Authentic Christian Community* (Nashville, Tennessee: B&H Publishing Group, 2009), p.1
17. Rob Bell, *Velvet Elvis: Repainting the Christian Faith* (United States of America: Zondervan, 2005), p. 144
18. John Ortberg, *Weltbeweger* (Asslar: Gerth Medien, 2013), p. 127
19. Jürgen Moltmann, *Neuer Lebensstil. Schritte zur Gemeinde* (München: Chr. Kaiser Verlag, 1977), p. 20
20. Tobias Faix and Anke Wiedekind, *Mentoring – Das Praxisbuch* (Neukirchen-Vluyn: Neukirchener Verlagsgesellschaft, 2010), p. 53

21. Dietrich Bonhoeffer, *Ethics* Trans. Neville Horton Smith (New York: Simon & Schuster, 1955) p. 73

5. ZORGZAAMHEID (Gudrun Gattmann)

22. Ellen White, *Jezus komt*, p. 159

6. MEEDOEN (Gudrun Gattmann)

7. AANBIDDING (Ruben Grieco)

23. Ellen White, *Schatkamer der getuigenissen, deel 2*, p. 462
24. Ellen White, *De weg tot gezondheid*, p. 111
25. Ron Gladden, (*Neue*) *Gemeinden zum Leben erwecken* (Berlin: Institut für Evangelisation und Gemeindeaufbau, 2000), p. 31
26. S. Joseph Kidder, ... *und sie wächst doch!* (Lüneburg: Saatkorn-Verlag, 2014), p. 191
27. Rolf J. Pöhler, *Hoffnung, die uns trägt. Wie Adventisten ihren Glauben bekennen* [Journey of Hope: An Adventist Confession of Faith] (Lüneburg: Saatkorn-Verlag, 2008), p. 82
28. Russell C. Burrill, *Neue Dynamik für stagnierende Gemeinden* (Lüneburg: Saatkorn-Verlag, 2005), p. 134
29. Russell C. Burrill, *Gemeinschaft, wie Christus sie meint. Die Gemeindestruktur für das 21. Jahrhundert* (Lüneburg: Saatkorn-Verlag, 2006), p. 85. Je vindt nog meer details over adventistische bijeenkomsten en kerkdiensten en ook uitspraken en advies van Ellen White in de hoofdstukken 9 en 10
30. Udo Worschech, *Vom Steinaltar zum Gemeindehaus* (Lüneburg: Saatkorn-Verlag, 2012), p. 182
31. Russell C. Burrill, *Neue Dynamik für stagnierende Gemeinden* (Lüneburg: Saatkorn-Verlag, 2005), p. 153
32. Ellen White, *Schatkamer der Getuigenissen*, deel 3, pp. 84-85
33. Udo Worschech, *Vom Steinaltar zum Gemeindehaus* (Lüneburg: Saatkorn-Verlag, 2012), p. 182

34. Ellen White, *Christian Service*, p. 96.5 [Verscheen voor het eerst in RH van 16 Augustus, 1881, par. 2]
35. Graham Kendrick, *Anbetung als Lebensstil* (Asslar: Projektion J, 1988), p. 24
36. Russell C. Burrill, *Neue Dynamik für stagnierende Gemeinden* (Lüneburg: Saatkorn-Verlag, 2005), p. 150
37. Ellen White, *Gospel Workers*, p. 357.2
38. Ellen White, *Schatkamer der Getuigenissen*, deel 2 p. 265
39. S. Joseph Kidder, ... *und sie wächst doch!* (Lüneburg: Saatkorn-Verlag, 2014), pp. 191-200
40. S. Joseph Kidder, ... *und sie wächst doch!* (Lüneburg: Saatkorn-Verlag, 2014), p. 191-200
41. Ellen White, Ms 39-1887 (July 23, 1887), par. 1
42. Ellen White, RH April 14, 1885, par. 9

8. ONDERWIJS (Markus Voss)

43. Heiko Krimmer, *Edition C Bibelkommentar B 21: Johannesbriefe* (Neuhausen-Stuttgart: Hänssler, 1992), p. 14
44. Magnus Malm, *Starker Gott – verzagte Gemeinde?* (Wuppertal: R. Brockhaus, 2000), p. 65
45. Magnus Malm, *Starker Gott – verzagte Gemeinde?* (Wuppertal: R. Brockhaus, 2000), p. 228
46. De stam van het werkwoord werken is bijvoorbeeld werk
47. Manfred Siebald, 'Nicht, dass wir schon alles wissen', liedtekst
48. Bill Hybels, *Gottes leise Stimme hören* (Asslar: Gerth Medien, 2011), p. 214
49. Michael Herbst, quoted in: *Aufatmen 03/2006* (Witten: SCM Bundesverlag, 2006), p. 118
50. Heiko Krimmer, *Edition C Bibelkommentar B 21: Johannesbriefe* (Neuhausen-Stuttgart: Hänssler, 1992), p. 139
51. Corrie ten Boom, geciteerd in: *Aufatmen 02/1999* (Witten: SCM Bundesverlag, 1999), p. 104

52. Gerhard Maier, *Edition C Bibelkommentar B 1: Matthäus-Evangelium 1. Teil* (Neuhausen-Stuttgart: Hänssler, 1979), pp. 467-472
53. Bill Donahue, *Begegnungen mit Jesus* (Wuppertal: R. Brockhaus, 2007), pp. 29-31
54. Gerhard Maier, *Edition C Bibelkommentar B 1: Matthäus-Evangelium 1. Teil* (Neuhausen-Stuttgart: Hänssler, 1979), p. 472
55. Magnus Malm, *Starker Gott – verzagte Gemeinde?* (Wuppertal: R. Brockhaus, 2000), pp. 228-229
56. John Eldredge, *Beautiful Outlaw* (New York: Faith Words, 2011), p. 12

9. DIENEN (Bert Seefeldt)

57. Ellen White, *Karakturvorming*, p. 266
58. Jürgen Moltmann, *God in Creation: An Ecological Doctrine of Creation. The Gifford Lectures 1984–1985*. Trans. Margaret Kohl (Munich: Christian Kaiser Verlag, 1985), p. 276
59. *Die Gerechtigkeitsbibel* (Basel: Brunnen Verlag, 2013), p. IX
60. Timothy Keller, *Generous Justice: How God's Grace Makes Us Just* (USA: Riverhead Books, 2010), p. 10
61. Timothy Keller, *Generous Justice: How God's Grace Makes Us Just* (USA: Riverhead Books, 2010), pp. 14-18
62. Dietrich Bonhoeffer, *Dietrich Bonhoeffer Lesebuch* (München: Chr. Kaiser Verlag, 1985), p. 155
63. Dallas Willard, *Jünger wird man unterwegs* (Schwarzenfeld: Neufeld Verlag, 2011), p. 87
64. Rob Bell, *Velvet Elvis: repainting the Christian faith* (United States of America: Zondervan, 2005), pp. 166-167
65. Dallas Willard en John Ortberg, *Living in Christ's Presence: Final Words on Heaven and the Kingdom of God* (Illinois: InterVarsity Press, 2014), p. 55
66. Jürgen Moltmann, *God in Creation: An Ecological Doctrine of Creation. The Gifford Lectures 1984–1985*. Trans. Margaret Kohl (Munich: Christian Kaiser Verlag, 1985), p. 276

67. Jürgen Moltmann, *God in Creation: An Ecological Doctrine of Creation. The Gifford Lectures 1984–1985*. Trans. Margaret Kohl (Munich: Christian Kaiser Verlag, 1985), p. 277
68. Dietrich Bonhoeffer, *Dietrich Bonhoeffer Lesebuch* (München: Chr. Kaiser Verlag, 1985), p. 156
69. Dietrich Bonhoeffer, *Dietrich Bonhoeffer Lesebuch* (München: Chr. Kaiser Verlag, 1985), p. 156
70. Johannes Reimer, *Gott in der Welt feiern. Auf dem Weg zum missionalen Gottesdienst [Celebrating God in the World. Steps towards Missional Worship]* (Schwarzenfeld: Neufeld-Verlag, 2010), pp. 31–32

10. VERZOENEN (Markus Voss)

71. 'Friede,' *Das große Bibellexikon Bd. 2* (Wuppertal: R. Brockhaus, 1996), pp. 594-595
72. James Bryan Smith, quoted in: *Aufatmen 02/1997* (Witten: SCM Bundesverlag, 1997), p. 104
73. Heiko Krimmer, *Edition C Bibelkommentar B 12: Zweiter Korinther-Brief* (Neuhausen Stuttgart: Hänssler, 1987), p. 127-128
74. C. S. Lewis, *The Weight of Glory: And Other Addresses* (USA: HarperOne, 2001), p. 31
75. Joachim Hildebrandt, *Unversöhnlichkeit ist unverzeihlich* (in: *AdventEcho*, November 2005), p. 5
76. Anne Lamott, geciteerd in: *Aufatmen 04/2004* (Witten: SCM Bundesverlag, 2004), p. 118
77. Jürgen Werth, *Wie ein Fest nach langer Trauer* (Holzgerlingen: Hänssler-Verlag, 1988), liedtekst
78. Heiko Krimmer, *Edition C Bibelkommentar B 12: Zweiter Korinther-Brief* (Neuhausen Stuttgart: Hänssler, 1987), pp. 134-135
79. Stephan Sigg, *Das Ziel der Mission* (in: *Adventisten heute*, August 2015), p. 10
80. Gordon MacDonald, geciteerd in: *Aufatmen 03/2002* (Witten: SCM Bundesverlag, 2002), p. 102

81. Ellen White, *The Central Advance* (February 25, 1903), par. 1-2
82. Matthias Dauenhauer, *Verzeih, dass ich nicht vergeben kann!* (in: AdventEcho, November 2005), p. 12

11. MENTOR ZIJN (Ruben Grieco)

83. Kate Philip, *Mentoring and Young People* (in Encyclopedia of Informal Education, August 2000)
84. Robert Clinton, geciteerd in: *Echt nachfolgen 01/2009* (Kassel: Born-Verlag, 2009), p. 4
85. Richard Tyre, geciteerd in: *Echt nachfolgen 01/2009* (Kassel: Born-Verlag, 2009), p. 4
86. Stefan Pahl, First Chairman of the Christlichen Mentoring Netzwerkes [Christian Mentoring Network] (www.c-mentoring.net), during his closing speech, 'Es geht um mehr als Mentoring: das Ganze sehen' ['It's About More than Mentoring: Seeing the Big Picture'], at the mentoring congress in Marburg, Germany, on April 18, 2015
87. Tobias Faix and Anke Wiedekind, *Mentoring – Das Praxisbuch* (Neukirchen-Vluyn: Neukirchener Verlagsgesellschaft, 2010), p. 194
88. Rob Bell, *Im Staub des Rabbi laufen* (in: Aufatmen 02/2005; Witten: SCM Bundesverlag, 2005), p. 6
89. Thomas Carlyle, geciteerd in: Keith R. Anderson and Randy D. Reese, *Geistliches Mentoring* (Asslar: Projektion J, 2000), p. 71
90. Tobias Faix and Anke Wiedekind, *Mentoring – Das Praxisbuch* (Neukirchen-Vluyn: Neukirchener Verlagsgesellschaft, 2010), p. 152

12. TRAINING (Dagmar Janssen)

91. Ellen White, *Karaktervorming*, p. 269

13. LEIDEN (Mark Seefeldt)

92. Leaderwell Pohsngap, "Leadership and Discipleship" in *A Guide to Leadership*, ed. Titre Andre (Londen: Ashford Press, 2010), p. 42.

93. John C. Maxwell, *The 21 Irrefutable Laws of Leadership* (Nashville, Tennessee: Thomas Nelson, Inc., 1998), p. 17
94. Aiden Wilson Tozer, American evangelical pastor and author (1897–1963), citaat gevonden op www.pinterest.com
95. Martin Krengel, author and speaker on the topic of time management, geciteerd op www.studienstrategie.de/zeitmanagement/pareto-prinzip/
96. Richard J. Foster, *Nachfolge feiern* (Wuppertal und Kassel: Oncken Verlag, 1982), p. 116
97. Paul Harvey, geciteerd in: John C. Maxwell, *Talent is Never Enough* (Nashville, Tennessee: Thomas Nelson, Inc., 2007), p. 27
98. John C. Maxwell, *Developing the Leader Within You* (Nashville, Tennessee: Thomas Nelson, Inc., 1993), p. 121
99. William James, American philosopher and psychologist (1842–1910), geciteerd op www.erf-melodie.com/radio/thema-des-monats/detail/article//Zeit-eine-wichtige-Ressource.html
100. Chuck Swindoll, geciteerd in: John C. Maxwell, *Developing the Leader Within You* (Nashville, Tennessee: Thomas Nelson, Inc., 1993), p. 98

APPENDIX

101. Carmen Kindl-Beilfuß, *Fragen können wie Küsse schmecken* (Heidelberg: Carl-Auer Verlag, 2011), p. 9
102. Carmen Kindl-Beilfuß, *Fragen können wie Küsse schmecken [Questions Can Taste Like Kisses]* (Heidelberg: Carl-Auer Verlag, 2011), p. 20
103. Carmen Kindl-Beilfuß, *Fragen können wie Küsse schmecken* (Heidelberg: Carl-Auer Verlag, 2011), pp. 189–197

ILLUSTRATIES

Page 1 © shutterstock.com / locrifa

Page 6 © shutterstock.com / Guas

Page 6 © shutterstock.com / Evgeny Atamanenko

Page 6 © shutterstock.com / Elena Elisseeva

Page 6 © shutterstock.com / wk1003mike

Page 6 © shutterstock.com / Vinogradov Illya

Page 7 © shutterstock.com / Rawpixel.com

Page 7 © shutterstock.com / KieferPix

Page 7 © shutterstock.com / Rawpixel.com

Page 7 © shutterstock.com / ChaiyonS021

Page 7 © shutterstock.com / wk1003mike

Page 7 © shutterstock.com / Gino Santa Maria

Page 7 © shutterstock.com / tomertu

Page 7 © shutterstock.com / Poprotskiy Alexey

Page 8 © Wolfgang Schick

Page 9 © shutterstock.com / wk1003mike

Page 9 © shutterstock.com / William Perugini

Page 10 © Tobias Koch, © Privat

Page 11 © Tobias Koch, © Privat

Page 12 © Tobias Koch, © Privat

Page 13 © Privat

Page 15 © shutterstock.com / Zurijeta

Page 17 © shutterstock.com / iurii

Page 18 © shutterstock.com / Guas

Page 18 © shutterstock.com / Andrekart Photography

Page 18 © shutterstock.com / Oksana Mizina

Page 28 © shutterstock.com / Evgeny Atamanenko

Page 28 © shutterstock.com / Halfpoint

Page 28 © shutterstock.com / Rawpixel.com

Page 38 © shutterstock.com / g-stockstudio

Page 38 © shutterstock.com / Elena Elisseeva

Page 38 © shutterstock.com / EpicStockMedia

Page 48 © shutterstock.com / Evgeny Karandaev
Page 48 © shutterstock.com / wk1003mike
Page 48 © shutterstock.com / PureSolution
Page 48 © shutterstock.com / Alena Ozerova

Page 58 © shutterstock.com / PHOTOCREO Michal Bednarek
Page 58 © shutterstock.com / GWImages
Page 58 © shutterstock.com / Vinogradov Illya

Page 68 © shutterstock.com / Rawpixel.com
Page 68 © shutterstock.com / Rawpixel.com
Page 68 © shutterstock.com / A. and I. Kruk

Page 78 © shutterstock.com / KieferPix
Page 78 © shutterstock.com / Halfpoint
Page 78 © shutterstock.com / lzf

Page 88 © shutterstock.com / Monkey Business Images
Page 88 © shutterstock.com / Monkey Business Images
Page 88 © shutterstock.com / Rawpixel.com

Page 98 © shutterstock.com / Photographee.eu
Page 98 © shutterstock.com / ChaiyonS021

Page 98 © shutterstock.com / Kryvenok Anastasiia
Page 98 © shutterstock.com / Gino Santa Maria

Page 108 © shutterstock.com / altanaka
Page 108 © shutterstock.com / pathdoc
Page 108 © shutterstock.com / wk1003mike
Page 108 © shutterstock.com / file404

Page 118 © shutterstock.com / Vladimir Arndt
Page 118 © shutterstock.com / Gina Santa Maria
Page 118 © shutterstock.com / Monkey Business Images

Page 128 © shutterstock.com / Matej Kastelic
Page 128 © shutterstock.com / Pressmaster
Page 128 © shutterstock.com / tomertu
Page 128 © shutterstock.com / GaudiLab

Page 138 © shutterstock.com / Poprotsky Alexey
Page 138 © shutterstock.com / Poprotsky Alexey
Page 138 © shutterstock.com / Andrey Bayda

Page 149 © shutterstock.com / Dragon Images
Page 149 © shutterstock.com / Anton Watman

NU BESCHIKBAAR! DE NIEUWE ICOR WEBSITE

www.icor.church

Ontdek Gods karakter en schoonheid in 27 buitengewone Bijbelstudies

Auteur: Ty Gibson

UNIQUE AND YET
INSEPARABLE

the
BIBLE-MAGAZINE

the
STUDY GUIDE

EPISTLE TO THE

ROMANS

Een hulpmiddel om te gedenken dat de Hervorming 500 jaar geleden begon.

- Een studiegids die is geschreven door de leiders van het departement voor Jeugd en Scouting/ padvinderij van de Inter Europese Divisie (EUD)
- Over ieder hoofdstuk van het boek Romeinen is een wijding of een stukje commentaar.
- Een mooie en creatieve layout met illustraties en plaatjes die de tekst van de Romeinenbrief tot leven brengen.
- De studiegids bevat vragen om zelf over na te denken of voor een groepsgesprek.
- De hulpmiddelen zijn beschikbaar in **10 verschillende talen**: Bulgaars, Tjechisch, Slowaaks, Engels, Frans, Duits, Italiaans, Portugees en Spaans.

The Bible Magazine

Brief aan de Romeinen in een prachtig ontwerp
88 pagina's

The Study Guide

Onderdelen: 1. Uitleggen, 2. Nadenken, 3. Toepassen, 4. Vragen en 5. Citaat
104 pagina's

241
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240

'HIJ ZAL ERVOOR ZORGEN DAT
OUDERS ZICH VERZOENEN MET HUN KINDEREN
EN KINDEREN ZICH VERZOENEN MET HUN OUDERS.'

Maleachi 3:24

- © Inter-European Division of the Seventh-day Adventist Church
- © Trans-European Division of the Seventh-day Adventist Church
- © Landelijk Kantoor, Nederlands Kerkgenootschap der Zevende-dags Adventisten (NUChC)

BOUWEN AAN EEN GEESTELIJK TEHUIS
SAMEN *onze waarden* UITLEVEN

 www.icor.church

